

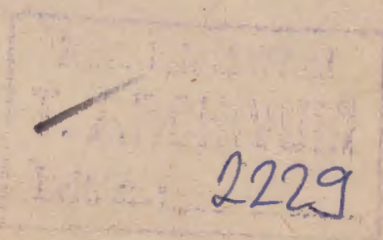
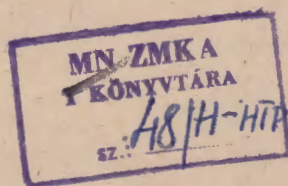
4
SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA

427 sz. példány

HADTÁP

Biztosítás

KÖZJÓZSÁG

1971

SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!

TITKOS!

2

A hadtápbiztosítás magába foglalja mindazokat a rendszabályokat, amelyek a hadtáp megszervezésére, valamint a csapatok anyagi, technikai, egészségügyi és egyéb irányú biztosítására és kiszolgálására irányulnak.

[MN HARCÁSZATI
SZABÁLYZATA
(ho.—e.) 47. pont]

HADTÁPBIZTOSÍTÁS

1971

KÜLÖN KIADÁS

MN HADTÁPFŐNÖKSÉG BELSŐ KIADVÁNYA

Készült: 650 példányban
Egy példány 61 lap + 26 melléklet
Nyomdai sfsz.: 504

Szerkesztő: A Szerkesztő Bizottság
A Szerkesztő Bizottság elnöke: Damó László ezredes
Szerkesztőség: Budapest, VIII., Kerepesi út 29/b, Telefon: 133—290
Felelős kiadó: Dr. Pisztrai László

BEVEZETŐ

Az 1970. évi kiképzési tervvel összhangban a kik. fcsf. elvtárs a Balaton É térségében kiképzés-módszertani bemutató gyakorlatot vezetett le 1970. szeptember 7—10 között. Erre a gyakorlatra építve, annak részeként lefolytatásra került az MNHF elvtárs vezetésével egy hadtáp kiképzés-módszertani gyakorlat — bemutató jelleggel.

A bemutató gyakorlat szervezése és levezetése során szervezési és a hadtápbiztosítás tartalmi kérdései tekintetében egy sor elvi és gyakorlati probléma vetődött fel és részben meg is oldódott, amellet igen gazdag tapasztalatokat hozott ez a gyakorlat. Ezek a tények megkövetelik, hogy a tapasztalatokat nyilvánosságra hozzuk, megismertessük azokkal is, akiknek a bemutatón vagy a főpróbáján nem volt módjukban részt venni. A résztvevők pedig a bemutató során kifejtették azon véleményüket, hogy szükségesnek tartják a bemutató anyagának rendelkezésükre bocsátását valamilyen formában, mivel az anyag nagy terjedelme miatt nem volt elég idejük és lehetőségük a látottak és hallottak rögzítésére, ugyanakkor azok szükségesek részükre mind a gyakorlati munka, mind a hadtáp-kiképzés során.

A HM elvtárs pedig a hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat megtekintése után elismerését fejezte ki a látottakról és hallottakról, ugyanakkor utasította az MNHF elvtársat a bemutató gyakorlat anyagának közzétételére.

A bemutató gyakorlat tervezésében és levezetésének szervezésében résztvevők igen nagy terjedelmű, elmélyült elemző, ennek következtében értékes munkát végeztek, amelynek közreadása azért is szükséges, hogy a hadtápszolgálat minden szintjén a gyakorlati munkában való alkalmazását lehetővé tegyék, ezen keresztül az elért eredményeket továbbfejlesszük részint az olvasók kiegészítő javaslataival, észrevételeivel, részint pedig a gyakorlati alkalmazás során kialakuló új módszerekkel, más megoldásokkal.

Ezen indokok alapján hozott olyan döntést a „Hadtápbiztosítás” Szerkesztő Bizottsága, hogy a hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat teljes anyagát különkiadásban megjelenteti, ezzel biztosítva, hogy az minden hadtáptiszt kezébe eljusson és az érdekeltek a szükséges részeket felhasználhassák.

A különkiadás összeállításánál, szerkezeti felépítésénél a bemutató gyakorlat lefolyásának sorrendjét vettük alapul, mely az anyagellátás általános elvének, a felülről-lefelé történő ellátás logikai rendjének felel meg, vagyis a hadosztálytól érkező anyag átvételétől a harcosig, járműig történő eljutásig.

A különkiadás titkossági fokát a teljes anyag tartalma határozza meg, ez azonban nem zárja ki annak lehetőségét, hogy részeit a hadtáp tiszthelyettesi, valamint a sorállomány kiképzésében nem lehet, illetve nem kell hasznosítani.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

A hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat megnyitó előadása

Szűcs László vörögy.

A Magyar Néphadsereg Hadtápfőnöksége — élve az alkalommal, melyet a kiképzési főcsoportfőnök elvtárs által levezetendő kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat adott — azt a célt tűzte ki maga elé, hogy:

— hozzájáruljon a honvédelmi miniszter elvtárs 0070. sz. Direktívájában meghatározott komplex kiképzési követelmény teljesítéséhez, a hadtápnak a harc megkövetelte működtetési módszereinek bemutatásán keresztül;

— ráirányítsuk a parancsnokok és a hadtáphelyettesek figyelmét azokra a tevékenységekre, amelyek a békekiképzés során rájuk hárulnak a hadtáp harcra való felkészítésével kapcsolatban, a parancsnokok saját maguk is jártasságra tegyenek szert a hadtáp iránti követelménytámasztásban, illetve gyakorolják azoknak a rendszabályoknak a megtételét, amelyek a hadtáp folyamatos működtetéséhez és megóvásához szükségesek annak érdekében, hogy egységük harca anyagilag, technikailag és egészségügyileg biztosított legyen.

Az előbbieken vázolt célkitűzéseket indokolja néphadseregünk jelenlegi általános fejlődése és a kiképzésben elért helyzete, amivel úgy véljük, hogy a parancsnokok és törzsek jártassága lehetővé teszi, hogy a jövőben a gyakorlatokon nagyobb figyelmet fordítsanak a harc hadtápbiztosításának gyakoroltatására és ne elégedjenek meg annak szűkített változatával, vagyis a gyakorlaton részt vevő állomány és technikai eszközök tényleges ellátásával. A gyakorlatok tervezésénél és levezetésénél a jövőben a parancsnokoknak fokozottabban meg kell követelni és biztosítani, hogy a hadtáp a harcban megkövetelt módszerekkel oldja meg az anyagi, technikai és egészségügyi biztosításból reá háruló feladatokat.

Erre a körülményre a honvédelmi miniszter elvtárs ismételtén felhívta figyelmünket és kifejezte azon igényét, hogy a jövőben a gyakorlatok értékelésekor jobban mint eddig figyelembe kell venni a gyakorló egység minősítésének megítélésénél azt, hogy a hadtáp mennyiben tesz eleget a harc által elébe állított követelményeknek.

A miniszteri követelmény azért is időszerű, mivel az MN vezetése által az elmúlt években kifejtett erőfeszítések lehetővé tették az MN álta-

lános fejlesztésén belül a csapathadtáp szervezetének anyagi és szaktechnikai eszközökkel való jelentős bővítését és ezzel párhuzamosan nőtt a hadtáp személyi állomány felkészültségének és kiképzettségének foka is. Mindezek eredményeként a csapathadtáp egyre inkább megfelel a harc támasztotta követelményeknek és képes biztosítani a gyorsan változó helyzetnek megfelelő anyagi igények kielégítését, a harceszközök működtetését és a viszonylag rövid idő alatt keletkező nagy tömegű sérült egészségügyi ellátásából fakadó feladatok megoldását.

A hadtáp kiképzés-módszertani foglalkozás célkitűzéseivel összhangban 1970. szeptember 8—9—10-én, a teljesség igénye nélkül, a gl. e. és zászlóalj támadóharca hadtápbiztosításának egyes fontosabb mozzanatai kerültek bemutatásra oly módon, hogy folyamatosan követtük a hadtáp tevékenységét az ezredhadtáptól a harcosig és harceszközökig bezárva. A hadtáp bemutató a harcászati keretet figyelembe véve, de területileg és időben abból kiemelve került végrehajtásra.

A módszertani bemutató gyakorlat témáinak kiválasztásánál abból indultunk ki, hogy azok adjanak lehetőséget a hadtápbiztosítás legfontosabb elemeinek, mozzanatainak bemutatására.

Az 1. sz. melléklet ismerteti azt a szervezetet, mely a gl. e. viszonylatában végrehajtja a hadtápbiztosítás feladatait. A gl. e. hadtáp szervezetét alapvetően megfelelőnek tartjuk a közeli évekre, azonban számolunk azzal, hogy a PSZH rendszerbeállításával ezen eszközökkel ellátott csapatok megnövekedett lőszer és üzemanyag szükséglete miatt bizonyos korrekciókat kell végrehajtanunk. Az előttünk álló ötéves időszakban elsősorban a hadtáp technikai lehetőségeit kell fejleszteni annak érdekében, hogy a megnövekedett feladatoknak minél rövidebb idő alatt tudjon eleget tenni. Figyelembe véve a gl. e. harckocsikkal és PSZH-kkal való ellátását, a harcrend mozgékonyágát és a nagymérvű megnövekedett anyagszükségleteket, a szállító alegységek mennyiségi és minőségi fejlesztését tervezzük új típusú tehergépkocsival, a D-566-ossal. A tehergépkocsi rendszeresítésével úgy véljük, hogy az ezredhadtápnak a csapatok ellátásában alapvető szerepet betöltő része képes lesz a harcoló alegységeket a terepen is követni.

Az ezredhadtáp munkájának elősegítése érdekében tervezzük azon rakodástechnikai eszközök egy részének rendszerbeállítását és felhasználását, amelyek alkalmazása ebben a tagozatban célszerű.

Az anyagmozgatás korszerűsítése során végzett elemzéseink azt mutatják, hogy az anyag-átfutás idejének csak mintegy 1/3-a tényleges szállítás, míg az összidő 2/3-át a rakodási munkák kötik le. Ez az arány az ezred tagozatban még rosszabb is lehet. A rakodási munkák időszükségletének csökkentése nagy mértékben képes javítani az ellátás hatásfokát az anyagáramlás sebességének fokozásán keresztül. Ezért törekszünk a rakodási munkák gépesítésére, a különböző típusú rakodógépek alkalmazására és ami ezzel együtt jár, a szabvány rakodólapok és konténerek felhasználására, továbbá egységgrakományok képzésére.

A hadtápbiztosítással szemben támasztott követelmények újlag felvetették annak szükségességét, hogy gyakorlatainkon jobban érvényt sze-

rezzünk a hadtáp korszerű elveknek és követelményeknek megfelelő lépcsőzésének azért, hogy:

- egyrészt kedvezőbb feltételeket teremtsünk az alegységek váratlanul jelentkező igényei gyors kielégítéséhez;

- másrészt a lehetőségekhez mérten képesek legyünk kivonni az ezredhadtáp zömét az ellenség fegyvereinek közvetlen hatása alól és ezzel is csökkentjük az ezredhadtáp megsemmisítésének lehetőségét.

Ennek megfelelően — miként az a 2. sz. mellékleten is látható —:

- az ezredhadtáp első lépcsőjében helyeztük el az ezredsegélyhelyen és a javító-vontató eszközökön kívül az ezredhadtáp alapvető anyagokkal megrakott szállítóeszközeinek egy részét is;

- az ezredhadtáp második lépcsőjében az ezredhadtáp alegységeinek zöme, a lőszer és az üzemanyag fennmaradó része, az élelem és ruházati anyagraktár, a harcitechikai, a páncélos és gépjármű anyagraktár, az ezred HVP teljes állománnyal, valamint a javítóműhelyek fennmaradó része került elhelyezésre.

A gl. e. anyagi készletei — miként azt a 3. sz. melléklet is mutatja — anyagfajtánként különböző időtartamú harctevékenység megvívását biztosítják. Így pl. lőszerből 1—2 napi, hajtóanyagból 2—3 napi, élelemből 5 napi tevékenységet (támadó harcban az áttörés időszakának fogyasztási normáit figyelembe véve), mely anyagmennyiség összességében mintegy 300 tonnát tesz ki. Ebből a zászlóalj és ezredhadtáp 140 tonnát, vagyis az összmennyiség mintegy 45%-át tárolja szállítóeszközein.

A harc intenzitásától függően, már annak megkezdése után 4—5 óra múlva intézkedések válhatnak szükségessé a parancsnokok részéről aknavető, páncéltörő, esetleg harckocsilőszer kiegészítésére egyes alegységek-nél. A lőszerellátás tekintetében felhívom a figyelmet arra, hogy az más anyagfajtákkal szemben kevésbé pontosan tervezhető, különösen alegység szinten, mivel a fogyasztás mérvét az ellenség tevékenysége jelentősen befolyásolja.

Ugyancsak meg kell említenem azt is, hogy az ezred fegyverzeti és lőszerraktár készletei mivel nem fedezik egy közepes harci nap szükségletét, ezeket a készleteket tartalékként kell felfognunk, amelyeket első-sorban előre nem látott szükségletek azonnali, sürgős kielégítésére kell felhasználnunk.

Az ezred harc alatti folyamatos anyagi biztosításának feltételét az ezredhadtáp részére, vagyis a harcoló alegységek által felhasznált anyagi eszközök pótlását a ho. hadtáp végzi. A hadosztálytól beérkező anyagi eszközök átvétele történhet több változatban, így pl. az ezredraktárak körletében vagy az anyagátadóponton is. Az anyagátadóponton történő anyagátadást általában akkor alkalmazzuk, ha az anyagi eszközök tömeges átadását akarjuk végrehajtani mozgásban levő ellátási szakaszok között, ezzel gyorsítva az anyagáramlás sebességét és növelve a szállítóeszközök teljesítményét.

A 4. sz. melléklet egy ilyen anyagátadópontra mutat be, mely várakozási és gyülekezési körletből, anyagfajtánként szervezett anyagátadóhelyekből, mintegy 50—60 tehergépkocsiból, a rakodás gépi eszközeiből és

a hozzá tartozó személyi állományból áll. Az anyagok átadása az előbbiekben jelzett gépkocsiállományról egy órán belül megoldható.

A következőkben egy olyan kérdésre szeretném ráirányítani a figyelmet, amely a hadtápbiztosítás minden folyamatának alapvetően szükséges előfeltétele: ez a hadtáp életképességének megóvása. A kérdés csupán az, hogy hogyan, milyen módszerekkel és eszközökkel? Ismert, hogy a hadtáp műszaki munkagépekkel nincs ellátva ahhoz, hogy önmagát be tudja ásni. Ez a hadtápbiztosítás alsó tagozataiban a gyakori mozgás és a munka időigényes volta miatt amúgy is nehéz feladat lenne.

Ezért alakult ki az a gyakorlat, hogy a hadtápegységeket erdőbe telepítjük. Az erdőbe való beállással úgy véltük, hogy maximálisan eleget tettünk a hadtáp megóvása követelményének. Az 5. sz. mellékletként szereplő két légifényképen két ezredhadtáp települési körlet került lefényképezésre, különböző jellegű erdőkben és az álcázás különböző színvonalára mellett. E két légifénykép összehasonlítása azt mutatja, hogy az álcázott eszközök szakszerű felhasználása és a terep jellegének megfelelő álcázási módok alkalmazása lényegesen csökkenti azok levegőből történő megfigyelésének lehetőségét. Azonban még a legjobban álcázott körletek is felfedhetők a felderítés korszerű technikai eszközeivel, mivel még a jól álcázott körletekben is több olyan áruló nyom látható, amelyből objektum elhelyezésére lehet következtetni. Ebből eredően számolni lehet azzal, hogy az ellenség különböző eszközeivel igyekezni fog a körletben levő erőket és eszközöket megsemmisíteni.

Az ezredhadtáp első és második lépcsőjét az ellenség tűzérsege robbanó-, vegyi- és gyújtóeszközökkel egyaránt elérheti, miként azt a 6. sz. melléklet ábrázolja. Emellett számolni kell azzal is, hogy az ezredhadtáp második lépcső mélységében az ellenség légierője fokozott tevékenységet fejt ki annak következtében, hogy ebben a magasságban helyezkedik el a ho. rakétaosztály, a ho. második lépcsője vagy vezetési szerveinek egy része, esetleg egésze. Emiatt közvetve vagy közvetlenül az ezredhadtáp az ellenség támadásának célpontját képezheti. Szándékosan nem említem az ellenség rakétatechnikai eszközeit, amelyek hatáskörletén belül helyezkedik el az ezredhadtáp.

Figyelembe véve a támadó fegyverekkel mérhető csapások hatásait az ezred hadtápjára — amelyet a 7. sz. melléklet mutat — megállapítható, hogy a hagyományos robbanó, vegyi töltetű és gyújtó lövedékek, bombák az ezred hadtápjában különböző mérvű veszteségeket okozhatnak. Az ezredhadtáp alegységek megfelelő elhelyezésével azonban csak viszonylag sok eszköz alkalmazásával lenne képes az ellenség az ezredhadtáp működőképességének megbénítására. Más a helyzet az atomfegyvernél, mivel az epicentrum helyétől függően már 1 kilotonnás atomcsapás következményeként az ezredhadtáp részben vagy teljes egészében megsemmisülhet. (8. sz. melléklet.)

Elemelve a különféle pusztító eszközöket, arra a megállapításra jutottunk, hogy a hadtápot leginkább fenyegető veszély a tűz, mivel pl. egy repülőgép 2 db 560 kg-os napalmtartály ledobásával olyan kiterjedésű tüzet idézhet elő, mely átfogja az egész települési körletet. Ugyanez vonatkozik az atomrobbanás fényhatása következtében fellépő tűzre is.

Az ellenség támadó fegyverei által okozható veszteségeket, valamint az ezredhadtápban végrehajtható műszaki munkák lehetőségeit tanulmányozva arra a következtetésre jutottunk, hogy a hadtáp megővását elsősorban a terep megfelelő kihasználása és az ezredhadtáp egyes elemeinek megfelelő telepítése útján kell keresnünk.

A telepítésre és az ott elvégzendő minimális műszaki munkálatokra vonatkozó számvetéseket a 9. sz. melléklet mutatja. A bemutató céljára olyan átszegtelt terepet választottunk, amely leginkább megfelel a hadszíntér követelményeinek és nagyobb mérvű műszaki munka végzése nélkül csupán a terep védősajátosságainak ésszerű kihasználásával is jelentősen növeli az ezredhadtáp életképességét. Ugyanakkor felhasználtuk az alkalmat arra is, hogy bemutassuk a hadtápban kiépítendő műszaki létesítményeket arra az esetre, amikor az indokolt és lehetséges. A terep természetes védelmi adottságainak bemutatására választottuk a fegyverzeti és lőszerraktár települési körletének bemutatását, míg a hadtáp vezetési ponton minimális műszaki munkával érzékeltettük a hadtáp vezetés életképességének növelése érdekében fogantatandó rendszabályokat, felhasználva erre az ezredhadtáp 2 db forgórakodó gépét és a személyi állományt a szükséges földmunka elvégzésére.

Itt hívom fel a figyelmet arra, hogy a hadtáp működőképességének egyik fontos tényezője az áttelepülés gyors, „ugrásszerű” végrehajtása, minél több időt biztosítva ezzel a berendezett körletek tartósabb megtartására, a munkafeltételek javítására és a személyi állomány igénybevétele.

Mindezek alapján levonható az a következtetés, hogy a jövőben a lehetőségekhez mérten olyan körleteket kell kijelölni a hadtáp számára, amelyek az elmondott követelményeknek megfelelnek, tekintve hogy a hadtáp beásásához szükséges munkagépekkel belátható időn belül nem számolhatunk. Ugyanakkor felvetődik annak a szükségessége is, hogy a hadtápkiképzés során a műszaki munkákra, beleértve a személyi állomány robbantásra való felkészítését is, a jövőben nagyobb figyelmet fordítsunk.

Miként bevezetőmben már említettem, a hadtáp kiképzés-módszertani bemutatóval azt a célt akartuk elérni, hogy a bemutató során látottak és hallottak megvalósítására a következő gyakorlatokon sor kerüljön és a parancsnokok, valamint a hadtáphelyettesek aktív közreműködésével ezeket a módszereket tovább tudjuk tökéletesíteni.

A hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat szervezési kérdései

D a m ó L á s z l ó ezds.

A hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat kidolgozásának, megszervezésének és lefolytatásának azon legfontosabb kérdéseivel foglalkozom, melyek alapvetően meghatározták a gyakorlat tartalmi összetevőit, ugyanakkor tanulságul szolgálhatnak a hasonló típusú vagy egyéb hadtápgyakorlatok szervezőinek. Másrészt ismertetem a gyakorlat konkrét lefolyását is elsősorban tájékoztatási céllal, különösen azok részére, akik azon valamilyen oknál fogva nem vettek részt.

A szervezési kérdéseknél nem kívánok kitérni azokra a problémákra, latolgatásokra, töprengésekre, melyek megelőzték a gyakorlatot, arra az útra, melyet megjártunk, míg a gyakorlat tartalma és levezetési módszere kikristályosodott, mivel ez igen terjedelmes lenne, ugyanakkor az ennél tanulságosabb kérdésekre való részletesebb kitérést szükségesebbnek tartom.

* *
*

A kiképzés-módszertani gyakorlat megszervezésének első, alapvető lépésének tekinthető az MNHF elvtárs erre vonatkozó intézkedésének kiadása, mely meghatározta a legalapvetőbb szervezési kérdéseket. Nevezetesen:

- a gyakorlat megtartásának elrendelését a kik. fcsf. elvtárs által vezetett bemutató gyakorlat részeként;
- a gyakorlat idejének,
- a bemutató céljának,
- a tanulmányi kérdéseknek a meghatározását,
- a szervező csoport létrehozását,
- a szervezés legfontosabb időpontjait (elgondolás, levezetési terv elkészítése, a végrehajtók felkészülése, a felkészültség ellenőrzése — főpróba keretében),
- a bemutatót végrehajtó állományt, technikát, anyagi készleteket és felszerelési anyagokat, azok biztosítását, felkészítését és kitelepülését;
- egyéb szervezési kérdéseket.

A kiképzés-módszertani gyakorlat célját az alábbiakban határoztuk meg:

Járuljon hozzá a HM elvtárs 0070. sz. Direktívájában megszabott feladatok teljesítéséhez a csapatok és a hadtápegységek harc alatti ténykedésre való komplex felkészítésének bemutatásán keresztül. Mutasson irányt és állítson követelményt a hadtápbiztosítás ezred és zászlóalj gyakorlaton kötelezően végrehajtandó rendszabályait illetően.

Ennek érdekében a részt vevő parancsnokok számára — a teljesség igénye nélkül — mutassa be a gépkocsizó lövészezred, -zászlóalj hadtáp tevékenységének legfontosabb mozzanatait a támadóharc biztosítása során. A részt vevő hadtáp vezető állomány részére ezen felül állítson követelményt a hadtápegységek kiképzettségével szemben.

Ennek a célnak megfelelően a bemutató gyakorlat tárgya „A gépkocsizó lövészezred, -zászlóalj támadó harca hadtápbiztosítása” lett. Itt felvetődik az a kérdés, miért vált szükségessé az ezred és zászlóalj tagozat problémáit ismételten elővenni, azokkal foglalkozni? Több korábbi gyakorlat tapasztalatai azt bizonyították, hogy ez a terület bizonyos mértékig eltolódott a realitásoktól. Olyan kérdésekre gondolok, mint:

- az ezred- és zászlóaljhadtáp „állandó menetelése” a gyakorlatokon, elhanyagolva a települési körlet alapos szemrevételezését, berendezését, a körlet elhagyás gyors végrehajtása megszervezését;

- az őrzés-védelem, tömegpusztító fegyverek elleni védelem megszervezése és gyakoroltatása a gyakorlatokon és kiképzési foglalkozásokon nem tükrözte annak komplex jellegét. Sok esetben tapasztaltuk, hogy egyikét ör felállításával és a jelek, jelzések meghatározásával a feladatot megoldottnak tekintették, ha erdőben települt a hadtáp. Itt említeném meg a SZU-ban ez év koratavaszán lefolytatott „DVINA” gyakorlatot, ahol a Balti-tenger melléki Katonai Körzet hadtápegységei településeik során kiemelt kérdésként kezelték az őrzés-védelmi rendszabályokat, ezek közül is elsősorban a hadtápjelzőmunkánál végzett műszaki munkákat (fedezékeket, óvóhelyeket) melyeket alapvetően saját erővel és eszközökkel hajtottak végre;

- az anyagok átadásának gyakorlása általában a gyakorlatok ellátási feladataitól függetlenül, úgyszólvány öncélúan történt, kiragadva azt a gyakorlat egészéből;

- végül, de nem utolsósorban a harcokocsik, a gépkocsizó lövészek löszrel, üzemanyaggal való feltöltését nem gyakorolták, mivel az „éles” ellátásban annak szükségessége nem jelentkezett. (Löszrel nem fogyott, üzemanyaggal pedig az esetek többségében a gyakorlat végéig el voltak látva.)

Minden azt bizonyítja, hogy célunk alapvetően az volt a bemutató gyakorlattal, hogy helyes irányba tereljük az ezred és zászlóalj szintű hadtápkiképzés (a hadtápegységek, valamint az összefegyvernemi katonák hadtáp kiképzését) tartalmi szempontból, vagyis meghatározzuk a gyakorlaton végrehajtandó hadtáp kiképzési feladatokat.

Az eddig elmondottak alapján kerültek kialakításra és beállításra a bemutató gyakorlat tanulmányi kérdései az alábbiak szerint:

a) A gl. e. támadóharca hadtápbiztosítása, az e. hadtáp II. lépcső telepítése.

b) Az e. hadtáp rendszeresített (közeljövőben rendszeresítésre kerülő) technikai eszközeinek bemutatása.

c) A gl. e. hadtáp települési körletét ért atomcsapás következményeinek felszámolása.

d) Az eljáró ho. hadtáptól érkező anyagi eszközök átvétele.

e) A gl. z. támadóharca anyagi biztosítása (gl. szd. feltöltése).

f) Sebesültek összegyűjtése, ellátása és hátraszállítása a gl. z. támadó harcában.

g) Az e. hadtáp menetoszlopát ért ellenséges földi- és légitámadás elhárítása, következményeinek felszámolása.

Az intézkedés kidolgozásával párhuzamosan folyt az elgondolás kialakítása (a fentiek az elgondolás tartalmi kérdéseit is jelentik), melyben megterveztük az eddig elmondottakon kívül:

— a gyakorlaton részt vevő gyakorló állományt (feltöltött gl. e. és z. hadtáp az állománytáblában meghatározott technikával és anyagkészletekkel, kiegészítve az anyagátadó ponton ténykedő és a hadosztályhoz tartozó állománnyal, valamint a jelzőkkel);

— a gyakorlat mozzanatait és azok tartalmát (időelosztás, a mozzanatban részt vevő állomány, ténykedések, anyagkészletek stb.);

— a gyakorlaton részt vevő állomány csoportosítását (ebben alakítottuk ki az e. hadtáp II. lépcső öt csoportban való elhelyezését, a hadtáp-technikai bemutató HVP-n történő elhelyezését, az anyagátadó ponton ténykedő állományt, valamint a zászlóalj anyagi és egészségügyi biztosításában résztvevőket);

— az egyes mozzanatok álláspontjait és meghatároztuk az álláspontokon folyó tevékenység megszervezéséért felelős személyeket;

— a bemutató során mozgatásra kerülő anyagi készleteket.

Ezek kialakítása után került sor a terep szemrevételezésére több ütemben. Elsősorban ki kellett választani a bemutatás céljára legmegfelelőbb területet. Ennél figyelembe kellett venni a következőket:

— lehetőség szerint feleljen meg az elvi települési követelményeknek, távolságoknak, mivel az ezred gyakorlatának részeként került kidolgozásra a hadtápbemutató (ezt a követelményt nem tudtuk biztosítani a következő szempont miatt);

— az összefegyvernemi bemutató mozzanataihoz álláspontjaihoz igazodjon, kerüljük lehetőség szerint a sok és felesleges utaztatásokat (ez a szempont döntő volt a körlet kijelölésénél);

— biztosítsa a gl. e. hadtáp II. lépcső rejtett, emellett a töpfe. elleni védelem rendszabályainak megfelelő széttagolt (lehetőleg vonalas) elhelyezését és mind a gyakorló, mind a néző állomány mozgását (megfelelő úthálózatot);

— altalaja műszaki munkák végzésére alkalmas legyen (a körzetben általában köves az altalaj).

A szemrevételezés második ütemében (a körlet kijelölése után) ki kellett jelölni az egyes objektumok helyét, figyelembe véve a település elvi

követelményeit, a terep lehetőségeit, az elhelyezésre kerülő állományt és technikát, a bemutatás sorrendjét, valamint a közlekedési lehetőségeket.

Végül harmadik ütemben kijelöltük az egyes gépkocsik, sátrak, védelmi építmények, álláspontok, plakátok helyét teljes részletességgel.

A szemrevételezés 2., illetve 3. ütemével párhuzamosan folyt a gyakorlat levezetési tervének kidolgozása, figyelembe véve a szemrevételezési eredményeket is. A gyakorlat levezetési terve, illetve a hozzátartozó egyéb okmányok komplexuma az alábbiakból állt alapvetően:

- lefolytatási tervek időgrafikkal, terepvázlattal, az álláspontok és az ottani tevékenység feltüntetésével a főpróbára, az összefegyvernemi parancsnoki állomány és a hadtápl vezető állomány részére külön-külön;

- a néző (meghívott és kirendelt) állomány a főpróbára és a bemutatóra beosztás és későbbi név szerint;

- a bevezető előadás és „narrátor” szövegek teljes részletességgel;

- a kidolgozásra kerülő plakátok (a bevezető előadáshoz, az egyes álláspontokhoz, végül a bemutatásra kerülő technikai eszközökről), köztük a légifénykép is;

- meghívások, berendelések kiadása, eljuttatása;

- egyéb szervezési kérdések (szállás, étkeztetés, utaztatás, forgalom-szabályozás, filmvetítés, fénykép és filmkészítés, híradás, jelzés stb.).

Mielőtt még a bemutató gyakorlat konkrét lefolyását ismertetném, egy-két olyan kérdésre térek ki, melyek még érdeklődésre tarthatnak számot a hadtáptisztek körében. Ilyenek pl. légifénykép készítése az ezredhadtápl településéről. A légifényképezés végrehajtásának megszervezése után egy ezredhadtápot telepítettünk egy lombos erdőben, mely nagyméretű fákból állt, a lombkoronák összeértek, így teljes rejtést biztosítottak, a légifényképen csak a forgalomszabályozó katonák láthatók. Megjegyezhető, hogy az ezredhadtápl személyi állománya tudott arról, hogy légifényképezésre kerül sor.

A másik légifénykép a gyakorlatot végrehajtó ezredhadtápról készült, azok néhány órás települése után. Az ezredhadtápl személyi állománya itt általában nem tudott a légifényképezésről, így a légifényképen látható olyan gépkocsi, mely nem is igyekezett álcázni magát, sőt a gépkocsivezető a gépkocsira könyökölve nézte a fényképező helikoptert. Az is megállapítható, hogy a kis lombkoronájú fenyőerdő a lomboserdőhöz viszonyítva jóval kevesebb álcázási lehetőséget nyújt. A fényképező berendezés „alálát” a fának és felfedi a fák alatt elhelyezkedő technikai eszközöket, sátrakat, sőt az egyes katonákat is.

A légifényképek azt is bizonyítják, hogy ha a terepen (fűvön vagy homokon) néhány gépkocsi elmegy, a levegőből a nyomok igen jól kivehetők és ezek alapján következtetni lehet, hogy az adott terület valamilyen objektum elhelyezésére szolgál, vagyis az ellenség részére támadási célként szerepelhet.

A légifényképek alapján az a következtetés is levonható, hogy a rendszerezett álcahaló olyan alkalmazása, mint az a csapatok (hadtápegységek) jelenlegi gyakorlatát képezi, vagyis az álcahaló közvetlenül a gépkocsira, anyagra terítve nem szolgálja annak célját, az álcázást. (A légi-

fényképen az álcaháló minden egyes kockája szabad szemmel kivehető.) Az álcaháló helyes alkalmazása a gépkocsi, anyag, sátor fölé 2—3 méter magasságban kifeszítve, zöld ágakkal megtűzdelve, így a közvetlen figyelés (fényképezés) alól rejtje a tárgyakat. A zöld gallyaknak 2—3 óránkénti cseréje azonban elkerülhetetlen (ez vonatkozik a csak gallyakkal történő álcázásra is), mivel a színes fototechnikával történt fényképezés esetén az 1—2 óránál tovább letörten levő ág vöröses árnyalattal kiütözik a fényképen (diafilmen) a környezetből.

A légifényképek készítése mellett megszerveztük a bemutató gyakorlat tartalmának filmre, fényképekre való rögzítését abból a célból, hogy ezek mint az oktatás-kiképzés eredményességét elősegítő anyagok a későbbiek során is rendelkezésre álljanak. Ennek megfelelően filmet készített a MAFILM Katonai Filmstúdiója a katonai híradó részére, valamint felvételeket hadtáp oktatófilm készítése céljára, filmezett a ZMKMF hadtáptanszéke, fényképeket készített a ZMKA hadtáp tanszéke, valamint az MN 5232 hadtáptörzs is.

Néhány szóval kitérek a jelző részlegek beállítására, működésük megszervezésére. A műszaki alegység biztosította az ezredhadtáp települési körletét ért atomcsapás imitálását. Az imitálás állt egy nagyobb robbantásból (a gombaalakú felhő kialakulása is megfigyelhető volt), fák kidőléséből (erdőtörzsek keletkezése), tüzek imitálásából (tűz, valamint ködképző anyagokkal füst fejlesztés). A főpróba olyan tapasztalatot hozott, hogy mire a mentőosztag megérkezett, a tüzek elaludtak, a füst és köd elszállt. Olyan módon kellett megváltoztatni a jelzést, hogy azok a mentőosztag beérkezéséig aktívak legyenek (a mentőosztag tüzet tudjon oltani). Táplálni kellett a tüzeket, utánpótolni a füstöt, ködöt, természetesen a biztonsági rendszabályok szigorú betartása mellett. (A fenyőerdőben való település a tűzvédelemnek kiemelt jelentőséget adott.)

A hadtáp menetoszlopát ért légi- és földi csapás imitálása — a repülőik biztosítása mellett — robbantásokkal, valamint alegység tüzzel történt.

A kiképzés-módszertani gyakorlat konkrét lefolyását a 10. sz. melléklet szemlélteti. Első mozzanata 9. 8-án 14.00-kor kezdődött az összefegyvernemi parancsnoki állomány részére. Ezen a mozzanaton részt vett a HM elvtárs is, valamint más meghívott magasrangú vendégek, a szovjet elvtársak képviselői, a VKF helyettesek, seregtest, magasabbegység- és egységparancsnokok, törzsfőnökök és felderítő főnökök. 14.00—15.00 óra között Oláh vörgy. elvtárs nyitotta meg a bemutatót, majd ismertetésre került a harcászati elgondolás, valamint a gyakorlat és bemutató lefolyása.

Ezután Szűcs vörgy. elvtárs tartotta meg bevezető előadását, melyet előbb már ismertettünk. A bevezető előadás után kezdődött meg az egyes mozzanatok konkrét bemutatása. Első ütemben az egyes anyagátrakási módszereket (FRAK-B 1-gyel, kézi emelővillás targoncával, gépkocsi daruval, folyékony anyag átféjtésével vagy konténerrel) mutattuk be azzal a céllal, hogy e területen előre mutassunk a várható fejlesztés irányába.

A következő mozzanat a ho. anyagátadó pont berendezése, munkájának megszervezése volt, amelyben az anyagátadó pont egy változatát mutattuk be néhány eddigi tapasztalat szerinti jó módszer alkalmazásával. A mozzanat az összefegyvernemi parancsnoki állomány részére olyan céllal került bemutatásra, hogy képet kapjanak az ezred és ho. tagozat kö-

zötti anyagáramlás mennyiségéről, a rakodási feladatok nagyságáról, a rakodó erő- és eszközszükségletéről, valamint az anyagátadó pont berendezéséről, működéséről, területszükségletéről. A mozzanat alapján kitűnt, hogy az anyagátadó pont őrzés-védelmének megszervezésére és végrehajtására csak minimális erő áll a hadtáp rendelkezésére, a végrehajtásába pedig minden esetben be kell vonni az anyagátadó ponton tevékenykedő teljes személyi állományt. Ugyanakkor arra is rámutatott, hogy a hadtápnak híradó eszközökkel való jelenlegi ellátottsága nem biztosítja a szükségleteket, mivel pl. erre a helyre (az anyagátadó pontra) legfeljebb az előljáró ho. tudott egy rádióállomást (a szállító alegység PK rádióját) biztosítani, az ezredhadtáp oszlopának a HVP-tal semmiféle összeköttetése úgyszólván nem volt.

Ezután került sor a D-566-os terepjáró tehergépkocsi bemutatására megrakott állapotban, a terepen való mozgás közben. A tehergépkocsit mint a csapathadtáp már rendszeresített (gyártására ezután kerül sor) alapvető szállító eszközt mutattuk be, amely nagy teherbírás mellett bármilyen terep és útviszonyok között képes követni a harcoló alegységeket. Mivel platós és üzemanyagtöltő változatban készül, mindennemű anyag utánszállításának végrehajtását lehetővé teszi. A nagy teherbírás a különböző ellátási szinteken az anyagkészletek növelését vagy a hadtáp járműállományának csökkentését biztosíthatja.

A bemutató következő álláspontja a fegyverzeti és lőszerraktár, fegyverjavító műhely objektuma volt. A telepítési követelmények, módszerek bemutatása mellett az objektumon belül az anyagkészletek csoportosítására, a terep védőképességének maximális kihasználására, a tűzvédelem jelentőségére, a települési körlet gyors és szervezett (több útvonalon végrehajtott) elhagyásának lehetőségeire lehetett az adott körletben tipikusan ráirányítani a figyelmet.

Ezen az állásponton mutattuk be az ezredhadtápot ért atomcsapás következményei felszámolásának egy módszerét is. Jelentősége a mozzanatnak abban foglalható össze, hogy az összefegyvernemi parancsnoki állománynak felhívtuk a figyelmét az ezredhadtápot ért csapás következményei felszámolása megszervezésének szükségességére, a hadtáp önálló mentőosztaga kijelölésének fontosságára, annak megerősítésére és tevékenységének bemutatásán keresztül a hadtáppal szemben támasztható kiképzési követelményekre. A bemutató ezen mozzanata olyan tapasztalatokat is adott, melyek a későbbiek során minden szinten alkalmazhatók. Ezek közül a fontosabbak:

- az önálló hadtáp mentőosztaga megalakításának szükségessége;
- a hadtápmentőosztag célszerű állománya;
- a települési körlet több útvonalon történő elhagyása megszervezésének szükségessége;
- a tűzvédelem megszervezésének kiemelt jelentősége, különösen fenyőerdőben való település esetén;
- a torlaszok eltávolításának megszervezése, a közlekedési utak szabaddá tétele, e feladatban a FRAK-B 1 forgórakodók alkalmazásának lehetősége.

A következő állásponton, az ezred HVP-n került sor a műszaki munkák egyes fokozatainak, a végrehajtás lehetőségeinek és lehetséges változatainak bemutatására. A műszaki munkák az utóbbi években elhanyagolt területét képezték a védelmi rendszabályoknak, szükségessége azonban — a hadtáp harc alatti tevékenységének egyes eseteitől eltekintve — nem képezheti vita tárgyát.

Ugyanezen állásponton hívtuk fel a figyelmet a hadtáp meglevő híradó eszközeinek, összeköttetési lehetőségeinek hiányosságaira és tettünk javaslatot a hadtáphíradás továbbfejlesztésének lehetséges irányaira, a híradó eszköz ellátás bővítésére. (14., 15. sz. mellékletek.)

Az ezred HVP mellett rendeztük meg — kiállítás jelleggel — a hadtáp technikai bemutatót. Nem egyes darabokat, hanem rendszereket igyekeztünk bemutatni, vagyis a régi technikai eszközöket is kiállítottuk, hogy az újat rendszerben lehessen megismerni. Példának említem a vízellátás rendszerét, ahol az új vízz szállító gépkocsitól, a vízz szállító utánfutón keresztül, a hűtőládában tárolt 10 l-es műanyag kannáig, illetve az új típusú kulacsig mutattuk a vízz szállítás és tárolás különböző eszközeit. A technikai bemutató élm., ruha., elhe. rakodóeszköz, fegyverzeti és eu. technikai részből tevődött össze. Néhány szóval még megemlíteném az elhelyezési részt, ahol tábori törzsbútorzat került bemutatásra olyan elgondolással, hogy a parancsnoki állománynak elképzeléseinket mutassuk meg, tanácsaikkal, észrevételeikkel segítsék ezen elképzelések kialakítását, megvalósítását.

A kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat második napján a hadtápszolgálat vezető állománya (csf-ek, HM ö. ov-k, seregtest, ho. és ezred PK HTPH-k, HTP TÖF-ök) részére ugyanezeket a mozzanatokot mutatuk be, kiegészítve:

- a többi objektum (élm., ruh., üza., harci-technikai és pc. gk. anyagraktár és javítóműhely) bemutatásával;

- az atomcsapás következményei felszámolásának folytatásával a részleges és a különleges mentesítő állomáson való teljes mentesítés végrehajtásával.

A hadtáp vezető állomány részére tartott bemutató során több idő állt rendelkezésre, ez lehetőséget nyújtott az egyes mozzanatok részleteiben való megtekintésre, a mondanivaló részletesebb kifejtésére, valamint a „néző” állomány véleményének meghallgatására, észrevételei, javaslati megtételére, azok későbbiekben történő hasznosítása céljából.

A bemutató gyakorlat harmadik napján, 9. 10-én a hadtápbemutató első mozzanatán mind az összefegyvernemi parancsnoki, mind a hadtáp vezető állomány részt vett. Ezt a mozzanatot a VKF elvtárs is megtekintette. A mozzanat tartalmát tekintve a harcokocsikkal megerősített gl. z. anyagi és egészségügyi biztosítása volt. Részleteiben bemutatásra került:

- harcokocsik lőszerrel és üzemanyaggal való feltöltése (utóbbi töl-tőgépkocsival és hordókból);

- a sérült harcokocsiból lőszer átrakása a harc képes harcokocsiba;

- sebesültek összegyűjtése a harcmezőn szd. sebesültfészekbe, a ZSH ténykedése a harcmezőn, az ESH sebesültszállító eszközeibe a sebesültek berakása;

— sebesültek kiemelése harckocsikból, a páncélozott sebesültszállító jármű alkalmazása;

— a gl. alegységek lőszer ellátása a szd. lőszer készletéből. A lőszeres katonák ténykedése a harcmezőn;

— meleg étel megkiszállítása háti éthordókban a mozgókonyhától a harcosig.

Második mozzanatként az ESH került bemutatásra. Részleteiben:

— az ESH települése a normaidő alatt;

— a sebesültek beérkezése a harcmezőről, átvétele, osztályozása és ellátása;

— az ESH telepítésének bemutatása annak munkája közben.

A bemutató harmadik mozzanatát, melyet már csak a hadtáp vezető állomány tekintett meg, az ezredhadtáp menetoszlopát ért földi- és légi-csapás elhárítása, következményeinek felszámolása képezte. Kiemelhető ezen mozzanatról a tűz és mozgás alkalmazása a rajtaütést végrehajtó ellenséges erők megsemmisítésében, légicsapás esetén a hadtáp menetoszlop szétagolása a mellékterepen, ezzel szétszórt célpontok nyújtása az ellenségnek, valamint a következmények szervezett felszámolása és a menet folytatása az eredeti feladat végrehajtása érdekében.

Összefoglalva megállapítható, hogy a hadtáp kiképzés-módszertani bemutató megszervezése és lefolytatása sok szervező és végrehajtó munkát igényelt. A szervező és végrehajtó állomány lelkiismeretes, fáradtságot nem ismerő munkája következtében sikeres volt, sokat nyújtott a részt vevő állomány részére, sok kérdésben előre mutatott, egyes területeken felkeltette az érdeklődést, de mindenképpen segítette mind a parancsnoki, mind a hadtáp vezető állomány további munkáját.

Feladatként jelentkezik a bemutató gyakorlat tapasztalatainak feldolgozása, melynek egy részét képezi ez a kiadvány is, azonban ez csak úgy lesz eredményes, ha a további gyakorlati munkában, valamint a hadtáp kiképzés során a szerzett tapasztalatokat minden szinten hasznosítjuk.

Az anyagátadás-átvétel módszerei

Zimonyi István ezds.

„Az anyagmozgatás gépesítésének jelenlegi helyzetéből és a korszerűsítéssel szemben támasztott követelmények értékeléséből adódik, hogy a fő figyelmet és az erőfeszítéseket nálunk a tábori viszonyok közötti rakodás gépesítésére kell fordítani.”

*Az MN I. Anyagmozgatási Konferencia anyagából
(1969. június 24.)*

A múlt évben megtartott MN I. Anyagmozgatási Konferenciáján elfogadott elvek, valamint az azóta végrehajtott kísérletek során kialakított új anyagmozgatási módszernek megfelelően megindult a „RAKODÓLAPOS” anyagmozgatási technológia folyamatos bevezetése a hadtápszolgálatban, mely több követelmény együttes kielégítését célozza elérni:

- gyorsítsa meg az anyagáramlás sebességét, ezzel biztosítsa a harcoló csapatok folyamatos ellátását;

- ne vonjon el a rakodómunka a csapatoktól személyi állományt;

- járuljon hozzá a harcoló és kiszolgáló állomány arányának javításához;

- tegye lehetővé a nehéz és balesetveszélyes fizikai munka minimumra csökkentését a rakodás folyamatában.

A módszertani bemutatón belül — jelentőségének megfelelően — nagy érdeklődést váltott ki a csapathadtápban alkalmazható korszerű anyagmozgatási technológia bemutatása, melynek különböző változatai külön-külön és együttesen bizonyították előnyeit a hagyományos módszerekkel szemben.

A korszerű anyagmozgatási eszközök alkalmazása éppen a rakodási és azzal kapcsolatos várakozási idő lényeges lerövidítését eredményezi, melynek jelentőségét különösen aláhúzza, ha figyelembe vesszük, hogy a gépkocsik szállítási idejének több mint egyharmadát a rakodási és a várakozási idő veszi el. Ennek az improduktív időnek a csökkentése alapvetően a rakodás gépesítése útján oldható meg.

A módszertani bemutatónak ez a része időrendben megelőzte egy magasabbegység anyagátadó pont munkájának bemutatását, hogy ezáltal — abból kiemelten — közvetlenebbül szemléltetné tegye az ott már tömegméretekben alkalmazásra kerülő anyagmozgatási formákat.

A csapathadtáp-tagozatban alkalmazható anyagmozgatási technológiai folyamatok a következő mozzanatokban kerültek bemutatásra:

- Egységes rakodólapon málházott anyagok átadása gépkocsiról-gépkocsira forgórakodógépek alkalmazásával.

- Rakodólapon kialakított egységgrakományok átadása gépkocsiról-gépkocsira HT-1500-as kézi hidraulikus targoncával.

- Vegyesen málházott egységgrakományok átadása gépkocsiról-gépkocsira, gépkocsira szerelt forgódaruval.

- Folyékony anyagok átadása szilárd és elasztikus tartályok felhasználásával.

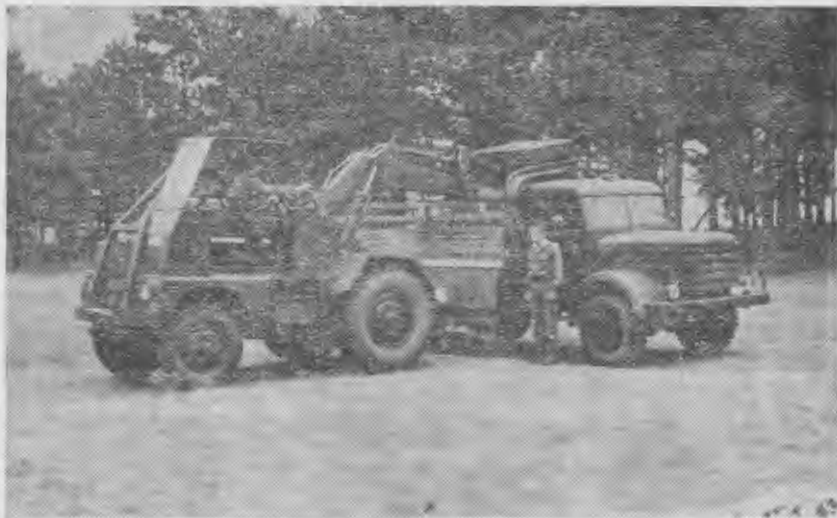
- Konténeres szállítás és anyagmozgatás.

A rakodólapos anyagmozgatási rendszeren belül az első változatban a rakodólapos egységgrakományok* átadását B-1 típusú forgórakodó gépen végezték villás emelővel.

1. *Egységes rakodólapon málházott anyagok átadása gépkocsiról-gépkocsira forgórakodógépek alkalmazásával*

A feladat végrehajtásához az átadó és az átvevő gépkocsik egyik oldalon leeresztett oldalfallal, véggel összeállnak. A forgórakodó gépek emelővilláikat a rakodólapok „nyílásaiba” tolják és egyenként átrakják a terheket.

1. kép

* A rakodólapos egységgrakomány szabványos rakodólapon kialakított olyan anyaghalmoz, amely lehetővé teszi a különböző anyagok együttes, összefogott tárolását, mozgatását, egyik járműről a másikra történő átrakását. Az egységgrakományok átlagsúlya 600—1000 kp-ig terjedhet (a szerző).

A forgórakodó gépek az átadó gépkocsin 6 rakodólapon elhelyezett 3,5 tonna löszert hat fogással — a gépkezelők gyakorlottságától függően — átlag 6—8 perc alatt képesek átadni külön rakodóerő bevonása nélkül. Ugyanezt a munkát 4 fő 36 fogással 12—15 perc alatt teljesíti az igénybevétel időtartamától függően.

A forgórakodó gépek különösen olyan körülmények között igen alkalmasak az anyagok átrakására, amikor az átadó, illetve az átvevő gépkocsik bármely oknál fogva nem tudnak közvetlenül egymás mellé állni, vagyis amikor a gépkocsik között rövidebb-hosszabb távolságon a rakományt szállítani kell az átvevő gépkocsiig vagy raktárig.

A FRAK B-1 típusú forgórakodó gépekkel a rakodólapos anyagmozgatásnál használt villásemelőn kívül más munkaeszközökkel is végezhetnek rakodómunkát az anyagok jellegének megfelelően. Így a teheremelő horoggal felszerelve alkalmasak a felfüggeszthető súlyosabb anyagok (pl. gépkocsimotor, földarabok stb.) gyors emelésére 100 kilopondig. A markolóberendezés pótgémmel lehetővé teszi az ömlesztett anyagok rakodását.

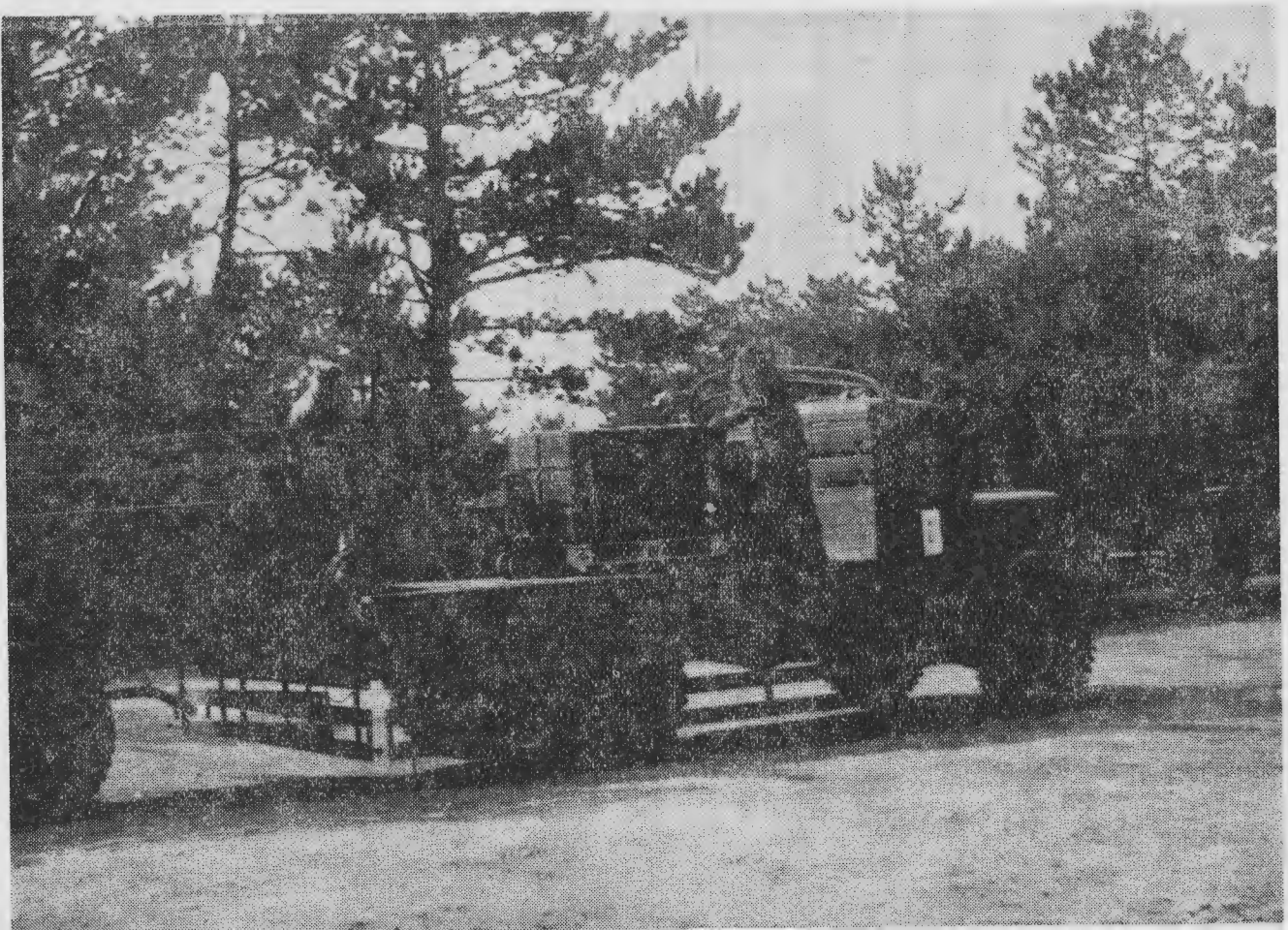
Az árvízsjúttotta körzetben a vagonok kirakására alkalmazott forgórakodó gépek markoló fejjel átlagosan 20 m³/óra teljesítményt értek el, de kedvező feltételek mellett 25 m³/óra maximális teljesítmény is előfordult.

A forgórakodó gépek mintegy 900 üzemóra igénybevétele egyértelműen azt a tapasztalatot hozta, hogy jól alkalmazhatók tábori viszonyok között. A nyílt vonalrakodásoknál nehéz terepviszonyok között is eredményesen vizsgáztak. Motorikus meghibásodás nem fordult elő, azonban fokozni kell a hidraulikus nyomástűrő képességét.

2. Rakodólapon kialakított egységrakományok átadása gépkocsiról-gépkocsira HT-1500-as típusú kézi hidraulikus targoncával

A rakodólapos anyagmozgatási rendszeren belül a legegyszerűbben alkalmazható eszköz a HT-1500-as hidraulikus targonca. Az eszközt könnyű kezelhetősége teszi különösen alkalmassá terhek emelésére és mozgására. Hidraulikája lehetővé teszi, hogy 1 fő maximálisan 1500 kilopond súlyú terhet megemeljen, illetve mozgasson.

A hidraulikus targoncát jellemzői elsősorban gépkocsiról-gépkocsira való átrakásra teszik alkalmassá.

A feladat végrehajtásához a gépkocsik lehajtott hátsó fallal állnak véggel egymáshoz. A gépkocsik közötti mozgást áthidaló lemez közbeiktatásával biztosítják.

Az anyagok átrakását az átadó és átvevő gépkocsivezetők hajtják végre úgy, hogy az egyik a hidraulikus targonca villáit a rakodólap nyíltába helyezi, majd a kézi működtetésű hidraulikával a terhet felemeli, utána a másik gépkocsivezető segítségével áttolják a rakományt az átvevő gépkocsira. E módszerrel a gépkocsin elhelyezkedő hat rakodólapos egységrakományt — külön rakodó erő igénybevétele nélkül — 6—8 perc alatt képesek az érintett gépkocsivezetők átadni olyan minimális fizikai igénybevétellel, amely főtevékenységükre nincs kihatással.

3. Vegyesen málházott egységrakományok átadása gépkocsira szerelt forgódaruval

A terhek gépkocsiról-gépkocsira való átrakásának következő módszere a gépkocsira szerelt hidraulikus forgódaru felhasználása.

A gépkocsira szerelt hidraulikus forgódaruk alkalmasak a gépkocsi önrakodására és más gépkocsik meg-, illetve lerakására, gépkocsik közötti rakodásra.

A daruk üzemeltetése a gépkocsi motorikus erejével és a gépkocsi-vezető vezérlésével történik. Teheremelő képességük típusuktól és az alkalmazott gémnnyílástól függően 0,5—1,5 tonna. Az emelési sebességük gémmel általában 0,22 m/sec, kötéllel 0,13 m/sec. A gém elfordításának sebessége 11,4 fok/sec. Az elfordulás mértéke a gépkocsi középvonalától $\pm 115^\circ$, maximális emelési magassága 5400 mm.

A rakodólapos egységrakományok, fódarabok, egyéb terhek emelését kötelek vagy emelő-patkó közbeiktatásával hajtják végre a gépkocsivezetők, külön rakodó erő bevonása nélkül.

3. kép

A gépkocsira szerelt daru további előnye, hogy egyesíti magába a szállító- és a darusgépkocsi előnyeit. A daru, mint a gépkocsi tartozéka mindenhová eljut, ahová a gépkocsi is rendelkezésre áll a feladat végrehajtására. Hátránya, hogy a daru súlya a gépkocsi teherbíró képességét csökkenti.

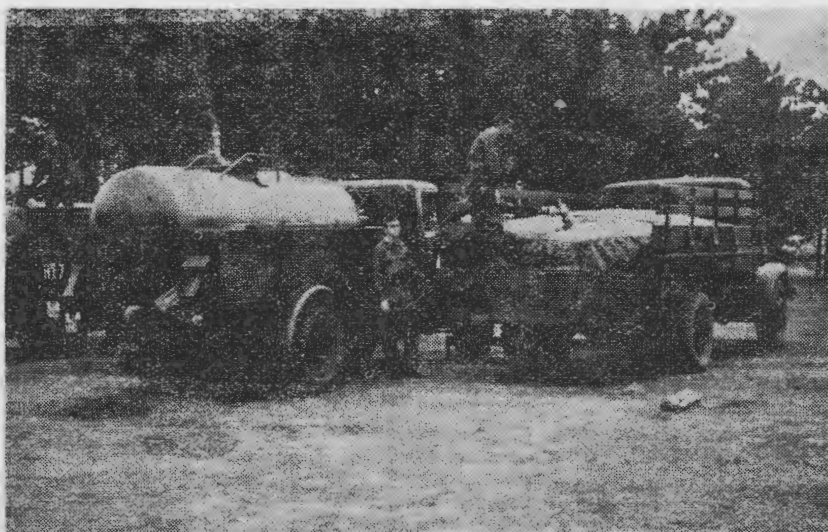
4. Folyékony anyagok átadása szilárd és elasztikus tartályok felhasználásával

A folyékony anyagok rakodása jellegüknek megfelelő technikát és technológiát követelnek, ennek megfelelően a hajtóanyagok átrakása alapvetően szivattyúzással történik.

Ez az átadási mód előnyösebb a hordós átrakásnál, mert szükségte lenné teszi egyidejűleg a tárolóeszközök mozgatását is.

A CS-346 típusú töltőgépkocsik a csapathadtápban nemcsak az üzemanyagok szállításának, hanem azok átrakásának is alapvető eszközei.

4. kép

Az üzemanyagok átvételére célszerűen felhasználhatók az elasztikus tartályok. Rendszeresítésük kifejezi azon törekvést, hogy a csapathadtáp rendelkezzen olyan eszközzel, amely gépkocsira telepítve alkalmas a tartálygépkocsik pótlására, földre rakva tegye lehetővé a gépkocsi más szállításra való felhasználását is. Az elasztikus tartály alkalmazása azért is előnyös, mert míg hordózott üzemanyagból egy 3,5 tonnás gépkocsi 2400 litert tud szállítani, addig elasztikus tartállyal felszerelve 4000 liter üzemanyag szállítására képes, vagyis a kihasználás hatásfoka csaknem kétszeresére megnő.

A töltőgépkocsi és az elasztikus tartály alkalmazásánál az üzemanyagok átadásához a gépkocsivezetőkön kívül további munkaerő nem szükséges.

5. Konténeres szállítás, anyagmozgatás

A szállítás, anyagmozgatás további korszerűsítése olyan irányban halad, hogy a rakodólapos egységrakományoknál is nagyobb terhek együttes továbbítása váljon lehetővé. Ezt a követelményt a legteljesebben a különböző szállítótartályok, konténerek alkalmazása elégíti ki.

A konténerizáció lehetővé teszi:

- a helyesen csomagolt anyagok szükségletnek leginkább megfelelően készletezett (pl. zászlóalj komplett) rakomány egységben való összefogását;

- a rakodások idejének és az abban résztvevők számának minimumra csökkentését;

- a teljes szállítási láncot alkotó szállítástechnikai, rakodástechnikai és szervezési folyamatok zárt, harmonikus rendszerbe foglalását;

- az anyagok szállítás ideje alatti fokozott védelmét a külső behatások ellen (időjárás, szennyeződés stb.);

- a konténerek földre rakás után biztosítják az anyagok célszerű tárolását.

A konténerek leginkább használatos típusai az 5, 10 és 20 tonnás változatok, melyek közül az 5 tonnás konténerek jutnak el a csapathadtáp alsó tagozatáig.

Az 5 tonnás konténer legcélszerűbben az NDK gyártmányú VRN-5 típusú önrakodóval felszerelt IFA gépkocsival szállíthatók és rakodhatók.

5. kép

Az 5 tonnás konténerek hadseregen belüli szállítása, figyelembe véve a rendszeresített Csepel D-566-os szállító gépkocsi és a darusgépkocsi lehetőségét, azok bevonásával is végrehajtható.

* *

*

A módszertani bemutatón alkalmazott anyagmozgatási rendszer ki-szélesítése feltételeinek biztosítása megindult. A népgazdaságban lezajló hasonló korszerűsítési folyamatokkal párhuzamosan egyre szélesedik az anyagmozgató gépek és eszközök különböző fajtáinak gyártása és annak lehetősége, hogy minél hatékonyabban vonhassuk be azokat a hadsereg ellátási rendszerébe.

Az anyagmozgatás korszerű elemeinek bemutatása újszerűen veti fel az anyagmozgatás problémáját a csapathadtápban is. Bár az alapvető kérdések az eddigi elméleti munka, valamint a kísérletek során jelentős mértékben tisztázódtak, további feladataink vannak az alkalmazás területeinek és körülményeinek leginkább megfelelő hatékony módszere feltárásában.

Anyagátadó pontok előkészítése, berendezése és munkája

Török Zoltán alez.

Az után- és hátraszállítások végrehajtásában döntő szerepe van az anyagi eszközök szervezett, gyors átadásának, átvételének. Mivel a csapatok ellátása alapvetően szállítás útján történik, így nem lehet közömbös, hogy a szállítási folyamat szerves részét képező anyagátadás milyen módon, milyen erővel és eszközökkel, mennyi idő alatt valósul meg.

Jelenlegi törekvéseink arra irányulnak, hogy a rakodási munkák gépesítése, az egységrakományok kialakítása konténerek, rakodólapok alkalmazása, a közbeeső tagozatok megkerülésével történő kiszállítás stb. mellett — amelyek szintén kihatással vannak a szállítási folyamatra — vizsgáljuk az anyagátadásnak különböző, a korszerű viszonyoknak megfelelő módjait.

Ismeretes, hogy korábban az anyagok átadása térben egyrészt az előljáró raktárainál való vételezés, másrészt az előljáró részéről az alárendeltek raktáraiba történő kiszállítás során valósult meg. A harctevékenységek megváltozott jellege, a hadtáp megszervezésében bekövetkezett változások megkövetelik — különösen a csapathadtápban — az anyagátadások megszervezése és végrehajtása más módszereinek kialakítását is.

a) A raktárak helye és elhelyezésének ideje — különösen a csapatoké — állandóan változó, amely a csapatok térnyerésének ütemével, manőverével és az ellenség tevékenységével függ össze. Ezekről a változásokról az előljáró hadtáptörzsek viszont rendszerint késve szereznek tudomást, melyek pontosítása csaknem állandó feladatot jelent. E helyzet természetesen fordítva is jelentkezik. Ennélfogva a szállítóoszlopok részére gyakorta nem lehet idejében a szállítás címzettjének pontos helyét meghatározni.

b) Az alárendeltek raktárainak elhelyezkedése a csapatok számának, hadrendi felépítésének megfelelően mind szélességben, mind mélységben erősen széttagolt. Ez a körülmény bonyolulttá teszi az utánszállítás megszervezését, jelentős időráfordítást és nagy számú szállítóoszlop kijelölést igényel. Gyakoriak lehetnek a raktárak felkutatásával töltött, esetleges eltévedések okozta időveszteségek.

c) Az előjáró raktárainál történő anyagátadás — az ott végzett sokrétű tevékenység, a szállítóoszlopok beérkezési idejének bizonytalansága a körültekintő szervezőmunka ellenére is — gyakorta zsúfoltságot, felesleges állásidőket eredményezhet. A különböző tagozatok szállítóeszközei egymás mozgatását akadályozhatják, keveredhetnek, forgalmi dugók keletkezhetnek. Ezért általában az anyagátadás végrehajtásánál a megszabott időnormák túllépésével lehet számolni.

Mindezek a tényezők azok, amelyek kiváltották az anyagátadás új-szerű módjának, az előjáró által kijelölt anyagátadó ponton való anyagátadás-átvétel végrehajtásának gyakorlatát.

A hadtáp kiképzés-módszertani bemutató keretében e témakörben lefolytatott gyakorlat tapasztalatait az alábbiakban lehet összegezni:

1. Az anyagátadó pont kijelölése (11. sz. melléklet)

Az anyagátadó pont az előjáró parancsnok hadtáphelyettese által kijelölt azon terület, ahol az előjáró eszközeivel utánszállított anyagok — meghatározott rendben, mennyiségben és időtartam alatt — egy vagy több alárendelt részére kerülnek átadásra-átvételre.

Az anyagátadó pontot hadműveleti, harcászati irányonként olyan területen kell kijelölni, amely kedvező megközelítési utakkal rendelkezik.

Az anyagok átadása-átvétele történhet gépjárműről gépjárműre való átrakással, földre halmozott anyagok gépjárműre való felrakásával. Alapvető átadás-átvételi módnak a gépjárműről gépjárműre való átrakást tekinthetjük.

A parancsnok hadtáphelyettesének az anyagátadó pont kijelölésével egyidejűleg meg kell határoznia, ki a felelős az anyagátadó pont megszervezéséért és irányításáért. Ennek meghatározásánál mérlegelni kell a saját és az alárendelt lehetőségeit, főként a rakodóerők és -eszközök helyzetét. Célszerű egyszemélyi felelőst kijelölni, de a helyzettől függően olyan megoldás is alkalmazható, amikor az anyagátadó pont előkészítése, a munkák irányítása az előjáró, a rakodások végrehajtása pedig az alárendelt(-ek) felelősségével történik.

Az anyagátadó pont lényegében egy olyan területet jelent, amely méreteinél és a terep adottságainál fogva alkalmas az adott nagyságrendű átadó-átvevő szállítóoszlopoknak — az alkalmazott átrakási technológiának megfelelő számú — munkahelyein történő szétbontakozására, biztosítja a járművek forgalmának zökkenőmentes lebonyolítását, és az adott lehetőségek között legjobban biztosítja a járművek és az anyagkészletek védelmét.

Az anyagátadó pont folyamatos munkájának biztosítása és a szállítóoszlopok szervezett találkozása céljából TALÁLKOZÁSI PONTOT kell kijelölni az anyagátadó pont közelében. E pont megválasztása az után-, illetve hátraszállítási út azon szakaszán célszerű, ahol az előjáró és az alárendelt szállítóoszlopai egyaránt áthaladnak. Találkozási pontként olyan állandó jellegű tereptárgyat (útkereszteződés, útelágazás, közúti műtárgy, major stb.) kell kiválasztani, amely térképen és terepen egyaránt könnyen azonosítható.

Az anyagátadó pont kijelölését HADTÁPINTÉZKEDÉS-ben kell rögzíteni, melyben meg kell határozni:

- az anyagátadó pont számát és helyét a találkozási ponttal;
- az anyagátadó pontra utalt alárendelteket, a részükre átadásra tervezett anyagok fajtáját és mennyiségét, az anyagátadás-átvétel időtartamát;
- az anyagátadó pont előkészítéséért, berendezéséért, a munkálatok megszervezéséért és irányításáért való felelősséget.

A tapasztalatok szerint az anyagátadó pont szövegbeni rövidítésére az ÁP betűjelölést, térképen pedig a kirakó állomáshoz hasonló — piros átlós kör, fekete A/P felirattal — jelzést célszerű alkalmazni.

2. Anyagátadó pontok előkészítése, berendezése

Az anyagátadó ponton végzett anyagátadás-átvétel során mindazon feladatok végrehajtására sor kerül, melyeket a raktáraknál történő vételezéskor, illetve az előljáró utánszállításai fogadásakor mind a raktári szerveknek, mind a szállító köteleknek végezniük kell.

Ezen kívül egy sor — az anyagátadás ezen formájára jellemző — feladatot kell megoldani, amelyek együttesen biztosítják a szállítójárművek megfelelően tagolt szétbontakozását a rakodóhelyeken, az alkalmazott rakodástechnikai eszközök üzemeltetését, a be- és kivezető, valamint belső forgalmat, az átadó és átvevő oszlopok közötti együttműködést, az átadó-pont egészének közelbiztosítását stb.

Ezen feladatok terjedelmét és végrehajtásának, megszervezésének időszükségletét mindig az átadandó anyag mennyisége, s ennek függvényében az ebben részt vevő szállító, rakodótechnikai eszközök száma, az átadásra rendelkezésre álló összes idő határozza meg alapvetően.

Az anyagátadó ponton történő anyagátadás-átvétel előkészítésének alapvető feladatai a következők lehetnek:

- az anyagátadó pont munkájáért felelős személy, rakodó erők-eszközök és egyéb kisegítő berendezések (forgalmi táblák, hír. eszközök, tűzvédelmi eszközök stb.) kijelölése;
- az anyagátadó pont körletének és a rakodóhelyeknek a kiválasztása, az anyagátadás technológiai követelményei szerint előkészítése;
- a szállítóoszlopok (átadó-átvevő) találkozásának és forgalmi rendjének szabályozása az átadóponton való szétbontakozásban és annak elhagyásakor;
- az átadópontról őrzés-védelmének megszervezése az anyagátadás időtartamára;
- az együttműködés rendjének szabályozása az átadó és átvevő oszlopok között.

Az anyagátadás helyszínen való előkészítésére és megszervezésére — annak terjedelmétől függően — az átadás lebonyolításával megbízott tiszt vezetésével műszeres vegyi-, sugárfelderítő, őr-, rakodó személyek, rakodógépek, híradó erők-eszközök, forgalomszabályozók jelölhetők ki, akik az oszlopok beérkezését megelőzően kiszállnak az ÁP körletébe. Előfordulhat, hogy ezen előkészítő csoport feladata lesz az ÁP körletének a ki-

választása olyan esetekben, amikor az térkép alapján nem ítéltető meg. Ez esetben az anyagátadás pontos helyét híradó eszközök továbbítják az érintett parancsnokok HTPH-ei részére.

Lesznek olyan esetek, amikor nem lehetséges előkészítő csoportok előzetes kiküldése. Ilyenkor a szállítóoszloppal együtt mozgó, az anyagátadás végrehajtásának felelősségével felruházott tiszt a helyszíni előkészítés feladatait várakozási körletben való tartózkodásának idején hajtja végre.

Ez esetben az anyagátadó pont parancsnoka a helyszínre érkezésekor első feladatként azonosítsa a találkozási pontot, állandó feladattal állítson oda eligazítót és részletesen oktassa ki feladatára. Ezután folytassa menetét az anyagátadó pont körletének határáig. Itt állítsa meg oszlopát, vegye magához a vegyi-, sugárfelderítőt, közvetlen segítőit, a forgalom-szabályozó és híradó alegységek parancsnokait, és előzetes elgondolása alapján kezdje meg a terület felderítését.

A felderítés során be kell járni a kijelölt területet, meg kell győződni arról, hogy a terep mentes-e sugárszennyezettségtől vagy fertőzöttségtől, az utak és a terület altalaja megfelel-e a gépjárművek mozgására. Amennyiben a jelzett feltételek bármelyike is hiányzik, az anyagátadó pont parancsnoka a közelben jelöljön ki más területet, melynek alkalmasságáról az előzőekhez hasonlóan felderítéssel győződjön meg.

A felderítés pozitív eredményei után az anyagátadó pont parancsnoka:

- határozza meg a szállítmányszámok, ezen belül az anyagok fajtája szerinti rakodóhelyeket, azok előkészítéséért és berendezéséért felelős személyeket. A rakodóhelyek kijelölésénél ügyeljen a biztonsági távolságok betartására;

- határozza meg a forgalom rendjét, a forgalom-szabályozók feladatát, valamint az irányjelző és tájékoztató táblák felállítási helyeit;

- jelölje ki saját, valamint segítői rakodóhelyenkénti tartózkodási helyét; határozza meg az anyagátadások rendjét, a parancsok, jelentések továbbításának módját, határozza meg a rádióállomások telepítésének helyeit és a híradók feladatait;

- ossza meg a rakodóhelyek között a rendelkezésre álló rakodó erőket és eszközöket, határozza meg feladataikat;

- határozza meg a vegyi-, sugárfelderítő és az őrség felállítási helyét, feladatát, az ellenség tömegpusztító fegyverek elleni, valamint a légi és földi támadások elleni védelem, a tűzvédelem és az álcázás rendszabályait, a jelek, jelzések továbbításának módjait és a személyi állomány kapcsolatos ténykedéseit.

Az anyagátadó-pont-parancsnok elhatározása alapján végre kell hajtani a rakodóhelyek előkészítését és berendezését. A rakodóhelyek parancsnokai a rakodóerőkből jelöljenek ki bevezetőket, és azokat a rakodóhelyek előtti közvetlen útágazásoknál állítsák fel. Annyi bevezetőt célszerű kijelölni, amennyi a beérkező oszlop gépjárműveinek száma. Amennyiben ez nem lehetséges, úgy a kijelölésnél az anyagfajta vagy rakodóhelyek megoszlását kell figyelembe venni. Az előkészítés és berendezés készenlétét jelenteni kell az anyagátadó-pont-parancsnoknak.

Az érkező utánszállító oszlopot (oszlopokat) az anyagátadó pont parancsnoka vagy a helyzetet ismerő megbízottja várja be a találkozási ponton, majd az oszlopot vezesse be a várakozóhelyre.

A szállítóoszlop parancsnokát a várakozóhelyen tájékoztatni kell az elfoglalandó rakodási helyekről, az anyagátadások rendjéről, a rakodás utáni gyülekezési helyről, valamint az oszlop állományának feladatairól ellenséges behatások esetén.

Tájékoztatás után az oszlopparancsnok késedelem nélkül kezdje meg menetét a rakodási helyekre. A felállított bevezető állomány előtt az oszlop minimálisra csökkentse le sebességét, majd a gépkocsivezetők a leeresztett ablakokon kihajolva hangos kiáltással jelezzék rakományukat (lőszer, benzin, élelem stb.). Az ennek megfelelően eligazított bevezető katonára lépjen fel a gépkocsivezető oldalán levő hágsóra és irányítsa a gépkocsivezetőt kijelölt helyére.

A helyükre beállított gépkocsivezetők kötelesek azonnal a járművet rakodásra kész helyzetbe állítani aszerint, hogy a jármű rakodását kézzel vagy géppel fogják végrehajtani, majd futólépésben (fegyverével és vegyi-védelmi felszerelésével) azon a helyen begyülekezni, ahol a rakodó katonának előzően az oszlopot a bevezetésre fogadták.

A rakodó katonák ezek után foglalják el kijelölt rakodó állásaikat, készüljenek fel a feladat végrehajtására, a rakodógépeket állítsák fel szándékolt alkalmazásuknak megfelelően, hozzák azokat működőkész helyzetbe.

3. A szállítmányok átadása és átvétele

Az anyagátvételre érkező alárendeltek oszlopait hasonló módon a találkozási ponton kell fogadni. Szállítmányszámok szerint egyeztetni kell azok illetékességét, majd az oszlopokat a várakozóhelyre vagy közvetlenül a rakodóhelyekre kell irányítani. Egyidejűleg az oszlopparancsnok részére részletes tájékoztatást kell adni. A gépkocsivezetői (szállítmánykísérő) állomány az őrzés-védelmi stb. feladatokban együtt ténykedik az anyagátadó ponton levő állománnyal.

A vételező oszlopok gépjárműveit az utánszállító oszlopok gépkocsivezetői fogadják, akik a lelassított oszlopok gépjárműveire fellépve — a rakodó katonák esetében leírt módszer szerint — vezetik be a gépkocsikat. A bevezető gépkocsivezető segítséget nyújt a vételező gépkocsi vezetőjének a saját gépjárművéhez való hozzáállásban és a gépkocsi rakodáshoz történő előkészítésében.

Abban az esetben, ha az anyagátadás nem gépjárműről gépjárműre, hanem földre rakott készletekből történik, akkor az alárendeltek gépjárműveinek bevezetését ismételten a rakodó katonák végzik.

A gépkocsik egymáshoz való beállítása után a gépkocsivezetők és a rakodó katonák felszerelését a gépjárművek mellett, a riadó jelzésre elfoglalandó védelmi terepszakaszk irányába a földre kell helyezni úgy, hogy a munkálatokat az ne akadályozza, emellett a harckészség szervezett, gyors biztosítása fenntartott legyen.

Mindezek végrehajtása után az anyagátadást végző gépkocsivezetők adják át rakodási jegyeiket a vételező gépkocsivezetők részére, akik ezen okmányok alapján ellenőrzik a rakomány mennyiségi (láda, zsák, bála stb.) meglétét (darabszámát) és a csomagolások sértetlenségét. Ezzel egy időben a rakodó állomány hajtja végre az átmálházást (földről való felrakást).

A gépkocsivezetők irányítják a kézi rakodómunkát, a gépkezelők tevékenységét. Ügyeljenek a rakományok előírás szerű elhelyezésére, rögzítésére. Ezek befejeztével a rakodási jegyeken aláírásaikkal kölcsönösen igazolják az anyagok szabályszerinti átadását-átvételét.

A rakodási munkák és az okmányok végrehajtása után mind az előjáró, mind az alárendelt szállítóoszlop gépkocsivezetői kezdik meg mozgásukat a számukra meghatározott gyülekezési helyekre.

Egy alárendelt által vételezett teljes szállítmány átadását, illetve átvételét a kirendelt szakközegek anyagutalvány alapján végzik. Az oszlopparancsnokok az átadást-átvételt kölcsönösen az oszlop-menetlevélen igazolják. Amennyiben külön átadó-átvevő szakközeg nincs, úgy az oszlopparancsnokok az anyagutalványokat is kölcsönösen aláírják.

Az oszlopparancsnokok szállítmányaik teljes átadás-átvétele és az okmányváltások végrehajtása után haladéktalanul rendezzék oszlopaikat, adják ki menetparancsaikat, majd kezdik meg meneteiket az előjárók által megszabott feladatok szerint.

Ha az anyagátadó ponton egy-egy rakodóhelyen több alárendelt szállítóoszlop vételez lépcsőzetesen, az anyagátadó pont parancsnoka fordítson különös figyelmet a következő oszlopok folyamatos rakodóhelyekre való irányítására.

Az anyagátadó pont parancsnoka vezető, irányító tevékenysége során a fő figyelmet arra összpontosítsa, hogy az előjáró által meghatározott időnorma alatt az anyagok átadásra kerüljenek. Idejében és a szükséges intézkedések megtételével avatkozzon be a felmerült problémák, mint a felesleges gépjármű veszteglések, rakodó kapacitás hiány, forgalmi dugók stb. azonnali megszüntetésére. Amennyiben feladatának végrehajtásában akadályoztatva van, haladéktalanul jelentse az őt kiküldő parancsnoknak.

Amennyiben az anyagátadó pontot — annak működése közben — elhagyásos behatások érik, életbe kell léptetni a kidolgozott rendszabályokat. A vonatkozó jellel, jelzéssel el kell rendelni a riadót, szükség szerint vezetni kell a harcot, a csapások következményeinek felszámolását. Az elhagyásos behatások felszámolása után meg kell állapítani a keletkezett veszteségeket, haladéktalanul intézkedni kell a sebesültek leadására, a mentesítések végrehajtására, a megkezdett munkák gyors befejezésére. Ha a munkák folytatása az eredeti körletben nem lehetséges (vegyszer-, sugárterheltség, erdőtüz stb.), intézkedni kell a körlet elhagyására, tartalék körlet elfoglalására. A behatások tényéről, következményeiről és a foganatosított intézkedésekről — a lehetséges módon — azonnal jelentést kell tenni.

Az anyagátadó pont parancsnoka a szállítmányok átadásának befejeztével vonja össze a kiszolgáló, biztosító erőket és eszközöket, majd a megalkotott oszlop állományának adja ki a menetparancsát, kezdje meg menetét.

* * *

A tárgyalt anyagból kitűnik, hogy az anyagátadás ismertetett módja komplex tevékenység, átgondolt tervező, szervező munkát igényel.

Az anyagátadás ismertetett módon történő megszervezése természetesen egy célszerű változat, amely az eddig lefolytatott gyakorlatok tapasztalataira épül. Az anyagátadó pont előkészítése, berendezése és működésének megszervezése terén a helyzettől, az adott lehetőségektől függően más változatok szerint is lehetségesek.

Végző soron levonható az a következtetés, hogy az anyagátadó pont munkájában kiemelt jelentősége az időtényezőknek, ezzel együtt a szervezettségnek és begyakoroltságnak van. Ezért a szállító alegységeknek az anyagi szolgálatokkal együtt fontos feladatát képezi az ezirányú tevékenységeik külön-külön és együttes begyakorlása, melyhez a gyakorlatok minden fajtáját ki kell használni.

Korszerű nagy teherbírású terepjáró szállító gépjárművek a hadseregben

Csontos Endre mérnök-alezredes

A Magyar Néphadsereg fegyverzeti rendszerében bekövetkezett mennyiségi és minőségi változások eredményeképpen megnőtt a csapatok harcképessége, mozgékonyasága és ezzel szoros összefüggésben a harc megvívásához szükséges anyagok mennyisége, ami új követelményt támaszt az anyag utanszállítással szemben békében és háborúban egyaránt.

A nagymérvű anyagáramlás csak korszerű eszközökkel biztosítható. Ebben az anyagmozgató rendszerben különleges szerepe és jelentősége van a nagy mozgékonyaságú és nagy teherbírású szállító gépjárműveknek, ezért megnőtt az ezek iránti igény.

Az alapvető cél az anyag mozgási sebességének fokozása és a rendelkezésre álló szállító kapacitás növelése, ezáltal az adott időszakban szállított anyagok mennyiségének növelése.

A szállítási feladatok végrehajtásában az arányok a vasúti és vízi szállítások mellett egyre inkább a szállító gépjárművek felé tolódik el. Ezért a gépjárművek fejlesztésének nemzetközi vonatkozásban is egy igen aktív szakaszában tartunk. Figyelembe véve a háborús körülményeket, a vasúti és vízi szállítás várható akadályoztatását, méginkább kidombo-
rodik a gépjárművekkel végrehajtandó szállítások jelentősége.

A katonai járművek rendszerében különös jelentősége van a *csapat-hadtáp szállító járműveknek*. Ezek közé többféle súlykategóriájú kerekes szállítójárművek tartoznak. Feladatuk a harcjárművek és a harcoló csapatok ellátása legkülönbözőbb anyagokkal, elsősorban lőszerrel és üzemanyaggal. Ezeknél elengedhetetlen a jó terepjáró képesség.

A szállító járművek képviselik, melyek feladata a hátországi és a magasabb ellátási szakaszokon történő szállítások megoldása. Ezek iránt különösebb katonai követelmények nincsenek, felhasználhatók a polgári célokra készült típusok, lényegében a közúti járművek.

A harcoló csapatok — ezred, hadosztály — katonai gépjárműveinek esetében a terepjáró képesség követelményének fokozása abból adódik, hogy az alegységek és egységek harcrendjét a csapatszintű katonai szállító gépjárműveknek szorosan kell követni az ellátás folyamatos bizto-

sítása érdekében. A dinamikusan előretörő, úttalan terepen mozgó harc-kocsik és páncélozott szállító harcjárművek tevékenysége csak azonos mozgékonyssággal bíró szállítójárművek közreműködésével biztosítható. A fokozott terepjáró képességű nagy teherbírású tehergépkocsik legalapvetőbb követelményei az alábbiakban foglalhatók össze:

- három vagy négy meghajtott tengely,
- nagyméretű és változtatható nyomású kerekek,
- a terepegyenetlenségekhez alkalmazkodó futómű.

Terepen, laza talajon a helyváltoztatás egyrészt a talaj, másrészt a jármű tulajdonságaitól függ. Egyik fontos feltétel a besüllyedés, beásódás elkerülése, a *felszínen maradás*. Ezt a követelményt csak a talajnyomás meghatározott értéken belül tartásával, a kerekek konstrukciójának megválasztásával, a tengelyterhelések határolásával érhetjük el.

A mozgás biztosításához mindenekelőtt megfelelő teljesítményű hajtóműre, motorra van szükség. A motor teljesítménye *vonóerő* formájában a *menetellenállások legyőzésére* szolgál.

Egy terepen a menetellenállások állandóan változnak és ha még figyelembe vesszük, hogy a katonai járművek üzemük körülbelül 50%-át terepen, míg a másik 50%-át műúton teszik meg, belátható, hogy egy katonai jármű futóművének sokrétű, részben egymásnak ellentmondó követelményt is ki kell elégíteni. Ezeknek leginkább megfelelnek a változtatható légnyomású kerekek. A gumikerekeknek ilyen feltételekre való alkalmassága azonban némi hátrányokkal jár, mely elsősorban az élet-tartamban jelentkezik kedvezőtlen hatással.

A terepen való mozgásnál különös szerepe van a terepegyenetlenségeknek, a különféle terepakadályoknak, árkoknak, víziakadályoknak, emelkedőknek stb. Mindezek a járművek és oszlopok átlagsebességét erősen befolyásolják. A járművek mozgékonyására jellemző a terepen elérhető átlagsebesség, mely adott konstrukciónál a jármű tulajdonságától, a vezető gyakorlottságától és állékonyságától függ.

Korszerű háborúban a parancsnoknak számolni kell azzal, hogy többé már nem kerülheti meg a terepakadályokat, azokon minden év- és napszakban, az időjárástól függetlenül keresztül kell mennie. Ilyen körülmények között egyetlen jármű elakadása hátráltathatja az egész feladat sikerét.

A legutóbbi évek tapasztalatai szerint a járművek mozgását leginkább azok a terepakadályok gátolják, melyek elsősorban a jármű méreteiből adódnak. Szűk hegyi utak, éles kanyarok, erdei utak, árkok, gödrök, ahol a járművek elakadnak, felborulnak. Ebből következik, hogy a járművek kialakításánál, azok méreteit különös gondossággal kell megválasztani.

A jármű fő méreteit befolyásolják: a közlekedési létesítmények, utak, hidak, vasutak, alagutak, aluljárók, egyéb építmények, szállító repülőgépek, helikopterek, hajók méretei, melyekhez a közlekedéskultúra érdekében alkalmazkodni kell. Ezek meghatározzák a jármű hosszát, szélességét, magasságát, fordulási sugarát, hasmagasságát stb.

A járműveknek felborulás ellen megfelelő hossz- és keresztirányú stabilitással kell rendelkezniük, ezért súlypontjuk legyen minél alacsonyabb.

A terepegyenletlenségekhez való alkalmazkodást leginkább kielégítik a független kerékfelfüggesztésű járművek. Ezekkel terepen lényegesen nagyobb sebességek biztosíthatók, szemben a merev tengely-híd felfüggesztésű járművekkel.

A kellő gyorsulás és lejtómászó képesség céljából a járművek lehető legkisebb súlya mellett megfelelő löerő-dotációval kell rendelkezni.

A katonai járműveknél különös jelentősége van a tipizálásnak, mely előnyös a jármű sokoldalú felhasználása, a technikai ellátás, a kiképzés szempontjából. Egy adott típus a családely érvényesítése révén alkalmas különböző területeken tehergépkocsi, üzemanyagszállító, technikai ellátó, vontató és számos más különleges jármű kialakítására, mely a gyártás és fenntartás költségeit, valamint a kiképzést kedvezően befolyásolja.

Mindebből következik, hogy a katonai szállító járműveknek, melyek az alkalmazott technika jelentős részét képviselik, konstrukciós szempontból sokoldalú követelménynek, elsősorban a változatos terepen való mozgás feltételeinek biztosítására, vagyis egyáltalán a célra való alkalmas-ságra kell megfelelni.

A D—566 típusú terepjáró tehergépkocsik kielégítik a katonai járművekkel szemben támasztott sokoldalú követelményeket, célszerűen és biztonságosan alkalmazható a hadsereg általános szállítási feladatainak végrehajtására, magasabbegységeknél, egységeknél és alegységeknél egyaránt, különböző út- és meteorológiai viszonyok között, különböző év- és napszakban.

Míg a korábbi gépjárműtechnika tömegesen a 2—3 tonna hasznos teherbírást gépkocsikat foglalta magába, melyek többnyire valamilyen közúti típusból, menettulajdonságaik növelésével (mellső meghajtás) kerültek kialakításra, a D—566 típusú tehergépkocsi futóművét eredetileg a katonai alkalmasság szempontjából szerkesztették.

A D—566 típusú tkg. egy háromtengelyes összkerekmeghajtású, független felfüggesztésű 5 t hasznos terepmegterhelésű katonai szállító-vontató tehergépkocsi.

Az alaptípus normál platós kivitelű. A rakfelület alumíniumból készült, mely jelentős a vegyi- és sugármentesítés egyszerű végrehajtása szempontjából. Az alacsony súlypont és kézi rakodás céljából a felépítmény kiválasztással készült. A gépi rakodás és általános szállítások céljára lehajtható oldalfalú, sík rakfelületű változatok is készülnek.

Az álló soros 200 LE-s RÁBA—MAN típusú Diesel-motor a jármű elején nyer elhelyezést.

A motor fölötti kétszemélyes fülke billenthető kivitelű. A fülkében két fő részére fekvőhelyes fülke billenthető kivitelű. A fülkében két fő részére fekvőhely van kialakítva, mely normál menetnél málházva van, ilyenkor egy harmadik személy részére szükséges ülőhely helyezhető el a parancsnoki ülés mögött. A fülke tetején a parancsnoki ülés fölött búvónyílás van.

Az alváz merev szerkezetű, zártszelvényű, melyhez hosszanti torziós rugókkal kapcsolódik a kettős lengőskaros független kerékfelfüggesztés.

7. kép

A kerékabroncsok nyomása menet közben változtatható, önműködően szabályozott 0,8 és 3,5 atm. között.

A kerékhajtás az alváz közé helyezett rövidre zárható normál differenciálműveken, valamint a kerékagyba épített reduktoron át történik.

A sebességváltó 6+1 fokozatú, a 2—6 fokozatoknál szinkron kapcsolású. Az oszlómű a differenciálművel egybeépített önálló egység, mely tartalmazza az országút, terep, valamint a csörlő és a mellékhajtás kapcsoló berendezését.

Az üzemi fék levegősegélyes hidraulikus, kétkörös tárcsás fék. A kézi-fék levegőrásegítő, mely a hátsó kerekre hat. A féksegély kipufogófékkal van fokozva, mely hosszú lejtőknél kedvező.

A gépkocsi kormányzását hidraulikus szervókormány könnyíti meg.

A téli indítást egy elektromosan és mechanikusan üzemeltethető gázolajtűzelésű téli előmelegítő szolgálja. A gyors indítás végrehajtásához Start-pilot van beépítve.

A gépkocsi főbb műszaki adatai

A gépkocsi önsúlya (csörlő nélkül)	9000 kg
Hasznos terhelés, terepen	5000 kg
Hasznos terhelés, műúton	8000 kg
Teljes hossza	7100 mm
Tengelytáv (mellső-középső)	2900 mm
Tengelytáv (középső-hátsó)	1400 mm

Nyomtáv (mellső-hátsó)	2050 mm
Legnagyobb szélesség	2500 mm
Legnagyobb magasság (fülkénél)	2700 mm
Rakfelület belső szélessége	2350 mm
Rakfelület belső hossza	4500 mm
Rakfelület magassága	1300 mm
A gépkocsi legalsó pontja (osztóműnél)	410 mm
Mellső terepszög	38°
Hátsó terepszög	40°
Legnagyobb sebesség	80 km/ó
Legkisebb mászósebesség	2,8 km/ó
Lejtómászó képesség	30°
Oldalstabilitás	25°
Fordulási sugár, külső keréknyom	10 m
Csörlő kötélérő	6000—7000 kg
Maximális vontatmány súlya	
— terepen	5000 kg
— műúton	10 000 kg
Kerékméret	14,00—20"
Hatótávolság	700 km
Üzemanyag-fogyasztás	40 l/100 km
Üzemanyagtartályok térfogata	280 l
Leküzdhető gázlómélység	1200 mm

A gépkocsi biztonságosan üzemeltethető +45°C és —45°C hőmérsékleten. A gépkocsi kiszolgálásának könnyítését szolgálja egy mechani-

kus pótkerék emelő, melynek révén a kerékcserét lényegében egy fő elvégezheti.

Az üzembehelyezés időszükséglete nyáron 10—15 perc, télen -25°C -nál 20—25 perc, -40°C -nál maximum 30 perc.

A gépkocsihoz rendszeresített szerszámkészlettel a kisjavítások, ellenőrzési és szerelési feladatok elvégezhetők.

A felszereléshez tartozik egy úti tartozékokat tartalmazó javító-készlet, a leggyakoribb tartalék alkatrészekkel.

A gépkocsinak saját egyedi vegyimentesítő készlete van.

A gépkocsi elektromos hálózata 24 volt feszültségű.

A D—566 típusú gépkocsinak a Magyar Néphadseregben történő rendszeresítésével egy korszerű, jó technikai adottságú és jó terepjáró képességű gépjármű kerül a személyi állomány kezébe, mely nagyban növeli a hadsereg ütőképességét, ezzel egész néphadseregünk harckészültségét.

9. kép

Gépkocsizó lövészezred hadtáp második lépcsőjének telepítése (elhelyezkedése), tömegpusztító fegyverek elleni védelme, őrzésének-védelmének megszervezése

K a p u s G y u l a alezredes

Az utóbbi években lefolytatott gyakorlatokon a harctevékenységek előkészítő időszakának lerövidítése és a harccselekmények növekvő dinamizmusa kapcsán a legtöbb esetben csak részben történt meg az egységek hadtáptörzseinek és -alegységeinek — a tömegpusztító fegyverek alkalmazásával vívott harc követelményeinek megfelelő — telepítése, őrzésének és védelmének megszervezése.

A Magyar Néphadsereg hadtápfőnök elvtárs vezetésével a közel-múltban lefolytatott hadtáp módszertani bemutató egyik fő célkitűzését képezte a kialakult sablonos módszerek alkalmazásának megszüntetését biztosító helyes végrehajtási módozatok kialakítása és közreadása.

A bemutatásra került ezredhadtáp második lépcső telepítése olyan harcászati elgondoláson alapult, miszerint a háború kezdetén a VAK-ban elhelyezkedő ezred hadtápjá mintegy 10—12 órát tartózkodik a körletében, felkészülve a menetből támadó ezred harcrendjére való felzárkózásra, az ellátási feladatok végrehajtására.

A bemutató előkészítése során a *gépkocsizó lövészezred hadtáp második lépcsője telepítéséhez követelményként* került beállításra, hogy:

— rendelkezzen az után- és hátraszállítási utakhoz jól csatlakozó bekötőutakkal és belső utakkal, az ellátási, javítási feladatok, valamint a körlet többirányú gyors elhagyásának végrehajtására;

— legyen alkalmas a terep védőképessége maximális kihasználásának, az ezredhadtáp alegységek széttagolt elhelyezésének bemutatására;

— biztosítsa az elvégezhető műszaki munkák végrehajtását és az álcázási feltételeket;

— tegye lehetővé az őrzés-védelem, tömegpusztító fegyverek elleni védelem követelmények szerinti megszervezését, a hagyományos és atomfegyverek pusztító hatása csökkentését.

A bemutató *elő kitűzött célok* érdekében állított követelmények teljesítésére a gépkocsizó lövészezred hadtáp második lépcsőjének telepítését a következők jellemezték:

— az ezredhadtáp vezetési pont és a hadtápalegységek $2,1 \times 0,6$ km nagyságú, mintegy $1,3 \text{ km}^2$ területen helyezkedtek el (13. sz. melléklet);

— az ezredhadtáp vonalas elhelyezése az uralkodó szélirányra merőlegesen történt;

— a körleten belül a hadtáp vezetési pont és a raktárak öt csoportban helyezkedtek el, széttagolva. Az egyes csoportok között átlag 200—300 méter távolság volt biztosítva;

— az ezred hadtáp vezetési pont rádióállomása és az egyik törzsbusz részére gépkocsifedezék, a vezető állomány részére a helyszínen található anyagból föld—fa fedezék került kiépítésre;

— részleteiben: a hadtáp vezetési pont 200×30 , a fegyverzeti raktár 400×130 , az üzemanyagraktár 300×50 , az élelmezési és a ruházati raktár 150×50 , a harci-technikai, valamint a páncélos és gépjármű anyagraktár és javítóműhely 400×100 méter területen helyezkedett el;

— a gépjárművek 40—50 méter távközzel álltak be egymástól;

— a terephajlatok természetes védőképességének kihasználása;

— a funkciótól függően — a gépjárművek orral vagy rakfelülettel álltak a terepemelkedés, illetve az utak felé;

— a járművek nagyobb része (a munka- és gépierő függvényében) a málházott anyaggal együtt került földbe süllyesztésre gépkocsi fedezékbe. A gépjárművek egy részére csak a motort védő, a terephullám oldalába süllyesztett fedezék épült. A gépjárművekről lemálházásra csupán a hordózott kenőanyag és egyes aggregátorok (földbe süllyesztve) kerültek.

A bemutatott gépkocsizó lövészezred hadtáp második lépcső a *funkcionális feladatai ellátásához* szükséges feltételek megteremtése érdekében, az egyes objektumokon belül a következőképpen helyezkedett el:

Az ezred hadtáp vezetési ponton 1 db megerősítéssel adott FUG gépkocsi golyószóróval biztosítási feladatot látott el; 2 db törzsbuszban dolgoztak a hadtáp vezetési ponton települő vezető szervek; 1 sátorban a hadtáp vezetési pont ügyeletes és helyettes tartózkodott; 1 könnyű föld-fa fedezék volt előkészítve a parancsnok hadtáphelyettes rádióállomására való távbeszéléshez és a belső rádióháló vezetéséhez szükséges távbeszélő készülékkel; a parancsnok hadtáphelyettes rádióállomása és személyszállító gépkocsija, valamint egy pihenősátor a hadtáp vezetési pont vezetőszervei részére szintén itt nyert elhelyezést.

Az ezred élelmezési anyagraktár járművekre málházva települt. Földre rakásra csak a szétosztás idejére a szükséges mérő-, csomagoló-eszközök és a mért élelmicikkek kerültek úgy, hogy az ezredraktártól vételező ezred közvetlenek stb. járműveinek az élelmezési anyagraktár anyagátadóhelyéig kellett közelítenie. Az anyagátadóhely úgy került kialakításra, hogy a vételező gépjárművek álcázottan, folyamatosan előre haladva voltak képesek az élelmezési anyagraktár egyik „szélén” az anyagátvételt végrehajtani.

Ugyanezen elvek érvényesültek az ezred ruházati raktárnál is.

Az élelmezési raktárnál 1 db sátor is felállításra került a raktár vezető állománya feladatainak végrehajtásához. Ezen túl a raktár mellett került elhelyezésre az ezredhadtáp ellátását végző mozgókonyha, egy db

vízszállító gépkocsi, valamint egy db sátor az étkeztetés, illetve a felfőzésre kerülő élelem előkészítésének biztosítására.

Az ezred fegyverzeti raktár viszonylag nagyobb elhelyezési területén belül négy „pólus” volt található, kettő részlegben volt elhelyezve vegyesen — az alegységek fegyverfajtái szerint komplettírozva — a lőszerkészlet, egy külön pólusban a pirótechnikai anyag, egy másik részben a fegyverjavító műhely. A raktáron belül az egyes lőszertároló részlegekhez, valamint a javítóműhelyhez körforgalom volt biztosítva.

A lőszerraktár körletében csak a lőszernek csoportosításának idején voltak földre rakott készletek.

A fegyverzeti raktár parancsnok és a javítóműhely parancsnok részére a hadtáp vezetési ponton készíthetthez hasonló fedezéket építettek. A fegyverzeti raktár mellett várakozó- és gyülekezőhelyek kerültek kijelölésre.

A páncélos és gépjármű anyagraktár körletében: a harckocsi-gépkocsi javító anyagraktár, a technikai javítóműhely elhelyezése biztosította a körforgalmat. A javítóműhely itt elhelyezett részlege rendelkezett megfelelő fedett területtel a javítások végrehajtásához. A vezető állomány elhelyezésére a zárt felépítményű gépjárműveket jelölték ki.

Az ezred üzemanyagraktár elhelyezésekor „ezred töltőhely” került kialakításra a kenőanyagok egy részének árokban történő elhelyezésével, egy-egy db benzint és gázolajat tartalmazó töltőgépkocsival és az üzemanyagraktár vezető részére felállított sátorral. A töltőhelyhez körforgalom volt biztosítva. A töltőhelytől 150—200 méterre külön részlegben helyezkedett el a raktár többi járműve.

A sorállomány valamennyi objektum területén sátorlapokból készített sátrakban került elhelyezésre.

A raktárak és a hadtáp vezetési pont forgalomszabályozására és forgalomirányítására forgalomszabályzó táblákat helyeztek el és emellett a felállított örök forgalomszabályzó feladatokat is végeztek. Az egyes objektumoknál a gépkocsi és anyagfedezékek mellett óvóárkok is készültek.

Különös figyelemmel került megszervezésre és bemutatásra a gépkocsizó lövészezred hadtáp második lépcső tömegpusztító fegyverek elleni védelme, őrzés-védelmének megszervezése (13. sz. melléklet).

A gépkocsizó lövészezred hadtáp tömegpusztító fegyverek elleni védelme megszervezése során az ezredparancsnok hadtáphelyettes a következő szabályzati elveket és gyakorlati tapasztalatokat juttatta érvényre:

1. A vegyi- és sugárszennyezett körletekről, az ezred várható alkalmazási sávjában levő utak és műtárgyak romboltságáról stb. folyamatosan az ezred harcállásponttól a vegyiszolgálat főnök közölt adatokat, amelyekről a hadtáp tervező-szervező tiszt a parancsnok hadtáphelyettes munkatérképén, ezzel párhuzamosan a hadtáp vezetési pont ügyeletes tiszt az ügyeletes helyzetnyilvántartó térképén vezetett nyilvántartást. A beérkezett információk értékelésére a parancsnok hadtáphelyettes, parancsnok technikai helyettes és a fegyverzeti főnökből álló operatív csoport készült fel.

2. A vegyi-, sugár-, biológiai helyzetről nyert információk folyamatos pontosítására az ezredhadtáp elhelyezkedési körletében, a hadtáp vezetési

pont közelében megfelelő műszerekkel ellátott vegyi-sugár figyelő katona került felállításra — a terepkörülmények figyelembevételével. Négy óránként vegyi-sugárfelderítő járőr kiküldését szervezték meg, úgy, hogy azok a hadtáp elhelyezkedési körlete körül mintegy 2 km-es távolságban hajtották végre feladatukat. Mindezen tevékenységet az ezredhadtáp szállítószázadából és a fegyverzeti, valamint gépjármű javítóműhely állományából kiképzett „nem szervezetszerű” vegyi-sugárfelderítő katonák hajtották végre.

3. Az ezredhadtáp második lépcső elhelyezési körletén belül dublítottan került biztosításra a jelek és jelzések továbbítása. A viszonylag kis összegből beszerzett kézi hajtású sziréna mellett — amely jól hallható 2 km-es körzetben — a hadtáp vezetési pont és a hadtáp raktárak között kisteljesítményű rádiókkal is biztosított volt a jelek továbbítása. A rádióösszeköttetéshez ebben az esetben a külön biztosított kisteljesítményű rádiótelefonok szolgáltak eszközül, emellett az ezred híradó századából is biztosításra kerültek kisteljesítményű R—126-os rádiók. A jelek vétele után az objektumok személyi állománya — minden „rejtjelzés” nélkül — az adott veszélynek — pl. „légiriadó” — kiáltás láncszerű továbbadásával biztosította a gyors riasztást.

4. A hadtápobjektumok szétagolt elhelyezése és álcázása érdekében a hadtápobjektumok és ezen belül a gépjárművek az előbbieken más ismertetett távolságok betartásával helyezkedtek el. A fegyverzeti raktár és üzemanyagraktáron belül a szétagolás „komplexesítésére” az egyes részlegekben mindenfajta anyagból került beosztásra bizonyos mennyiség az adott gépjárművekre. Az álcázás biztosítása érdekében az álcahálók hozzáértően voltak kifeszítve (nem ráterítve) az eszközök fölé. A földmunka során kitermelt föld gyepetglákkal, fagallyakkal és fűvel került befedésre. A légifelderítés állandó veszélyét figyelembe véve a gépjárművek a sűrű fenyveserdőben kerültek a tisztásokon való tartózkodást. Az ezredhadtáp elhelyezkedési körletén belül csak a szükséges terjedelemben volt engedélyezve a belső utakon a mozgás. A mozgókonyhák áruló füstje álcázására gallyakból készített „füstoszlató”-t helyeztek el a füstkürtő fölé.

5. Az elhelyezési körletek elhagyását két változatban szervezték meg, mindegyik változatra külön jelet határoztak meg. A nem szervezetszerű alegységekben történő gyors körletelhagyás után 2—4 km-re besorolási terepszakaszok kerültek kijelölésre a hadtáp menetrendjének kialakítására.

6. A védőeszközök hiánytalan és megfelelő minőségű meglétének és szakszerű, gyors használatának ellenőrzésére az ezredparancsnok hadtáphelyettes naponta egyszer gyakorlást rendelt el 20 perc időtartamban a teljes állomány részére.

7. A bemutató egyik kiemelt célkitűzéseként szerepelt a terep kedvező adottságainak a kihasználása és a lehetséges műszaki munkák sorozatainak elvégzése. Ennek érdekében az ezredhadtáp második lépcső gépjárművei a terephajlatok, horhosok, bevágások mesterei kihasználására törekedtek.

A műszaki munkák első sorozatában 4 óra alatt a légvédelmi óvóárkok, a hadtáp vezetési pont rádióállomásának fedezéke és a hadtáp vezetési pont föld-fa fedezéke került kiépítésre; a második sorozatban a gépjárművek egy részének fedezékei és a légvédelmi árkok egy részének befedése került végrehajtásra; a harmadik ütemben a további gépjárműfedezékek és a védőkörletek árcai készültek el.

A földmunkák végrehajtásához az ezredhadtáp második lépcsőnek 2 db FRAK B—1 forgórakodó eszköz állt rendelkezésre 1 db árokásó, 1 db maroló és 1 db földlazító munkafejvel.

Összesen 12 óra alatt — 3 ütemben — elkészült:

10 db gk. fedezék

8 db gk. motorvédő fedezék, a technika, amely a teljes technika
23⁰/₀-a

95 fm óvóárkok

2 db föld-fa fedezék

11 db térdelő lövészgödör

2 db lövészteknő

3 db álló lövészgödör

8 fm hordófedezék

Az össz. állomány 70—75⁰/₀-ára

A hadtáp elhelyezési körletében végzett műszaki munka által biztosított védelmen túl, a terep védőképessége mintegy 15—20⁰/₀-ban segítette még a „védettség” arányának emelését, így összesen a technika mintegy 40—45⁰/₀-a, a személyi állomány 85—95⁰/₀-a védettségével lehetett számolni. Kedvezőtlenül befolyásolta a műszaki munkák végzését a nehéz, köves-kötött talaj. Nagymértékben segítette a műszaki munkák végzését a 2 db FRAK B—1 eszköz, melyek segítségével például a hadtáp vezetési pont föld-fa fedezéke 4 fő részére munkalehetőséget biztosítva, 2 gépóra és 18 munkaóra felhasználásával készült el. Az egyik objektumnál létrehozott 30 fm óvóárkok — 60 cm-es mélységű — 2 gépóra és 12 munkaóra felhasználásával készült.

A forgórakodó gép — amelynek első példányai már megjelentek csapatainknál — igen hasznos eszköznek bizonyult mind az anyagrakodás, mind a műszaki munkák elvégzésében.

8. A sugárellenőrzést a hadtáp vezetési pont közelében felállított vegyi-sugárfigyelő katonák végezték folyamatosan. A sugáradagméréshez az egyéni és csoportos mérőműszerek szolgáltak. A sugáradagnyilvántartást az ezredparancsnok hadtáphelyettese a Csapathadtáp Utasítás 65. pontjában előírtaknak megfelelően szervezte meg.

9. Járványvédelmi rendszabályokat a személyes higiéniai rendszabályok megkövetelésén túl, különösebben nem foganatosítottak a bemutató beállítása miatt. A fő feladatot a higiéniai rendszabályok betartásához megfelelő mennyiségű víz biztosítása jelentette.

10. Az ellenség atomcsapásai következményeinek felszámolására és a preventív rendszabályokra az ezredparancsnok hadtáphelyettes komplex

jelleggel elkészítette az ezredhadtáp tömegpusztító fegyverek elleni védelmének és őrzésének tervét.

A tervet az ezredparancsnok hadtáphelyettes — az ezredparancsnok és a hadosztályparancsnok hadtáphelyettes által adott intézkedések figyelembevételével — a parancsnok technikai helyettes, fegyverzeti szolgálati főnök bevonásával, a hadtáp tervező-szervező tiszt segítségével készítette el.

A terv grafikus és táblázatos részekre tagozódott. Részleteiben a következőket tartalmazta:

- a) Riadójelek és a személyi állomány tevékenysége.
- b) A hadtáp erőinek és eszközeinek elosztása.
- c) Hadtápjelöltek harcértéke és feladatai.
- d) Az őrzés és védelem egyéb rendszabályai.
- e) A körlet elhagyásának rendje vázlatok szerint.
- f) Bakteriológiai felderítés feladatai.
- g) Vegyi-sugárfelderítés rendje.
- h) Csapás következményei felszámolásának rendszabályai, erői és eszközei:

- ezredhadtáp mentőosztatok állománya, eszközei és feladatai;
- tűzvédelem erői, eszközei és feladatai.

- i) Műszaki munkák elvégzésének rendje.

A „vonalas” elhelyezkedést alapul véve az ezredhadtáp mentőosztatból kettő került létrehozásra. Egyik a hadtápkörlet vonalas elhelyezési északi, a másik a déli részén gyülekezett adott jelre.

A hadtáp mentőosztatok állományába beosztásra kerültek:

- vegyi-sugárfelderítők;
- mentő és romeltakarító-tűzoltó erők és vontató gépjármű.

Tartalékként közismert, hogy a gépkocsizó lövészezred hadtáppalegységek és törzs szervezetét tekintve, a vegyi-sugárfelderítésre és az egészségügyi feladatok ellátására csak a más hadtáp beosztású katonákból e célra kiképzettekkel lehet számolni, amennyiben szak-megerősítést az ezredhadtáp nem kap.

A tömegpusztító fegyverek elleni védelem, őrzés-védelmi terv vázlaton kifejezett része tartalmazta:

- az ezredhadtáp objektumok elhelyezését;
- a tartalék körleteket;
- a védőállásokat;
- az őrhelyeket;
- a tűzősszekötötés rendjét;
- a nem szervezetszerű osztatok gyülekezési helyeit, alkalmazásuk irányát;
- az összekötötés rendjét;
- a vegyi-sugárfigyelő őr és járőrök helyét, mozgási vonalát;
- a besorolási pontokat;
- a körlet elhagyásának útvonalait.

Az elkészített komplex terv alapján az egyes objektumok parancsnokai — személyekre részletezve — szervezték meg és gyakoroltatták be alárendeltjeikkel a tervben szereplő feladatokat.

Fontosságának megfelelő részletességgel került megszervezésre a gépkocsizó lövészezred hadtáp *tűzvédelme*.

Az őrzés-védelem feladatai között lényeges helyet foglalt el a hadtáp gyulladás- és robbanásveszélyes anyagai, technikája tüzeinek megelőzése, illetve a keletkezett tüzek oltásának megszervezése. A terv erre vonatkozóan tartalmazta:

- a figyelés, értesítés, jelzés rendjét;
- a megelőzés feladataihoz tartozó feladatokat: gépkocsik körül a gyúlékony avar eltakarításának feladatait; faktorlaszt képezhető fák eltávolításának rendszabályait; tűzoltóeszközök üzemképes állapotban való előkészítését stb.;
- a tűzoltó alegységek állományát, felszerelését és feladatait.

A tűzoltás feladatai végrehajtásához a Cs-346-os töltőgépkocsikat is számításba vették átemelő szivattyúállomásként.

Összefoglalva: az ezredhadtáp második lépcsője mindenoldalú biztosításánál azon *alapelv* érvényesül, hogy minden hadtápjelző felkészül a megjelölt, illetve megmaradó erői és eszközei alkalmazásával a feladatok végrehajtására, emellett az ezredparancsnok hadtáphelyettes saját irányításával is felkészít nem szervezetszerű osztagokat a védelmi feladatokra, illetve a következmények felszámolásának végrehajtására.

A gépkocsizó lövészezred hadtáp második lépcsője elhelyezési körletében az ezredparancsnok hadtáphelyettes a hadtápvezetést a viszonylag szétagolt elhelyezés távolságai, a rendelkezésre álló állomány, a híradó eszközök és vezetés folyamatos biztosítása által támasztott követelmények figyelembevételével, a rendelkezésre álló híradó eszközök célszerű felhasználásával szervezte meg.

A vezetésnek az ellenséges támadások esetén való folyamatos biztosítása érdekében a parancsnok hadtáphelyettes lényeges szerepet szánt a hadtáp vezetési ponton és a fegyverzeti raktárnál kiépített föld-fa fedezékeknek. Az ezekben elhelyezett távbeszélő-készülék, illetve a kistelefonos rádiók az alábbi követelmények teljesítésének, a folyamatos hadtápvezetés biztosításának alapvető eszközeit képezték. Az ezredhadtáp belső vezetésének biztosítását célozta az az intézkedés is, mely szerint minden objektum köteles volt 1—1 fő összekötő katonát küldeni támadás esetén a parancsnok hadtáphelyettes fedezékéhez.

Következtetésként levonható, hogy a módszertani bemutató foglalkozásnak ez a mozzanata is jól tükrözte az elhelyezkedés és a mindenoldalú biztosítás hozzáférő, követelménytámasztó végrehajtásának jelentőségét. Világosan megmutatta, hogy *amennyiben nem teszünk meg mindent* hadtápjelzőink és hadtápjelzőseink *maximális megóvására*, úgy *nem lesz elegendő erő és eszköz* a csapatok harca hadtájbiztosításának végrehajtására.

A bemutató ezen mozzanata alapján következtetésként levonható az is, hogy a jövőben nagyobb figyelmet kell fordítani a hadtápjelzők és alegységek *felkészítésében*:

— az elhelyezkedési (települési) körlet hozzáértő kiválasztására, felderítésére, ezen keresztül a terep védőképességének és rejtési lehetőségének mesteri kihasználására;

— minden esetben meg kell követelni a széttagolt elhelyezkedést, valamint a műszaki munkák sorozatainak reális számvetéseken alapuló megtervezését — ahol lehetséges, a végrehajtását is;

— a tömegpusztító fegyverek elleni védelem, őrzés-védelem megtervezését és megszervezését, valamint begyakorlott végrehajtását az ellátási feladatokkal egy színvonalú készséggé kell fejleszteni;

— minden esetben biztosítani kell az elhelyezkedési (települési) körleten belül a szervezett munka és védelem alapját képező folyamatos belső összeköttetést.

Gépkocsizó lövészezred hadtáp vezetési pont telepítése és berendezése

Barabás Gyula őrnagy

Jelen cikkben a gépkocsizó lövészezred hadtáp vezetési pontjának telepítésével és berendezésével kapcsolatosan néhány — gyakorlatban megvalósítható — tapasztalatot szeretnék közreadni, melyek a hadtáp vezetési feltételei biztosítását jelentősen elősegíthetik.

A Magyar Néphadsereg hadtápfőnök elvtárs vezetésével 1970. szeptember 7—10. között lefolytatott hadtáp módszertani bemutató gyakorlat — az előző időszakokban végrehajtott településektől eltérően, melyek során több dolgot csak feltételeztünk — úgy helyeztük el a gépkocsizó lövészezred hadtáp vezetési pontját, ahogy azt szabályzataink előírják harci körülmények között. Feltételeztünk egy olyan állapotot, hogy az adott helyen az ezred hadtápjá már 10—12 órája tartózkodik. A gyakorlaton az ezredhadtáp személyi és technikai állománya 100%-os feltöltöttséggel vett részt. Az összeköttetés fenntartására rendelkezésre állt a rendszeresített, valamint az ezredparancsnok által az ezredhadtáp részére biztosított 1 db GAZ 69-/R. (R-104 AM + R-105) gépkocsi, 4 db R-106 rádió és 1 db R-113 rádió (FUG kom. sz.).

Az ezred hadtáp vezetési pont rendeltetése — mint ismeretes — a harc előkészítése során és a harc során és a harc alatt a hadtápalegységek vezetésének biztosítása.

Fenti feladat végrehajtása érdekében az ezred hadtáp vezetési pontot olyan helyen telepítettük, ahonnan biztosítva volt a hadtápalegységek folyamatos vezetése, emellett a harcállásponttal, valamint az előljáró hadosztály hadtáp vezetési ponttal való összeköttetés.

A hadtáp vezetési pont a hadtápalegységek települési körletében helyezkedett el. Két változat is lehetséges a hadtáp vezetési pontnak a települési körletén belüli elhelyezése:

Egyik változat, amikor a hadtáp vezetési pont a hadtápalegységek településének középpontjában, másik változat, amikor a települési körlet szélén helyezkedik el.

A vezetés, összeköttetés folyamatos biztosításának szempontjából a középponti helyen történő település célszerűbb, míg a tömegpusztító fegy-

verek hatása elleni védelem szempontjából az ezred hadtápegységeinek vonalas telepítése, ezen belül a hadtáp vezetési pontnak valamely szárnyon való elhelyezése indokoltabb annak ellenére, hogy ilyen változatban a két szélső hadtápjelző közötti távolság 1200—1400 méterre megnövekszik.

Az általános elvek figyelembevételével a gépkocsizó lövészezred hadtáp vezetési pontjának elhelyezésére, az elemek működésének biztosítására egy 110×60 méteres, mintegy 6600 m² terület szükséges, amennyiben a terep megfelelő fedettséget biztosít (fenyőerdőben való településkor — amit ez a gyakorlat is bizonyított — az álcázásra különös figyelemmel kell lenni, mivel vízszintes álcázást alig nyújt). Ugyancsak fontos feladat a terepadta lehetőségek, a természetes és mesterséges tereptárgyak maximális kihasználása, annak érdekében, hogy a műszaki munkák mennyisége csökkenjen.

A gépkocsizó lövészezred hadtáp vezetési pont személyi, technikai állományát az alábbiak képezik (a gyakorlat adatai alapján): (12. sz. melléklet)

Alegység, szerv meg- nevezése	Szem. áll.				Technikai eszközök						
					j á r m ű					von- tat- mány	
	tiszt	tts.	legs.	összesen	GAZ-69 tj. szgk.	GAZ-69 rád. gk.	FUG	törzs busz	3 t tj. tgk.	25 M MKO	
HTPH és htp. tö.	6	1	3	10							
Techn. h. és törzse	4	1	1	6							
HVP pol. m.	1			1							
Fegyv. szolg.	1		1	2							
Kom. sz. + hír. szd.-tól			8	8	1	1	1	2			
Pü. szolg.	1	1	1	3							
Szü. ányk. rlg.	2	1		3							
HVP ello. rlg.		1	4	5					2	1	
Összesen:	15	5	18	38	1	1	1	2	2	1	

A fenti állomány megszűnt:

1. *Vezetési csoportra*: mely a hadtáp vezetési pont alapját képezi és magába foglalja a parancsnok hadtáphelyettesét és a közvetlen alárendelt szolgálatiág-vezetőket (üza., elm., ruh. szolg. vez.), a terv-szerv. tisztet, az egészségügyi szolgálatvezetőt, a parancsnok technikai helyettesét és a technikai törzs tiszt állományát, a fegyverzeti főnököt és a hadtáp vezetési pont politikai munkását — az adott esetben az ezred közvetlen alegységek politikai helyettesét.

2. *A harcálláspont állományába és a hadtáp vezetési csoportjába közvetlenül nem tartozó csoportjára*: mely a pénzügyi szolgálatot, valamint a személyügyi és állománykezelő részleget foglalta magában.

3. *Kiszolgáló részlegre*: mely a hadtáp vezetési pont és az ezredhadtáp ellátását közvetlenül biztosító csoportból állt és adott esetben magába foglalta az ezredtörzs, ezredhadtáp és az ezredközvetlenek ellátószakaszának egy részét.

Gépkocsizó lövészezred vonatkozásában véleményem szerint külön biztosító csoportról nem beszélhetünk, mivel ezt a feladatot a HVP állományába tartozó személyekből és az ezred hadtápalagységekből szervezzük saját objektumainkhoz. A feladatnak, helyzetnek megfelelően az ezredparancsnok megerősítésként adhat erőket a meglevők kiegészítésére. (Konkrét esetben a HVP-n levő FUG is ilyen megerősítő eszközt képviselt.)

Célszerű a megbízható őrzés-védelem végrehajtásának biztosítására egy gépkocsizó lövészszázadot — teljes személyi állománnyal, fegyverzettel, gépjárművel — az ezred hadtápbobjekumok — HVP raktárak, műhelyek — őrzés-védelmére, vagyis az ezredhadtáp megerősítésére adni. Több, előző gyakorlat tapasztalata bizonyította ennek szükségességét, azonban ez a harcoló csapatok terhére nem mindig oldható meg.

A kialakított csoportok munkafeltételeit a szervezetszerűen biztosított eszközök felhasználásával úgy biztosítottuk, hogy a vezetési csoport törzsbuszban, a vezetési csoportba nem tartozó állomány pedig 63 M be rendezett munkasátorban végezte munkáját.

A HVP ügyeletes tisztet külön sátorban, a HTPH-i törzsbuszhoz közel helyeztük el, míg a tiszt állomány pihentetésére 63 M egységes sátrat biztosítottunk.

A kiszolgáló részleg elhelyezési körletét úgy jelöltük ki, hogy a hadtáp vezetési pont vezetési tevékenységét, munkáját ne zavarja, ugyanakkor nagyon távol ne legyen, hogy az állományát gyorsan be lehessen vonni a feladat végrehajtásába, emellett az ezred hadtápegységek kiszolgálását folyamatosan, zavartalanul biztosítani tudja.

A munkavégzésre és a tiszt, tiszthelyettesi állomány étkeztetésére összesen 2 db munkasátrat biztosítottunk.

Az állomány a felszerelését a munkahelyén, illetve a gépkocsin helyezte el. A hadtáp vezetési pont állománya munkafeltételeinek biztosítására és pihentetésére így összesen 5 db 63 M egységes sátor szükséges.

Ezzel a mennyiséggel az állomány szükségletei huzamosabb igénybevétel esetén is biztosíthatók.

Az ezredhadtáp vezetési pont elhelyezésénél az általános követelményeken túl a körletet úgy kell megválasztani, hogy az több irányban gyorsan elhagyható legyen. Ezért a célszerű belső forgalmi rend kialakítása mellett különböző változatoknak megfelelően több, a körlet gyors elhagyására hivatott útvonalat jelöltünk ki.

Az ezredhadtáp vezetési ponton végzendő műszaki munka vonatkozásában az eddigi gyakorlatok során, a formai intézkedéseken túl — népgazdasági okokra, az egyhelyen történő rövididejű tartózkodásra, s arra hivatkozva, hogy az ezredhadtáp saját erejéből erre úgysem képes — általában kevés gondot fordítottunk, bár a műszaki biztosítást szabályzataink minden helyzetre meghatározzák. A települési körlet talajviszonyai, s az ott-tartózkodás időtartama rendkívüli mértékben befolyásolják az elvégzendő műszaki munkák mérvét. Véleményem szerint, annak ellenére, hogy rövid ideig is tervezzük az egyhelyben való tartózkodást, meg kell szervezni és kezdeni a műszaki munkák elvégzését, mivel az egyhelyben való tartózkodás időtartama a legtöbb esetben előre nem látható.

10. kép

Legelőször óvóárkokat a személyi állomány, gépkocsifedezéket (motorfedezéket) a vezetés feltételeit biztosító törzsbuszok és rádiós gépkocsi részére, majd a kijelölt irányban a várható ellenséges behatásnak megfelelően a lövészgödröket kell kiépíteni. Ezen munkával párhuzamosan a fedezékek kiépítését is meg kell kezdeni és végrehajtani.

11. kép

A felmérés és tapasztalatok alapján a gépkocsizó lövészezred hadtáp vezetési ponton a személyi, technikai állomány jelentőségét tekintve az alábbi műszaki munkák elvégzését tartjuk szükségesnek. A bemutatón az említett idő alatt a rendkívül feszített körülmények között az ellátási és szállítási feladatok tervezése és végrehajtása, valamint az objektumok berendezése mellett (az ezredhadtáp állományának és a rendelkezésre álló gépi eszköz, 1 db FRAK B-1 bevonásával) ennek mintegy 50%-át megépítettük erősen köves talajban, ahol a gép a felső 40–60 cm talajrétegben tudott csak munkát végezni.

A műszaki munka megnevezése, mértékegysége	Szükséges mennyisége	megépítve	12 óra alatt		
			ráfordítva munkaóra kézzel/ géppel	megmoz- gatott föld (m ³)	beépített fa (m ³)
Óvóárok m	20	11	4/2	8,8	—
Gk. fedezék db	5	2	54/6	48,5	—
Lövészgödör db	18	11	14/	10	—
Fedezék db	2	1	24/2	19	3
ÖSSZESEN :			96/10	86,3	3

Természetes, hogy normál vagy homokos talajon, ugyanezen idő alatt és erővel a műszaki munkák nagyobb százalékban végezhetők el.

Első alkalommal került sor az ezredhadtápban rakodásra és műszaki munkák végzésére forgórakodó alkalmazásra. Az általa elvégzett munka minősége, gyorsasága biztató, az ezredhadtáp feladatainak növekedése szükségszerűen veti fel az ezredhadtápban 1—2 db FRAK B-1 típusú önjáró rakodógép rendszeresítését a különböző munkafejekkel.

A szükséges műszaki munka mennyiségét a terep természetes védőképességének kihasználása befolyásolja és megváltoztatja, ezért a ráfordított munka mértéke helyenként más-más.

Az egyes műszaki létesítményeket (elemeket) olyan helyen és úgy építettük ki, hogy a gépkocsik (elemek) között 25—35 méter távolság legyen, így biztosítsa a bennük elhelyezett technikai eszközök, berendezések rendeltetésszerű használatát, valamint megóvását, hogy hagyományos eszköz (bomba, lövedék, rakéta) csak egyet semmisítsen, rongáljon meg egyszerre.

Az óvóárkot ott helyeztük el, ahol a személyi állomány zöme tartózkodott. A gépkocsifedezékek a szakjármű zavartalan üzemeltetésének biztosításán túl az ott tevékenykedő állománynak is védelmet, illetve megfelelő munkafeltételeket biztosítottak. A fedezékek kiépítését a vezetési csoport közelében hajtottuk végre úgy, hogy 6—8 fő befogadására, emellett munka végzésére alkalmas legyen, s ezért berendeztük munkafeltételeket biztosító asztalokkal, ülőkékkel és szükségvilágító eszközökkel.

A hadtáphelyettesi törzsbusból és a HVP ÜTI távbeszélő készülékről lecsatlakozó és a fedezékből is működő készüléket telepítettünk. Az előljárával való összeköttetés fedezékből való biztosítására R-104 AM rádióállomással a távvezérlési rendszert is kiépítettük. A belső összeköttetés fenntartására az R-106-os rádióállomás szolgált.

A végzett műszaki munkák, valamint az eszközök álcázására fokozott figyelmet fordítottunk, úgy hajtottuk végre, hogy az álcázóanyag a környezetre jellemző, abba teljesen beleilleszkedő, abból való, de ne mesterkélt legyen. Az elhaló, színét, jellegét változtató álcázóanyagok időbeni rendszeres cseréjére különös gonddal ügyeltünk. Gondosan álcáztuk az árokszéleket, földhányásokat is.

A kialakult szokással ellentétben nem engedtük meg a települési hely természetességének megbontását (pl. díszítő elemek, utak építése, csapások létesítése). Álcahalók akkor nyújtanak kielégítő álcázást, ha azok nem közvetlen a gépkocsira, sátrakra stb. vannak terítve — mint az általános szokás —, hanem azokat 2—3 méterrel magasabban a tárgy felett helyeztük el.

Az ezredhadtáp vezetési pont településével párhuzamosan kijelöltük a hadtáp vezetési pont tartalék helyét, szemrevételeztük és szükségszerűen előkészítettük. A hadtáp vezetési ponttól 200—250 méter távolságra 50×50 méteres terület került kijelölésre és előkészítésre helikopter le szállóhely céljára.

Természetesen ahhoz, hogy az ezredhadtáp vezetési pont rendeltetésének megfelelő legyen, az elmondottakon túl szabályozni kellett a hadtáp vezetési pont belrendjét, illetve a munkahelyeken végzendő tevékenységek rendjét.

Az elmondottakat a gépkocsizó lövészezred hadtáp vezetési pontja telepítésének egy — véleményem szerint a követelményeknek megfelelő — változatát igyekeztem bemutatni, azt a változatot, amelyet a hadtáp módszertani gyakorlaton is bemutattunk. Más körülmények között, más terepen a hadtáp vezetési pont telepítésének különböző módszerei, változatai alkalmazhatók, azonban az általános elvek, módszerek és követelmények azonosak maradnak.

A gépkocsizó lövészezred fegyverzeti és lőszerraktárának, fegyverzeti javítóműhelyének telepítése és berendezése

Nagy János őrnagy

Az 1970-es év a csapathadtestek felkészítése szempontjából jelentős előrelépés éve volt. A lefolytatott hadtest kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat is ezt bizonyítja, melynek jelentőségét alapvetően az hűzza alá, hogy sikerült a korábbi évek tapasztalata alapján néhány kérdést tisztázni, pontosítani, illetve újszerűen, a korszerű elveknek megfelelő módon bemutatni.

1. Az ezred fegyverzeti javítóműhely a hadtest települési (elhelyezkedési) körletén belül települ. A település rendjét az ezred fegyverzeti főnök állapítja meg a parancsnok hadtesthelyettese által, a fegyverzeti és lőszerraktár, javítóműhely részére kijelölt települési körleten belül (16. sz. melléklet).

A fegyverzeti javítóműhely telepítésénél célszerű az alábbi szempontokat figyelembe venni:

— a természetes álcázási lehetőségek kihasználása, elsősorban az ellenség légi figyelésével szemben;

— a javítóműhely települési helye biztosítsa az őrzési és védelmi lehetőségeket az erők és eszközök minimális ráfordításával;

— a javítóműhely a lőszerraktár települési helyéhez közel települjön, és az feleljen meg a biztonsági és tűzvédelmi rendszabályoknak;

— a javítóműhely telepítésénél törekedni kell a ki- és behajtási útvonalak meglétére.

A bemutatón az ezred fegyverjavító műhely telepítésénél 2 db speciális műhelygépkocsi, egy db anyagos gépkocsi, egy db pótkocsi került elhelyezésre. Az őrzés-védelem céljából 2×5 m-es futóárkot ástak ki, és kiépítettek egy db könnyűfedezéket. Ezen munkák elvégzéséhez szükséges volt:

— gépi munkaóra	3,5 (FRAK B-1)
— kézi munkaóra	95

A jelzett földmunkát a fegyverjavító műhely saját állományával képes a település első napján végrehajtani úgy, hogy emellett a legszüksé-

gesebb fegyverjavítási munkákat is biztosítani tudja, napi 10—12 munkaórát véve figyelembe.

A fegyverjavító műhely elhelyezése a lőszerraktár közelében történt, abból az elgondolásból kiindulva, hogy az alegységek a sérült anyagok, fegyverek vagy csomagolóeszközök hátraszállítása alkalmával egyidőben és egy útvonalon rövid idő alatt képesek legyenek azok leadására. Figyelembe lett véve olyan szempont is, hogy a munkahelyek egymástól legalább 25—30 m-re kerüljenek elhelyezésre annak érdekében, hogy légitámadás esetén a veszteség minimálisra csökkenjen (egy légi bomba vagy rakéta csak egy munkahelyet semmisítsen meg egyszerre).

A személyi állomány pihenőhelyét a körülményektől függően célszerű a munkahelyektől kb. 50—80 m-re elhelyezni.

A bemutató gyakorlaton a feladatok végrehajtására a fegyverjavító műhely mintegy 20 fős állománnyal rendelkezett.

Technikai eszközök az alábbiak voltak:

Mechanikai műhelygépkocsi	1 db
Akku. töltő- és műszergépkocsi	1 db
Javító és karbantartó-anyagszáll. gk.	1 db + pótkocsi
TM-aggregátor	1 db
HAB-4 aggregátor	2 db
502 típusú műhelyfelszerelés	1 klt.

Ezen állománnyal a fegyverjavító műhely 8—10 munkaóra alatt a következőket képes végrehajtani:

— a lövész fegyverjavító részleg személyi állománya kisjavítást végezni 56 db különböző lövészfegyveren;

— a löveg- és aknavetőjavító részleg személyi állománya kisjavítást végezni 10 db különböző típusú lövegen és aknavetőn;

— az optikai és inframűszer-javító részleg személyi állománya kisjavítást végezni 35 db különböző típusú optikai és infra eszközön, és 45 óra alatt képes feltölteni 180 db ezüstcink akkumulátort (infra eszközhöz);

— az RPT javítórészleg személyi állománya kisjavítást végezni 1 db 2P-27 harcjárművön.

A fegyverjavító műhely a felsorolt javítások végrehajtásához, a különböző típusú anyagokhoz a normagyűjtőben szereplő javítóanyagokkal rendelkezik.

2. A fegyverzeti és lőszerraktár az ezredhadtáp települési körletén belül települ. Településénél — a javítóműhelyhez hasonlóan — célszerű néhány olyan fontos szempontot figyelembe venni, amely működésére, őrzés-védelmére és tömegpusztító fegyverek elleni védelemre jelentős befolyást gyakorol.

Ilyen szempontok például:

— a természetes álcázás,

— a települési hely őrzési és védelmi lehetőségeinek figyelembevétele az erők és eszközök minimális ráfordításával,

- a ki- és behajtási útvonalak gondos megválasztása, valamint
- a tűzbiztonsági rendszabályok betartásának és a tűzoltás lehetőségeinek állandó szem előtt tartása.

Célszerűnek és fontosnak tartom a gépkocsik közötti távolságok terepadta lehetőségek figyelembevételével történő meghatározását is. Ennek alapján a gépkocsik között 15—20 m-es távolság látszik megfelelőnek, a gépkocsicsoportok között pedig mintegy 70—100 m. A csoportosításnál az egy zászlóaljnak megfelelő ürméretű és fajtájú löszerek halmazát célszerű összeállítani úgy, hogy egyes csoportok megsemmisülése esetén is fel lehessen tölteni egyes harcoló alegységeket bizonyos mértékig.

A kiképzés-módszertani bemutató gyakorlaton a lőszerraktár települési körletében a szállító gépjárművek 30 százalékánál motorbeásás történt, valamint 1 db fedezék került kiépítésre és 3 db 5 m-es futóárok kiásásra, melynek elkészítése 120 kézi munkaórát vett igénybe. E földmunkákat — a gyakorlatok tapasztalatai szerint — a gépkocsivezetők képesek a település első napján elvégezni, a lőszerszállítási feladatok végrehajtása mellett.

A fegyverzeti és lőszerraktár feladata végrehajtásához rendelkezik mintegy 5 fős állománnyal és a tárolandó lőszer szállításának megfelelő hadtáp szállítóeszközökkel.

*
*
*

A fegyverzeti és lőszerraktárakban folyó munka sokrétű és végrehajtására esetenként — a helyzettől függően — kevés idő áll rendelkezésre. Végrehajtása érdekében a személyi állomány magas fokú kiképzettsége és begyakorlottsága szükséges. Ennek érdekében célszerű azt a módszert követni, amely előtérbe helyezi a hadtápbiztosítás feladatainak komplex gyakoroltatása előtt a feladatok részenkénti begyakoroltatását és a részfeladatok legcélszerűbb megoldási módszereinek kidolgozását is.

Befejezésként azt a következtetést vonom le, hogy a lefolytatott hadtáp módszertani gyakorlat számos figyelmet érdemlő tapasztalatot adott, amelyek felhasználásával lényegesen elő tudjuk segíteni a hadtápbiztosítás elveinek, gyakorlati módszereinek további tökéletesítését, illetve a különböző szolgálati ágak munkájának magasabb szintre való emelését.

Az ezred élelmezési raktárának telepítése, berendezése

Szakács János százados

A csapatok élelemmel történő ellátása a korszerű harcban magas, de ellátási tagozatonként eltérő követelményeket támaszt az élelmezési szolgálattal szemben. Amíg az ellátó alegységek alapvető feladata az, hogy a személyi állomány részére naponta több alkalommal minden körülmények között biztosítsák a szükséges élelmiszereket, anyagjárandósági cikkeket és ivóvizet, addig az egység élelmezési szolgálatának egyik legfontosabb feladata a napi fogyás pótlására szolgáló élelmiszerkészletek tárolása, szállítása, elosztása és rendszeres feltöltése.

E feladatkomplexum egyik legjelentősebb mozzanata a működési (munka-) feltételek megteremtése, vagyis az egység (ezred) élelmezési raktárának telepítése, amelynek végrehajtása — az egység-raktárak telepítésén belül — függ a mindenkori harc helyzettől és az ellenség által várhatóan alkalmazásra kerülő fegyverfajtáktól.

Az ezred élelmezési raktár telepítése mind a hagyományos, mind a tömegpusztító fegyverek alkalmazása esetén azt jelenti, hogy a raktár képes anyagok átvételére és kiadására, vagyis megszervezésére és végrehajtásra kerültek mindazok a rendszabályok, amelyek egyrészt a raktár őrzés-védelmét, másrészt a működéshez szükséges körülményeket biztosítják.

Az ezred élelmezési raktár telepítése végrehajtható a különféle élelmezési anyagot szállító járművek, tehát a raktár elhelyezkedésével és az általános szállítójárművön szállított élelmezési anyagok földre, műszaki létesítményekbe, vagy állandó jellegű építményekbe történő helyezésével.

Az ezred élelmezési raktár feladatainak végrehajtására a következő állománnyal és készletekkel rendelkezik, illetve rendelkezhet:

Létszám:

tiszthelyettes	1 fő
sorállomány (gépkocsivezetőkkel együtt)	5—7 fő

Technikai eszközök:

általános szállítójármű (tgk.)	2 db
hűtőgépkocsi	1 db

kenyérszállító gépkocsi

1 db

vízszállító gépkocsi

1—3 db

(25. sz. melléklet).

Az ezred élelmezési raktárának telepítése szorosan beletartozik az ezredraktárak általános telepítési rendjébe, így a telepítés, ezen belül az őrzés-védelem általános rendszabályait az ezredparancsnok hadtáphelyettese határozza meg az élelmezési raktár részére is.

Van azonban néhány olyan követelmény, amelynek megvalósítása az élelmezési raktáron belül az élelmezési szolgálatra hárul. Ilyen követelmények a következők:

1. Alapvető, hogy az ezred élelmezési anyagraktár a harc minden időszakában képes legyen élelmezési anyagok azonnal kiadására és átvételére.

E témában feltétlen meg kell említeni azt, hogy bár az alárendelt ellátó szervek a nem romlandó élelmiszerekből több javadalmazásnyi mennyiséggel rendelkeznek, így a napi utánpótlás esetleges fennakadása esetén is képesek egyes ételfajták elkészítésére, azonban a romlandó élelmiszerek napi egy alkalommal, illetve az ivóvíz esetleg napi több alkalommal történő kiszállítására szükség lehet.

Ennek figyelembevételével, valamint azzal is számolva, hogy az alárendelteknek a készletek a harc folyamán részben, vagy teljes egészében megsemmisülhetnek (szennyeződhetnek), természetesen indokolt az összes élelmiszer napi egy alkalommal történő folyamatos utánpótlása is.

Az élelmiszerek azonnali pótlására történő állandó készenlét az ezred élelmezési raktár vonatkozásában a következőket jelenti:

— az élelmiszerek és egyéb élelmezési anyagok alárendeltenkénti csoportosítását (kimérés, elosztás), csomagolását és a szállítójárműveken történő elhelyezését;

— az élelmiszereket szállító járművek, illetve földre helyezett élelmezési anyagok olyan elhelyezését, hogy onnan az anyagátadás, illetve kiszállítás azonnal megkezdhető legyen;

— az anyagkiadás okmányainak megfelelő előkészítését;

— az ezred élelmezési raktár olyan megfelelő elhelyezését, telepítését, hogy ott az anyagok kiadásával, illetve kiszállításával egyidőben az előjáró által kiszállított élelmezési anyagok átvétele is végrehajtásra kerülhessen.

Szorosan e témához tartozik az is, hogy az ezred élelmezési szolgálathoz tartozó vízszállító járművek állandóan feltöltött állapotban legyenek, az azonnali vizigény kielégítésének végrehajtására.

Természetes, hogy a felsoroltak végrehajtása csak abban az esetben lehetséges, ha az élelmezési raktár telepítése jól járható utak mellett történik és a járművek körforgalmát biztosítjuk.

2. A másik alapvető követelmény az élelmezési szakanyagok és ezen belül is az élelmiszerek külső tényezőkkel, illetve tömegpusztító fegyverek alkalmazása esetén azok pusztító és szennyező hatásával szembeni védelme.

Az élelmezési anyagok külső környezeti károsító tényezőkkel szembeni védelme egyrészt biztosított a meglevő megfelelő csomagolástechnikai megoldások, valamint speciális élelmiszerszállító (hűtő-, kenyérszállító gépkocsik) járművek alkalmazásával.

Olyan esetben azonban, amikor egyes élelmiszerek a földre málházva kerülnek tárolásra, az időjárás károsító tényezőivel szemben meg kell védeni azokat. Ezen belül is elsősorban a csapadék elleni védelemről kell gondoskodni, amelyet a földre helyezett élelmiszereknél (sátor hiánya esetén) anyagtakaró ponyvák alkalmazásával, a terep adta lehetőségek kihasználásával, és ha a lehetőségek adottak, mesterséges létesítmények felhasználásával kell biztosítani.

A külső hőmérsékleti tényezőkre érzékeny élelmezési anyagok (hús, kenyér, víz) ilyen irányú védelme biztosított a speciális szállítójárművek alkalmazásával.

A tömegpusztító fegyverek hatása elleni védelem mint minden anyagnál, az élelmiszereknél is két fő területre osztható fel, nevezetesen a közvetlen pusztító és a szennyező-fertőző hatásra.

A közvetlen pusztító hatás elleni védelem az élelmiszereknél is a járművek és anyagok földbe süllyesztésével vagy speciális műszaki létesítmények igénybevételevel oldható meg.

Tekintettel arra, hogy az ezredhadtáp csak korlátozott műszaki munkák végrehajtására képes, ugyanakkor a harctevékenységek manőverező jellege sem teszi lehetővé a nagyarányú műszaki munkák elvégzését, ezért az ezred élelmezési raktár ilyen jellegű védelmét a terep adta lehetőségek, illetve a telepítés területén található mesterséges létesítmények felhasználásával célszerű megoldani.

Az élelmiszerek és víz tömegpusztító fegyverek szennyező, fertőző hatása elleni védelme az élelmezési szolgálat egyik különleges és igen nagy körütekintést igénylő feladata. E feladat jelentőségét alátámasztja az a tény, hogy tömegpusztító fegyverek alkalmazásánál a szennyező-fertőző hatás kiváltását elsősorban az élelmiszerek és víz fogyasztására alapozzák.

Anélkül, hogy a kérdést részletesen vizsgálánánk, egyértelműen megállapítható, hogy az ezred élelmezési anyagraktárban az élelmiszerek és ivóvíz szennyezés-fertőzés elleni védelme a raktár megfelelő telepítésével és a lehetőségekhez mért csomagolástechnikai megoldások együttes alkalmazásával oldható meg.

A tömegpusztító fegyverek szennyező-fertőző hatása elleni védelem néhány telepítésre és csomagolástechnikai megoldásra vonatkozó szabálya:

— Az ezred élelmezési raktárt lehetőleg erdőben vagy lombos f csoportokkal rendelkező területen telepítsük, amelyek bizonyos mértékig lecsökkentik az élelmiszerek és csomagolóeszközeik közvetlen por- és cseppszennyeződését.

Természetes azonban az, hogy a telepítést a várhatóan védettebb oldalon, az erdő szélén célszerű végrehajtani, mert így az áttelepülés (pl. erdőtűz esetén) a lehető legrövidebb idő alatt végrehajtható.

— Mind a szállító járműveken, mind a földre elhelyezett csomagolóeszközökben levő élelmiszereket még külön védőponyvákkal takarhatjuk le, hogy a szennyező-fertőző anyagok közvetlenül ne az élelmiszerek csomagolóeszközeit ériék.

— Alapvetően betartandó szabály, hogy az élelmiszerek nyitott csomagolásban vagy csomagolás és letakarás nélkül nem kerülhetnek tárolásra és élelmiszerraktárba.

— A közvetlen csomagolással nem rendelkező és nehezen vagy egyáltalán nem mentesíthető élelmiszereket (pl. hús, kenyér, víz) csak zárt, illetve speciális szállítójárművekben és ládákban szabad tárolni.

Összegezve: az ezred élelmezési raktár telepítése korszerű fegyverekkel vívott harctevékenységek során körültekintő szervező tevékenységet jelent az élelmezési szolgálat számára, amelynek végrehajtása jelentősen befolyásolhatja az ezred harctevékenysége élelmezési biztosítását.

A hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlaton a 17. sz. melléklet szerinti csoportosításban került az élelmezési raktár telepítésére a ruházati raktárral egy közös objektumba. Az élelmezési raktáron belül települt 5 db gépjármű (2 db tgc., 1 db hűtőgépkocsi, 1 db kenyér- és 1 db vízszállító gépkocsi) és 7 fő (1 raktárvezető, 1 raktárkezelő és 5 gépkocsivezető) tartozott az állományba.

A járművek a tömegpusztító fegyverek elleni védelem céljából a terep adta lehetőségek kihasználása mellett részlegesen beásásra kerültek. Ezek mellett kiépítették a műszaki létesítményeket, melyeket a konkrét helyzetben az óvóárkok képviseltek.

Az élelmezési raktárban a szállító járműveken 2 ja. nem romlandó élelmiszer, 1 ja. kenyér és 1 ja. hús volt tárolva.

Mindezek a konkrét helyzetet (a beállítást) tükrözték, vagyis azt, hogy az ezred, vele együtt az ezredhadtáp VAK-ban helyezkedett el és a körletben való tartózkodás ideje már a 8—10 óra körül járt. Ez alatt az idő alatt lehetett elvégezni ezen mérvű műszaki munkákat és került kiadáshoz előkészítésre a következő napi élelem.

A település és az élelmezési raktár ilyen állapota a hadtápbiztosítás, ezen belül az élelmiszerellátás folyamatába való betekintést engedett meg, illetve ilyen bemutatási célokat igyekeztünk megvalósítani.

Az ezred ruházati raktár telepítése, berendezése

Tóth István főhadnagy

A tömegpusztító eszközök megjelenése és várható alkalmazása következtében minőségileg megváltozott a csapatok ruházati ellátásának szerepe és jelentősége a harctevékenységek mindenoldalú biztosításában. A hagyományos szükségletek kielégítése mellett az ellátás fő irányát és rendjét a mentesítés és a segélyhelyek szükségletei határozzák meg.

E feladatok végrehajtása érdekében adott esetben célszerű az ezred ruházati raktár telepítése. A telepítés alapvető kritériuma, hogy az adott harc helyzetnek megfelelően — az ellenség várható tevékenységét figyelembe véve — képes legyen mind hagyományos, mind tömegpusztító fegyverek alkalmazása esetén funkciójából eredő feladatai ellátására.

A telepítés végrehajtásánál szükségesnek tartom a fedett helyen történő elhelyezés, a gondos álcázás, továbbá a terep vegyi-sugár helyzetének figyelembevételét, gondos mérlegelését.

Az őrzés-védelem hatékonysága fokozása érdekében — a kis létszámra való tekintettel — a ruházati raktárt az élelmezési raktár közelében telepítsük. Ennek során az őrzés-védelemmel kapcsolatos rendszabályokat a parancsnok hadtáphelyettese határozza meg.

A ruházati raktár anyagkészletét, berendezését és technikai eszközeit figyelembe véve, telepítéséhez 50×50 m-es területre van szükség, ahol a ruházati anyagokat — a raktár telepítésének idejére — célszerűnek látszik gépkocsin tárolni, bár a harc hadtápbiztosítása során a szállítási feladatok megoldása érdekében előfordulhat, hogy a gépkocsira málházott ruházati anyagokat ideiglenesen le kell rakni. A gépkocsin történő tárolás egyik alapvető követelménye, hogy a ruházati anyagokat oly módon helyezzük el, hogy az tegye lehetővé — a személyi állomány mentesítéséhez, a kiürítésre kerülő, esetleg gyógykezelt sérültek (betegek) ellátásához, a tiszta ruha cseréhez és az állomány megrongálódott (elvesztett) ruházati cikkeinek pótlására — az anyagok fajtánkénti gyors kiadását.

* *

*

Összegezve az elmondottakat: az ezred ruházati raktár telepítése a korszerű háborúban — különös tekintettel a tömegpusztító eszközök megjelenésére — nagy felelősséget és körültekintő munkát követel. A szükséglet új elemei — a mentesítés igénye, a segélyhelyek szükséglete — az eddiginél is rugalmasabb tevékenységet igényel a ruházati szolgálattól, ezen belül a ruházati raktár állományától is.

Az ezred üzemanyagraktár telepítése, berendezése

Győrfi Béla főhadnagyt

A csapatok üzemanyag készleteinek tárolását az üzemanyagraktárak valósítják meg háborús körülmények között is. Ezek között egyre nagyobb szerep hárul az ezred üzemanyagraktárakra. Ahhoz, hogy az üzemanyagok átvételére, tárolására és kiadására megfelelően fel legyen készülve, egy sor rendszabály betartása, megvalósítása szükséges. Ezen rendszabályok kialakítását, bemutatását és ezen keresztül a Magyar Néphadsereg hadtápszolgálatában való elterjesztését tűzte ki egyik célként a kiképzés-módszer-tani bemutató gyakorlat. (19. sz. melléklet.)

Mindenekelőtt az ezred üzemanyagraktár telepítésével, elhelyezésével szembeni követelményekkel foglalkozom a raktár megóvása és működőképességének biztosítása érdekében. A bemutatón az alapvető harcászati és szakkövetelmények messzemenő figyelembevételével olyan hely került kiválasztásra, amely egyrészt elegendő és megfelelő helyet biztosít a telepítéshez, elhelyezkedéshez, ugyanakkor természetes védettséget és álcázási lehetőséget nyújt, ennek során maximálisan kihasználja a terep adta lehetőségeket (bevágásokat, horhosokat, mélyedéseket, szűk völgyeket, a harcok folyamán a csapatok által létrehozott műszaki építményeket, fedezékeket stb.). Figyelembe kellett venni a megfelelő altalajt, amely biztosítja a gépjárművek közlekedését, ugyanakkor a szükséges műszaki munkák elvégzését, valamint azt, hogy a raktár a robbanásveszélyes raktáraktól megfelelő távolságra legyen, ugyanakkor a tűzbiztonsági rendszabályok betartását a körleten belül is biztosítsa.

A raktár területén berendeztük:

— a gépjárművek részére a várakozási és a feltöltött gépjárművek részére a gyülekezési helyet;

— a benzin- és gázolajtároló, illetve átdadó helyet. Itt a hajtóanyagok tárolása és az alegységektől beérkezett tartálykocsik, 1 m³-es utánfutók, 200 literes vashordók és 20 literes marmonkannák feltöltése történt;

— a kenő-, karbantartó és egyéb üzemanyag-tároló, illetve átdadó helyet. Itt a forgalom minimális. Ezen a helyen került sor 8 fm hordófedezék kiépítésére is;

— a gépkocsibenzin és gázolajfeltöltő helyeket. A gyors kiszolgálás érdekében Cs-346-os gépjárműveket állítottunk be;

— a javításra váró üzemanyag technikai eszközök leadási helyét, és okmányoló helyet.

Ezen felül a személyi állomány részére óvóárkok és a raktár védelme céljából, körkörösén elhelyezett lövészgödrök készültek.

A raktáron belül megszervezésre került a forgalomszabályozás (a raktár települési körlete bejáratánál felállított őr, valamint a forgalom-irányító táblák a feladatot megoldották), a tűzvédelem.

Tekintettel arra, hogy az ezredhadtáp fenyőerdőben települt, csak a kialakuló tüzek oltásával lehetett számolni, nagyobb tűz esetére a körlet gyors elhagyása maradt mint alapvető tűzvédelmi rendszabály. E célra több út került jelölésre.

Az üzemanyagraktár telepítésénél alapvetően figyelembe lett véve, hogy az anyagok tárolása gépkocsikon történik és a raktár naponta többször is áttelepülhet. Ennek megfelelően a gépjárművek elhelyezésénél alapvető követelményként a körlet gyors elhagyásának lehetősége, a legcélravezetőbb munkafeltételek megteremtése, valamint az ellenséges behatások elleni maximális védelem jelentkezett.

Az egység üzemanyagraktárában tárolt készletek átadása, eljuttatása az alárendeltek részére három módszerrel valósulhatott meg:

- az alárendeltekhez történő kiszállítással;
- az alárendeltek vételezésével az ezred üzemanyagraktár területén, valamint
- a gépjárművek feltöltésével az üzemanyagraktár területén kijelölt töltőhelyen.

Mindezen feladatok végrehajtása az üzemanyagraktár területén gépkocsik mozgása útján realizálódhatott. Ennek érdekében megszervezésre került az üzemanyagraktáron belül a gépjárművek körforgalma. A beérkező gépjármű a forgalomszabályozó katona irányítása szerint az üzemanyagraktár-parancsnokhoz (okmányolóhelyhez) került, majd ezután **végrehajtotta** a tárolótéren az anyagok felvételezését. Visszafelé az okmányolóhelyen elismerte a vételezés megtörténtét és elhagyta a raktár területét.

Az ezred harci-technikai, páncélos és gépkocsiraktár, valamint javítóműhelyének telepítése

Hajós Zoltán őrnagy

A hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlaton az ezred PK HTPH elhatározása szerint az ezred harci-technikai anyagraktárai (műszaki, vegyvédelmi és híradó anyagraktárak), a páncélos és gépkocsi anyagraktár, valamint a páncélos és gépkocsi javítóműhely egy része, a híradó javítóműhellyel egy körletben települt, egy objektumot alkotva. (A páncélos és gépkocsi javítóműhely másik része az ezredhadtáp első lépcső állományában tevékenykedett.) Az objektum parancsnoka a páncélos és gépkocsi javítóműhely parancsnoka volt.

Az objektum ilyen összetételét indokolja:

- az objektum létszáma, ami biztosítja a telepítés és áttelepítés végrehajtását, valamint az őrzés-védelem megoldását;
- a fegyvernemi anyagellátás végrehajtó szerveinek együttműködését;
- a javítóműhely munkájához szükséges javítóanyagok közeli elhelyezését, utánpótlását;
- a fegyvernemi anyag kiszállítások komplex végrehajtását;
- az objektumon belül települt szervek munkájának megbízható irányítását és vezetését.

Az objektumon belül két csoport került kialakításra, függően azok munkája jellegétől:

a) A raktárrészleg 13 fővel, 4 db gépkocsival és 1 db pótkocsival. (A híradó javítóműhely is ebbe a csoportba tartozott. A híradó anyagraktárnak külön szállítóeszköze nincs, anyagát a javítóműhellyel egy gépkocsi szállítja.)

b) A páncélos és gépkocsi javítóműhely 30 fővel (2 tiszt, 3 tts., 25 legénységi állomány), 5 különböző gépkocsival és 1 db vontatmánnyal (aggregátor).

Az objektum két részlege közös őrzés-védelmi rendszert alkotott. A terület lehetővé tette a két részleg egymástól elkülönített elhelyezését, az egyes gépkocsik egymástól biztonságos távolságra (mintegy 40—50 méterre) történő telepítését terepfedezeti mögött, biztosította az objektu-

mon belül a gépjárművek körforgalmát olyan rendszerben, hogy a raktár-részleghez csak az anyagkiszállítást végző gépjárművek közlekedtek, a javításra várók a javítóműhely területénél tovább nem mentek.

A terep jellege, a terephajlatok, valamint azok maximális mértékben történő kihasználása lehetővé tette, hogy műszaki munkák csak minimális mértékben váltak szükségessé. Így a személyi állomány óvóárkai, egy-két gépkocsimotor fedezéke, valamint az őrzés-védelem céljára szolgáló tűzelőállások kerültek kiépítésre. Lehetőséget adott a terep a javítások fedett területen való végrehajtására is. A vezető személyi állomány veszélyen kívüli tartózkodási helye zárt felépítményű gépkocsikban volt biztosítva.

Az objektumon belül körforgalmat biztosító útvonal jellegét tekintve a földút, a köves altalaj miatt még esős-felázott talaj esetében is biztosította a közlekedés lehetőségét, emellett közvetlenül kapcsolódott az ezredhadtáp települési körlete fő közlekedési útvonalához, ezen keresztül az ezred után- és hátraszállítási útjához. A települési körlet gyors elhagyására lehetőséget adott a körforgalmat biztosító úton felül egy másik, viszonylag gyengébb minőségű út is, mely az ellenkező irányba vezetett, így a körlet elhagyását két irányban is végre lehetett hajtani szükség esetén.

Az objektum területe 400×100 méter volt, amely egy természetes völgyet képezett. Ez lehetővé tette a raktárrészleg és javítóműhely részleg egymástól mintegy 180 méterre történő elhelyezését. (18. sz. melléklet.)

A harci-technikai, páncélos és gépkocsi anyagraktárakat a tevékenységi biztosítás követelményeiből kiindulva kell telepíteni. Ennek megfelelően biztosítani kell az anyagkiadás, a kiadásra, kiszállításra való anyagelőkészítés, anyagátcsoportosítás, anyagátvétel lehetőségeit. Gyakorlatilag ez azt jelenti, rendelkezni kell megfelelő területtel a beérkező gépkocsik fogadására, szükség esetén az anyagok földre rakására, az anyagkészletek gépjárművek közötti átrakásának biztosítására. (Pl. a nagyobb súlyú terhek átrakására daru szükséges, melynek mozgásához nagyobb területet kell biztosítani.)

Az anyagok átadás-átvételének okmányolása ezred viszonylatban külön helyet nem igényel, az úgyszólván bárhol megoldható.

A javítóműhely telepítésénél a szükséges munkafeltételek biztosítása. Ez legjobban úgy biztosítható, ha a javítójárműveket vonalasan (félkör alakban) helyezük el, szemben a javításra váró gépjárművekkel. Így biztosítható azok gyors megközelítése. Ezek közelében kell kiépíteni a légvédelmi óvóárkokat is, azok gyors elfoglalása lehetőségének biztosítása céljából. A légvédelmi óvóárkok kiépítésénél számolni kell a javításra váró gépjárművek személyi állományával is, de ezen személyi állomány ugyanakkor bevonható a fedezékek építési munkálataiba.

Várható korszerű harcban, hogy a javításra váró gépjárművek közül egyesek sugárszennyezettek lesznek. A javítások megkezdése előtt biztosítani kell a mentesítés lehetőségét. A mentesítés végrehajtására mentesítő helyet kell kijelölni olyan helyen, ahol víz biztosítva van a mentesítéshez. A mentesítőhely lehetőleg a javítóműhely körletén kívül essen, hogy a javítóműhely területére lehetőleg csak mentesített járművek ke-

rüljenek. A javítóműhely körletének bejáratánál vegyi- és sugárellenőrzést kell szervezni a rendelkezésre álló eszközökkel.

Az ezredhadtápot ért tömegpusztító fegyvercsapások felszámolása érdekében létrehozott mentőosztag (mentőcsoport) állományába szükséges vontatóeszközöket és erőket is kijelölni (a parancsnok technikai helyettes intézkedéseinek megfelelően). A javítóműhely állományából ezek az eszközök és erők előre kijelölésre kerülnek, függetlenül attól, hogy eredeti feladatukat folytatják és csak a csapás bekövetkezése után vesznek részt a mentőosztag munkájában. Ha a kijelölt vontatóeszköz a körletet elhagyja más-más irányú feladat végrehajtása céljából, a mentőosztagban való ténykedésre másik eszközt kell kijelölni.

Az ezred harci-technikai, páncélos és gépkocsi anyagraktára, valamint javítóműhelye (általában annak része) az ezredhadtáp második lépcső állományának szerves részét képezi, annak körletében települ, szervesen illeszkedik annak őrzés-védelmi és tömegpusztító fegyver ellenei védelmi rendszerébe a parancsnok hadtáphelyettes erre vonatkozó intézkedéseinek megfelelően. Szakfeladataira vonatkozóan a parancsnok technikai helyettese intézkedik, aki az esetek zömében a hadtáp vezetési ponton tartózkodik, így a közeli elhelyezés miatt az objektum munkáját közvetlenül tudja ellenőrizni és segíteni.

Hadtáptechnikai bemutató

Zimonyi István ezredes

A növekvő ellátási feladatok, a változott követelmények új utak keresését tették szükségessé a hadtáptechnika fejlesztésében is, melyet korábban főleg az jellemzett, hogy az ellátásban inkább egyes részfolyamatoknál törekedtek a fejlesztésre, ennek megfelelően a csapathadtáp tevékenységében nem volt — és több területen ma sincs — az indokolt mértékben biztosítva az ellátási folyamatok zárt technikai eszköz rendszere.

Véleményem szerint a hadtáp egyes ellátási tagozatai közötti kapcsolat biztosítása az alkalmazott technikai eszközök vonatkozásában is szükséges, mert ennek hiánya számos nehézséget okozhat az anyagok megfelelő mennyiségében és minőségében való eljuttatásában a felhasználókig.

* *
*

A bemutató szemléltetően demonstrálta a hadtáptechnika fejlesztésének új irányát, melynek során bemutatásra kerültek a szolgálati ágak technikai eszköz rendszereinek egyes elemei.

1. Ételkészítés és továbbítás rendszere

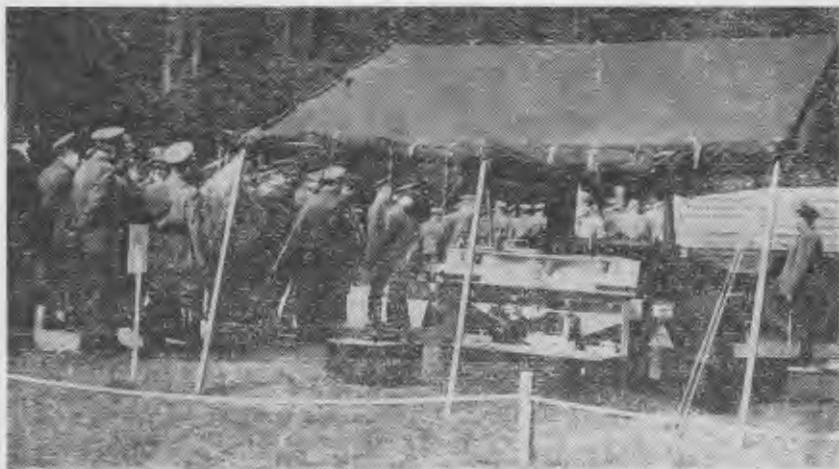
A rendszer célja olyan ételkészítő és -szállító eszközök rendszerbe vitele, amelyekkel bármilyen körülmények között megoldható az élelmezési ellátás az alegységtől az egyes katonáig.

A rendszer elemei:

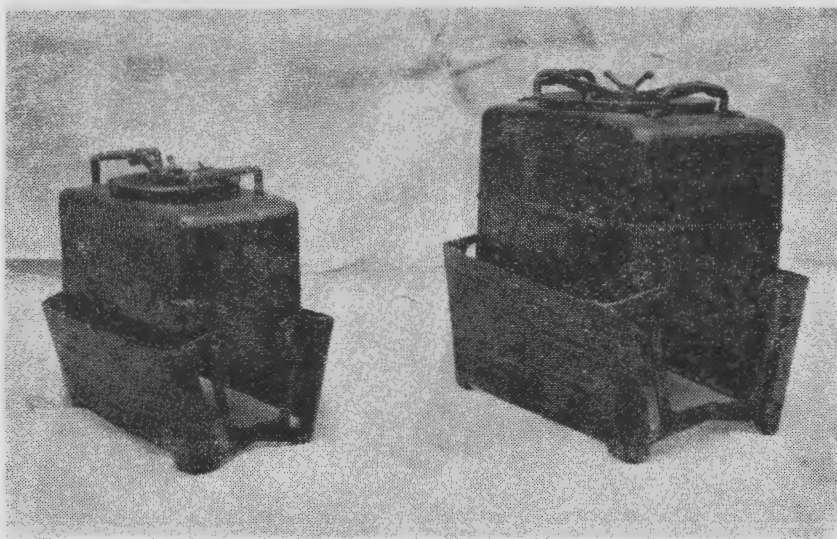
a) 69 M vegyestüzelésű mozgókonyha, mely alkalmas század nagyságrendű alegységek melegétkeztetésére. A mozgókonyha tartozékaként kialakításra került a korszerűsített egységfelszerelés láda is.

b) 25 és 12 személyes főzőláda a kisebb csoportok, kikülönített alegységek melegételkészítésének eszköze.

13. kép

14. kép

c) *Gázolajtüzelő berendezés a főzőládák korszerű hőforrása, mely lehetővé teszi az ételkészítés gyors és kulturált végrehajtását.*

15. kép

d) 12 literes háti éthordó alkalmas a főzőhelyekről készétel termosztált, higiénikus, szennyeződéstől védett elszállítására.

16. kép

e) *Egyéni melegítő* eszköz az ételkészítés legkisebb eleme, célszerűen alkalmazható konzervek melegítésére, vízforralásra.

17. kép

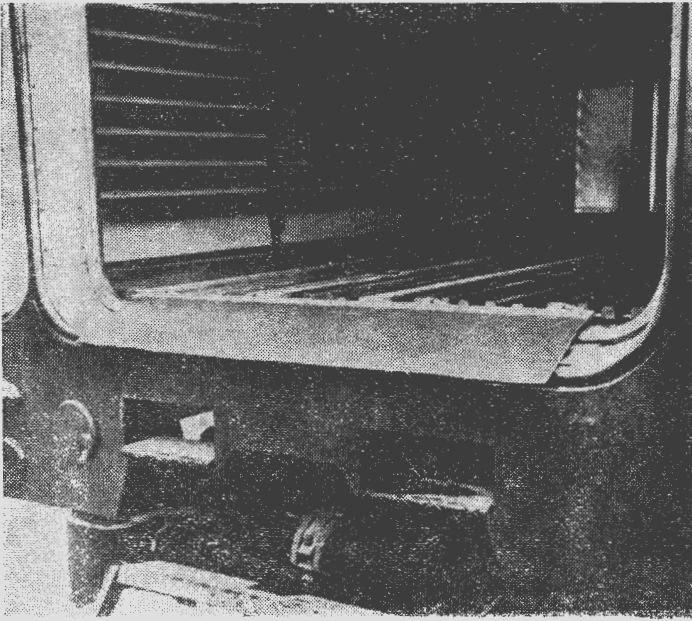

2. Hűtőrendszer

Célja, összefüggő hűtlánc kialakítása, amely a hűtést igénylő élelmiszerek nagyságrendjéhez igazodva, a legmegfelelőbb eszközök felhasználásával, gazdaságosan biztosítja az ellátás különböző tagozatainak hűtési szükségletét.

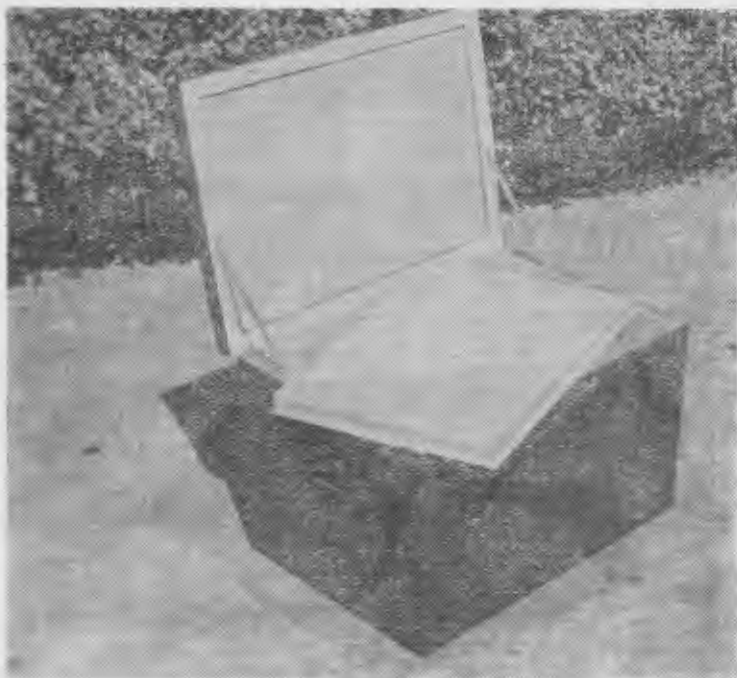
A rendszer elemei:

a) D-346. 524.10 típ. 2 tonnás hűtőgépkocsi, alkalmas 1500 kg függesztett vagy 2000 kg padlóterhelt hús szállítására -20°C mélyhűtött állapotban. Az egységek rendszeresített hadtáptechnikai eszköze.

b) 0,6 tonnás hűtőutánfutó az önálló alegységek részére tervezett, 500—550 kg anyag hűtését biztosító eszköz.

c) KSZL-13 típusú hűtőláda a kötelékben szervezett alegységek igényeit elégíti ki, 120—170 kg romlandó élelmiszer hőntartását biztosítja. Alkalmas a $+5^{\circ}\text{C}$ -ra lehűtött hús 24 órán át való tárolására vagy hűtésére -20°C -ra lehűtött hűtőakkumulátorok alkalmazásával.

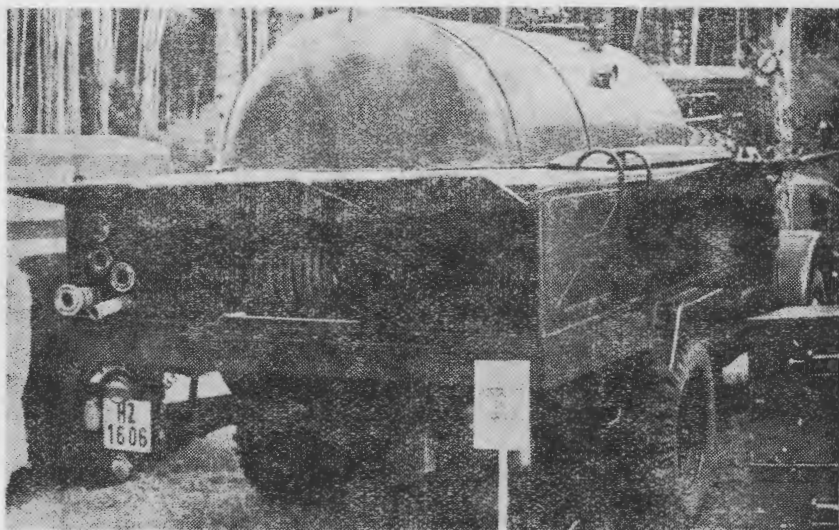
3. Vízszállító és tároló rendszer

Célja biológiai tisztaságú víz (főző, ivó stb.) biztosítása az ételmezési szolgálat szükségleteit alapul véve.

A rendszer elemei:

a) *D-546. 07.3 típus. 3500 literes vízszállító gépkocsi* a víz szállítása mellett, alkalmas a víz termosztált tárolására. Az egységshadtáp rendszere-sített eszköze.

20. kép

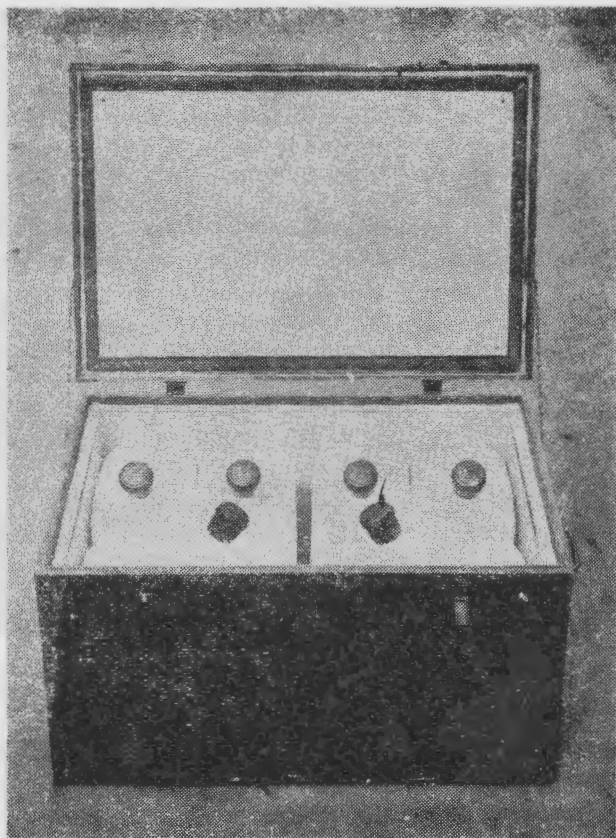
b) 511-00 típusú 1000 literes vízzel szállító utánfutó — az alegységek vízellátását biztosítja.

21. kép

c) KSZL-13 *típ. vízszállító láda* — alkalmas kis és kikülönített al-
egységek részére víz termosztált szállítására és tárolására.

22. kép

d) 100 literes elasztikus víztartály — a mozgókonyhák víztároló eszköze.

23. kép

A víztárolás és szállítás legkisebb eszköze a katona kulacsa.

4. Kenyérszállító és tároló rendszer

Célja, olyan járműből és járműtől függetleníthető eszközök kombinációjából álló rendszer kifejlesztése, amely biztosítja a kenyér időjárástól és szennyeződéstől való védelmét.

A rendszer elemei:

a) *D 525.00 típ. kenyérszállító gépkocsi* — az egységek kenyérszállítására szolgál. Alkalmas 774 db 2 kg-os vagy 1341 db 1,4 kg-os kenyér szállítására és tárolására, a klimatikus feltételektől függetlenül.

24. kép

b) KSZL-13 *típ. kenyérszállító láda* a kisebb alegységek kenyérellátásának eszköze. Befogadóképessége 16 db kétkilós kenyér. Maximálisan -30°C -os külső hőmérséklet mellett képes a kenyeret a fagyástól megóvni.

25. kép

A két szállító- és tárolóeszköz közötti nagyságrendű szükséglet kielégítésére jelenleg 300 kg kenyér befogadására alkalmas szállító és tároló konténer kialakítása van folyamatban.

5. Élelmiszer egységcsomagolási rendszer

Célja: a korszerűen előkészített melegítést vagy rövid főzést (20—30 perc) igénylő élelmiszerek zárt csomagolásban való eljuttatása az alegység ellátóhelyre.

Megoldja az élelmiszerek egyszerű, gyors szétoztását, az ABV fegyverek szennyező hatása elleni védelmet, valamint a megbízható, gyors mentesítést azáltal, hogy a gyűjtőcsomagolás is mentesíthető, de annak eltávolítása után is az élelmiszerek légmentesen vannak csomagolva (polietilén-, nátronpapírzacskó, fémdoboz). A gyűjtő és szállító csomagolás lehetővé teszi az élelmiszerek egyszerű raktározását, valamint a szállítást mind gépi eszközökkel, mind kézi erővel. A gépi mozgatás rakodólapon

történik, míg a szállítókeretek a kézi mozgatást könnyítik meg. A szállítókeret alapvetően a kézi erővel történő mozgatásra szolgál, az alsóbb tagozatok ellátására, illetve a mozgó élelmiszer anyagi készlet gépkocsin történő málházására. A szállító csomagolására az 1200×800 mm-es méretű szabványos fa rakodólap, valamint szállítókeret látszik legcélszerűbbnek.

26. kép

A bemutatón kiállított technikai eszközök az élelmezési szolgálat eszközszerének legfontosabb elemei (1. sz. melléklet), melyek alkalmazását a korszerű harc viszonyai közötti élelmezési ellátás tesz szükségessé.

A harcászati, műszaki és gazdasági követelmények együttes figyelembevételével indokolt az élelmezési ellátás technikai eszközszerének továbbfejlesztése, teljessé tétele, minőségi jellemzőinek javítása.

6. Üzemanyag-szállító és töltő rendszer

Célja az egységek, alegységek üzemanyag-szükségletének folyamatos és differenciált ellátását biztosító üzemanyag-technikai eszközök rendszerbe állítása.

A rendszer elemei:

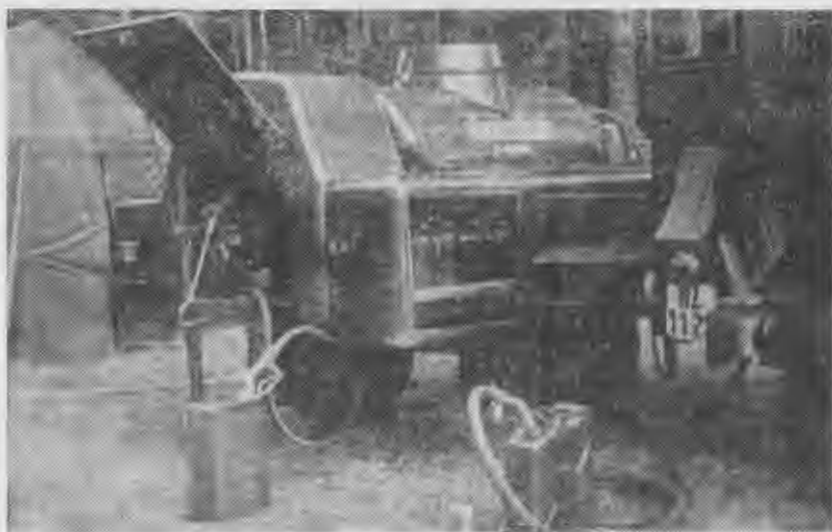
a) *Csepel D-346 típusú töltőgépkocsi* az egységek alapvető üzemanyag-szállító és töltő eszköze. Tartályának hasznos ürtartalma 4000 liter, mely 3 tonna benzint vagy 3,4 tonna gázolaj szállítását teszi lehetővé. A hajtóanyagokon kívül tartályban 150 liter kenőolajat is szállíthat. Beépített — a gépkocsi motorjáról üzemeltetett — szivattyújának teljesítménye 250 liter/perc. Egyidőben 4 gépjármű feltöltésére alkalmas.

27. kép

b) IKARUSZ 531.01 típ. üzemanyag-szállító utánfutó rendeltetése hajtóanyag szállítása, járművek és munkagépek feltöltése az alegységtagozatban. Tárolási térfogata 1000 liter hajtóanyag a tartályban, további 240 liter benzin vagy gázolaj és 40 liter kenőolaj kannákban. Az utánfutó feltöltése és ürítése saját 40 liter/perc teljesítményű kéziszivattyújával vagy töltőgépkocsival, illetve bármely szivattyúval történhet.

28. kép

c) *Kl-46/V. típus. 5 m³-es elasztikus tartály, az egységnél üzemanyag szállítására és tárolására szolgál. Rendeltetése még töltőgépkocsik kiesése esetén azok pótlása. Befogadóképessége 3200 kg benzin, vagy 3700 kg gázolaj, súlya üresen mindössze 73 kg. A tartály felhasználás hőmérsékleti határai mínusz 30°C +50°C-ig. A hajtóanyag feltöltött elasztikus tartály alkalmas folyó- és állóvízen úsztatásra is.*

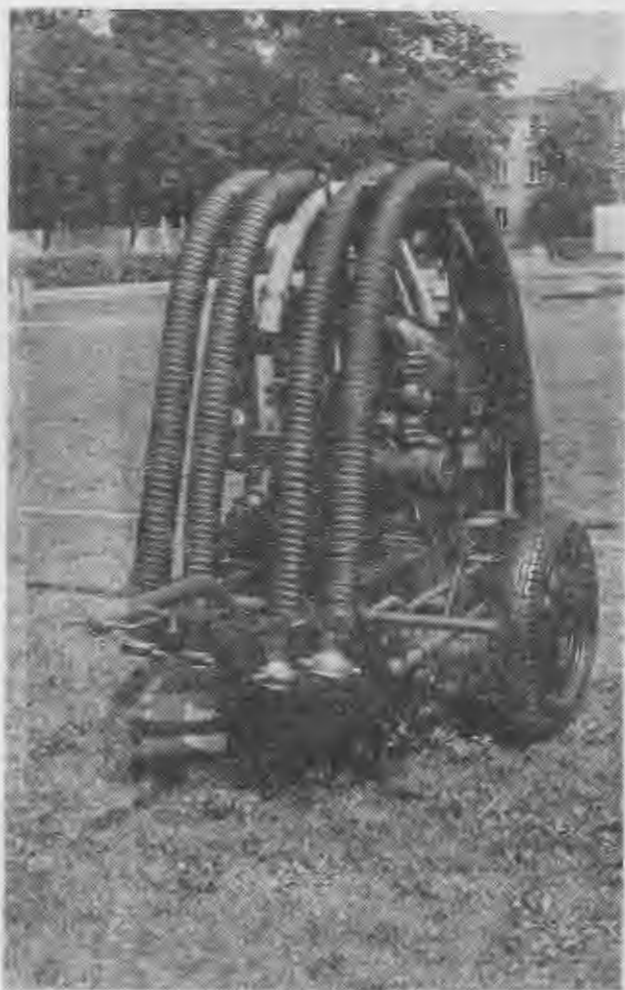
A tartály töltött állapotban való emelését, helikopteren való függesztett szállítását dederon háló teszi lehetővé. A háló ezenkívül célszerűen felhasználható 12 db 200 literes hordó, vagy 120 db 20 literes kanna függesztett emelésére és szállítására is.

29. kép

d) *MHSZ-30* típ. motoros hajtóanyag-szivattyú, az egység üzemanyag-raktár eszköze. Felhasználható a különböző tartályok lefejtésére és töltésére, gépjárművek feltöltésére. Teljesítőképessége 500 liter/perc.

30. kép

e) Kannatöltő berendezés az egység üzemanyagraktárak anyaga. Töltőgépkocsihoz, üzemanyag-szállító utánfutóhoz vagy gépkocsin szállított elasztikus tartályhoz csatlakoztatva szabadeséssel egyidejűleg 20 db kanna töltésére alkalmas. A kannák megtöltése után az automata a további átfolyást elzárja és ezzel a hajtóanyag elfolyását megakadályozza. A berendezés lehetővé teszi a gépjárművek kannacserés üzemanyag-ellátásának meggyorsítását.

31. kép

7. Tábori törzsbútorok rendszere

A rendszerben levő tábori törzsbútorok mintegy 15—20 éve vannak a csapatoknál, mely idő alatt konstrukciójukban elavultak és zömmel elhasználódtak, így közvetlen feladattá vált pótlásuk lehetőségeinek felmérése, a törzsek változott követelményeknek megfelelő formában való ellátásának megvalósítása.

A lehetőségek feltárása során a népgazdaságban már meglevő hazai gyártmányú campingbútorok felé irányult a figyelem, olyan típusú anyagok kiválasztására, amely könnyen kezelhetők, málházhatók és belőlük a törzsek részére normában meghatározott egységkészletek alakíthatók ki.

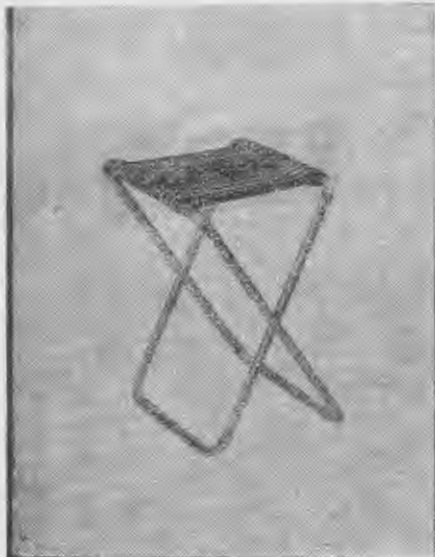
A törzsbútorok tervezett rendszere a korábbiakhoz képest nemcsak a törzsek munkafeltételeit célozza kultúráltabban biztosítani, hanem a törzs pihenetési, étkeztetési és bútorigényeit is.

A törzsbútorellátás figyelembe veszi a munka- és pihenőhelyek (törzsbuszok, hálókocsik) lehetséges mobil eszközeit. Elsősorban ott és azok részére biztosítja a tábori életfeltételeket, ahol és akik számára az említett szakgépkocsik, utánfutók nincsenek rendszeresítve.

Új típusú törzsbútorokkal berendezve kétféle munkasátor, eligazító-sátor, étkezősátor és pihenősátor került bemutatásra a következő bútor-típusokkal:

— ülőke, támlásszék, karosszék vászonüléssel, pihenő szék, „túrista”
asztal „Góliát” tip. asztal, „Ideál” tip. ágy.

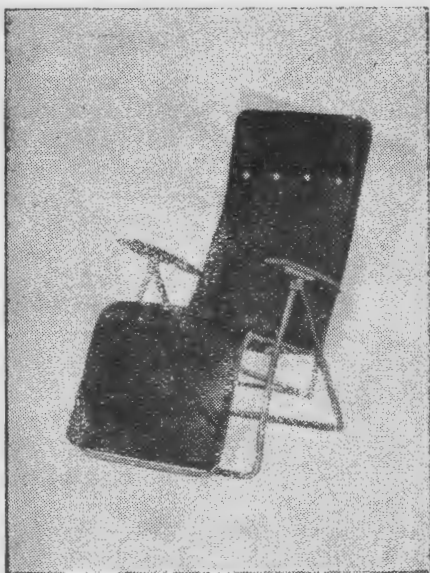
32—38. kép

Ülőke

Támlásszék

Karosszék vászonüléssel

Pihenőszék

Túrista asztal

„Góliát” típusú asztal

„Ideál” típusú ágy

A régi és a bemutatott törzsbútorok súly- és árszintű összehasonlítását a 2. sz. melléklet mutatja.

A bemutatón szerepelt bútorok a polgári camping igényeknek megfelelő kivitelben készültek. Technikai megoldásukban számításba jöhetnek katonai alkalmazásra is, azonban figyelembe véve az igénybevételt eltérő jellemzőit, megfelelő megerősítésre szorulnak egyes szerkezeti elemeik.

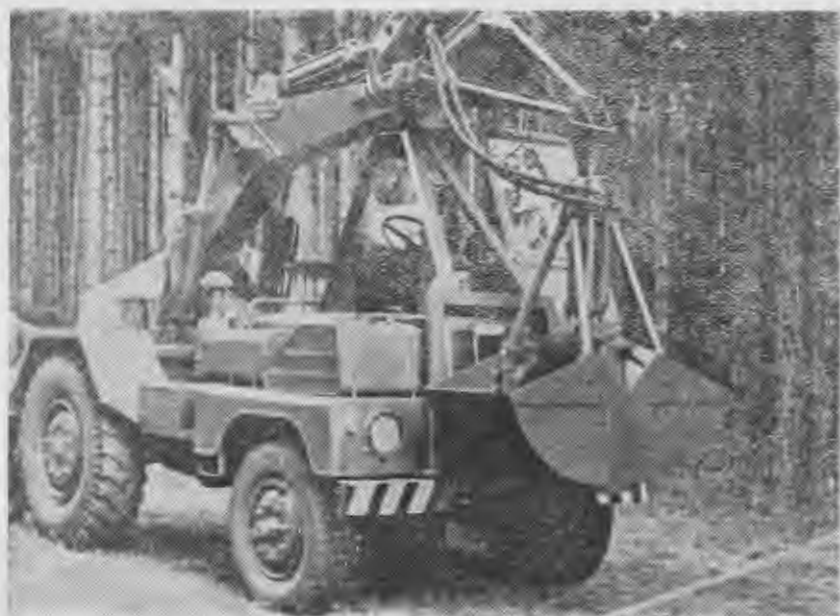
Az új törzsbútorok végleges kialakítása érdekében a bemutatott anyagok csapatpróbán vesznek részt, melynek tapasztalatai alapján módosított kivitelben kerülnek fokozatosan a rendszerbe.

8. Tábori anyagmozgatási rendszer technikai eszközei és anyagai

Az anyagátadó ponton alkalmazott anyagmozgató technikai eszközök és anyagok közvetlen megtekintése igényét elégítette ki a technikai bemutatón ezen szektora.

a) *B-1 típusú forgórakodó gép* sokoldalú alkalmazási lehetőségeinek megfelelően különböző fajta cserélhető munkafejekkel rendelkezik, mint a villásemelő, teheremelő horog, markoló, zsákfogó, árokásó, hegybontó kanál. A gép szükség esetén vontatóként is felhasználható. A forgórakodó gép egyaránt működtethető kézi és távvezérléssel.

39. kép

b) HT-1500 típusú hidraulikus kézi villásemelő a rakodólapos egység-rakományok mozgatásának alapvető segédeszköze.

40. kép

c) Különböző típusú rakodólapok:

— síkrakodólap az európai szabványnak megfelelő méretű (1200x800x150 mm), teherbírású 1000 kp. A síkrakodólap főleg különböző szakanyagok: pl. lőszer, ruházat, élelem, egyes technikai műszaki anyagok mozgatásánál alkalmazható;

— rácsos rakodólapok különösen a darabáru jellegű anyagok mozgatására, tárolására felelnek meg. Az anyagok ki- és berakását a lehajtható oldalfal teszi lehetővé. Ugyanazon jellemzője teszi alkalmassá gépkocsik tábori mozgó raktárként való berendezésére is.

d) Szállítókeret a fogyasztói csomagolás összefogására, szolgálat és az egység-rakomány megbontása utáni kézi szállítást teszi lehetővé. Elsőként az élelmezési szolgálatban kezdték meg használatát.

A bemutatott anyagmozgató technikai eszközök és anyagok a hazai ipar termékei, a népgazdaságban is mind szélesebb körben kerülnek alkalmazásra, így rendszerbe vitelük biztosítja a hadsereg csatlakozását a kialakuló polgári anyagmozgatási és szállítási rendszerhez.

9. Lőszerfajták bemutatója

A bemutató magában foglalta az egységek, magasabbegységek és a megerősítésre számításba jövő csapatok lőszerféléseit.

A látottak ráirányították a figyelmet, hogy a csapatok lőszerellátásának, azon belül a tervezésnek, szállítás és anyagmozgatás hatékonysága növelésének egyik alapvető akadályozója az alkalmazott lőszerek sokfélesége. A mintegy 154 fajta lőszer 61 féle különböző méretű ládába van csomagolva. A csomagolóanyagok között túlsúlyban vannak a faládák, melyek egy sor hátránnyal rendelkeznek: nehezek, nedvszívók, rakódásuknál rongálódnak, fokozottan tűzveszélyesek.

A lőszerfélések nagy száma, a sokféle ládaméret és az ezekből eredő nehézségek mind olyan tényezők, amelyek megoldást sürgetnek.

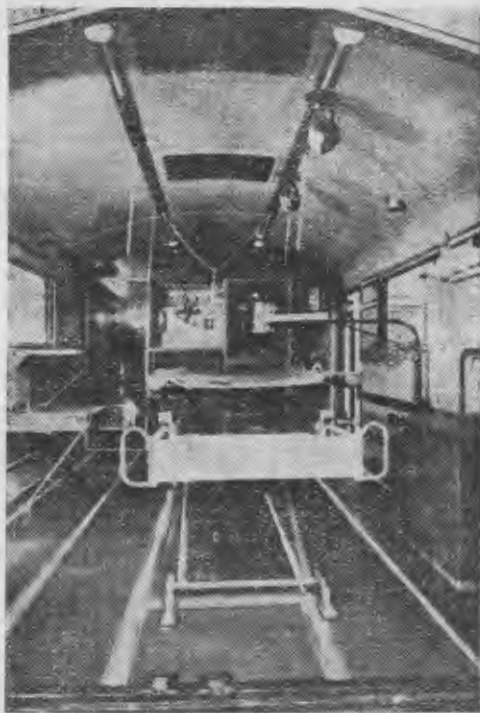
10. Az egészségügyi technika

A kiállított egyes típusai demonstrálták a vezetés azon törekvését, hogy a hadsereg fegyverzeti rendszere fejlesztésével párhuzamosan, minél teljesebb mértékben gondoskodás történjen a szolgálat teljesítése közben, az ellenséggel vívott fegyveres harcban sérült és sebesült személyi állomány egészségének helyreállításáról.

Fentieket tükrözi a kiállított — a csapathadképben rendszeresített — néhány korszerű egészségügyi szaktechnika is.

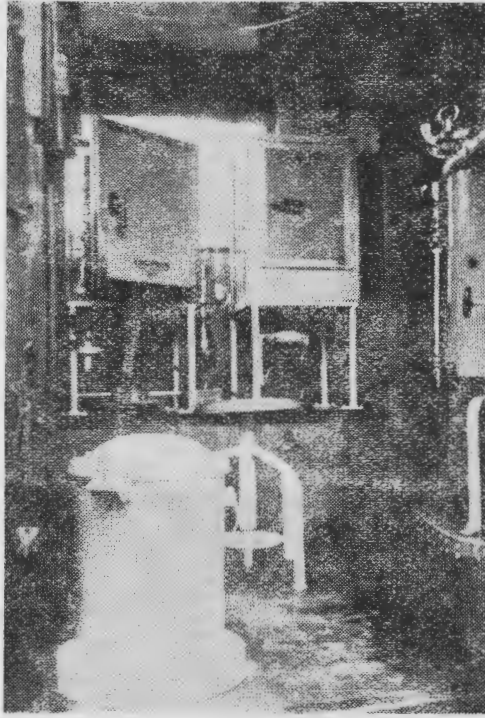
a) *KK I. tip. kötözőgépkocsi* berendezése, felszerelése lehetővé teszi tábori körülmények között települve, vagy menetközben a harci sérültek halaszthatatlan első orvosi segélyben részesítését, tömegpusztító gócok közelében elhelyezkedve a sérültek ellátásának haladéktalan megkezdését.

42. kép

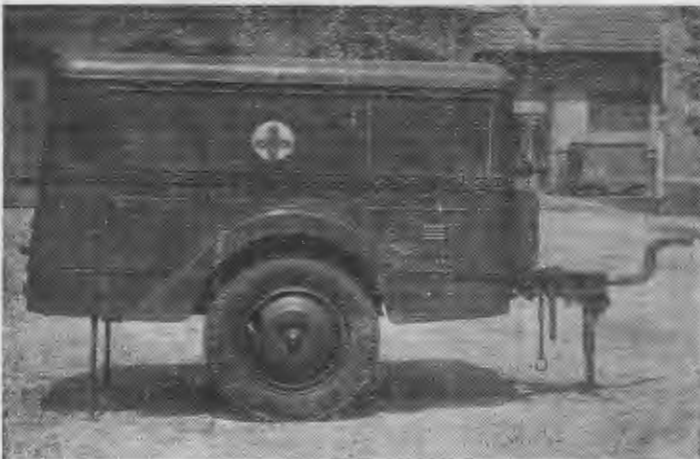
b) *Csepel-50-3 tip. laboratórium gépkocsi*. Feladata a tábori körülmények közötti járványegészségügyi szűrővizsgálatok, élelmiszer-ellenőrzési és rutin bakteriológiai vizsgálatok elvégzése.

43. kép

c) *Autókláv vízdesztilláló (AKVA)* biztosítja az egészségügyi szolgálat desztillált vízzel való ellátását, valamint sterilizálást. Teljesítménye 8—10 liter/óra.

44. kép

A hadtápteknika fejlesztése új koncepciójának megfelelően közvetlen feladattá vált a szolgálati ágak olyan technikai eszköz ellátási rendszereinek kialakítása, amelyek az ellátás egyes tagozataiban differenciáltan biztosítják a csapatok szükségleteinek mennyiségben és minőségben megfelelő kielégítését.

A hadtápteknikai bemutató a fejlődés ilyen irányába mutatott, amikor ezen eszközök megfelelő csoportosításával elsősorban az ellátási rendszerek ezen problémájára hívta fel a figyelmet. Megmutatta azokat az eredményeket, amelyeket a cél elérése érdekében elértünk, továbbá azt, hol vannak még feladataink a hadtápbiztosítás egységes rendjével összhangban új technikai eszközök kifejlesztésére vagy éppen a meglevők korszerűsítésére.

Összehasonlító kimutatás

a jelenleg rendszeresített és a fejlesztés alatt álló
tábori elhelyezési anyagokról

Fsz.	Anyag megnevezése	Egy- ségár (Ft)	Súly (kg)	Javasolt berendezés	Egy- ségár (Ft)	Súly (kg)	Különbség			
							árban		súlyban	
1.	Tábori térképasztal	761,—	22,00	„Góliát” tip. asztal	480,—	9,20	+	—	+	—
								281,—		12,80
2.	Tábori asztal	609,—	13,00	„Turista” asztal	248,—	4,60		361,—		8,40
3.	Tábori szék	214,—	3,50	Karosszék, vászon	210,—	3,20		4,—		0,30
				Támlásszék, vászon	123,—	1,00		91,—		2,50
				Ülőke	82,—	0,50		132,—		3,00
				Pihenőszék	1050,—	8,50				
4.	Tábori ágý	560,—	11,00	„Ideál” tip. ágý.	600,—	6,10	40,—			4,90
5.	Rajkályha	261,—	11,00	Olajkályha	2500,—	34,00	2239,—		23,00	

Az atomcsapás következményei felszámolásának lehetőségei és módszerei a hadtápegységeknél

Sáfar Bálint őrgy.

A csapatok sikeres harctevékenységének fontos feltétele, hogy a hadtápegységek a legnehezebb körülmények között is képesek legyenek a hadtápbiztosítás feladatainak folyamatos és időben történő végrehajtására. E követelmény teljesítése érdekében — az anyagi, technikai és egészségügyi biztosítási feladatok végrehajtására való felkészítés mellett — nagy figyelmet kell fordítani a hadtáptörzseknél és -alegységeknél a hadtáp megővását és működőképességét biztosító rendszabályok alkalmazásának elsajátítására.

E rendszabályok között különösen fontos helyet foglal el a hadtápra mért csapás következményeinek gyors és határozott felszámolása, részben azért, hogy a hadtápbiztosítás folyamatossága esetleg éppen a legkritikusabb időpontban ne szakadjon meg, részben pedig azért, hogy a hadtáp erői és eszközei a lehető legkisebb veszteséget szenvedjék el a bekövetkezett csapás következtében.

Véleményem szerint a következmények hatékony felszámolása csak úgy lehetséges, ha a felszámolás néhány fontos feltételét a hadtáptörzsek már a csapás bekövetkezése előtt a hadtápegységek felkészítése időszakában megteremtik. Ezek szervezési, anyagi, technikai, személyi, kiképzési és pszichikai feltételek lehetnek.

A csapás következményeinek felszámolása a hadtáp tömegpusztító fegyverek elleni védelmének részét képezi, tehát a felszámolással kapcsolatos valamennyi feladatot és követelményt a hadtáp tömegpusztító fegyverek elleni védelmének, őrzésének és védelmének tervében kell rögzíteni.

Ennek során meg kell szervezni:

- az „atomveszély”-ről szóló gyors és megbízható értesítést;
- a körlet szervezett és gyors elhagyását, mely magába foglalja a kivezető utak több változatban történő kijelölését, forgalomszabályozás megszervezését, a változatok életbe léptetéséről szóló értesítés megszervezését;
- a csapást szenvedett hadtápjelöltek vagy objektumok állományaik és anyagi készleteinek mentését, melynek keretében ki kell jelölni

a mentést végrehajtó erőket és eszközöket (mentőosztag, mentőcsoport¹) a lehetőségnek megfelelően legalább két változatban, ki kell jelölni a gyülekezési helyeket szintén több változatban, meg kell határozni a gyülekezés idejét és a mentőosztag, mentőcsoport feladatait;

— a *következmények felszámolásának vezetését*, mely célból operatív csoportot kell kijelölni a HVP intézkedőképes tisztjeiből, biztosítani kell megfelelő összeköttetést a mentőosztag parancsnok, forgalomszabályozó alegységparancsnok, objektumparancsnokok, valamint az operatív csoport PK és PK HTPH között.

Az operatív csoport tevékenységére azért van szükség, hogy a PK HTPH és törzse, valamint a körletből kivont hadtápalegységek a hadtápbiztosítási feladatok végrehajtásával tudjanak foglalkozni. (Az ellenséges csapás nem béníthatja meg e feladatok végrehajtását.)

A csapás következményei felszámolásának fontos előfeltétele, hogy a hadtáp rendelkezzen olyan anyagi és technikai eszközökkel, amelyek biztosítják a mentési feladatok végrehajtását. Ezek lehetnek, tűzoltó és műszaki eszközök, sebesültszállító eszközök, vontatók, vegyi- és sugárfelderítést végrehajtó eszközök, bulldózeres gépkocsik vagy munkagépek. Biztosítani kell továbbá ezen eszközök kezeléséhez, illetve a mentési feladatok végrehajtásához szükséges személyi állományt.

A módszertani bemutató gyakorlat tapasztalatai szerint a feltételek megerteremtése érdekében célszerű egy db felderítő, illetve vsf. úszógépkocsival megerősíteni a gl. (hk.) e. hadtápot. Indokolt rendszerezíteni műszaki feladatok végrehajtásához is a FRAK B-1 típusú forgórakodó gépet.

A következmények felszámolásának nem kevésbé fontos feltétele, hogy a hadtápalegységek személyi állománya megfelelően ki legyen képezve a vegyivédelmi eszközök gyors és szabályos alkalmazására, ezekben huzamosabb ideig végzendő munkára, műszaki feladatok megoldására, (tűzoltás, torlasz eltávolítás stb.) elsősegélynyújtásra, mentőosztagban történő tevékenységre, mentési feladatok szakszerű végrehajtására.

Ugyancsak nagy jelentőségű a hadtáptörzsek és az egyes hadtápbjektumok parancsnokai megfelelő jártassága a következmények felszámolásának megszervezésében és a végrehajtás vezetésében.

A felszámolással kapcsolatos főbb feladatok végrehajtása és a végrehajtás módszerei:

(Az MNHF elvtárs által vezetett hadtáp módszertani bemutató gyakorlat alapján.)

A gyakorlatot végrehajtó gépkocsizó lövészezred hadtáptörzs a csapás következményeinek felszámolását a következőképpen szervezte meg (2. sz. melléklet):

— a gyűlékony növényzetet figyelembe véve, fő feladatként a tűzvédelmet, illetve a körlet leggyorsabb elhagyására való készenlétet jelölte meg;

¹ Hadosztályhadtápban célszerű mentőosztagról, ezredhadtápban mentőcsoportról beszélni. Egyik sem szervezetszerű kötelék, csak a feladatok végrehajtására gyűlekezik, azonban indokolt előre begyakoroltatni és felkészíteni az ide kijelölt állományt.

- a körlet elhagyására két irányban irányonként 1—2 utat jelölt ki és a változatoknak megfelelően megszervezte a forgalomszabályozást;
- a hadtáp mentőcsoportjának állományát az alábbiak szerint alakította ki:

Erő, eszköz megnevezése	Mennyisége
FUG	1 db
FRAK B-1	1 db
Gk. vontató	2 db
Tgk. (seb. szállításra)	1 db
Összesen gjmű.	5 db
Műszaki részleg	6 fő
Eü. részleg	6 fő
Vsf. katona	2 fő
Gkv. részleg	3 fő*
Pk. (tiszt)	1 fő
Összesen:	28 fő

* A mentőcsoport gk-jainak vezetőin felüli állomány.

A mentőcsoport egyéb anyagai:

- kézi tűzoltó készülékek,
- lapátok, csákányok,
- hordágyak
- elsősegélynyújtáshoz szükséges anyagok,
- vegyi-sugárfelderítő eszközök,
- jelzőzászlók,
- 1 db R-105 rádió.

A mentőcsoport összetétele azt a sajátosságot tükrözi, hogy a hadtáp-alegységeknél a gépkocsira málházott anyagi eszközök mentesítése a mentőcsoport egyik fő feladata. Ezért szükséges például gépkocsivezetők beosztása is, hiszen a sérült gépkocsivezetők helyett biztosítani kell az üzemképes gépkocsik kivezetését a csapás körzetéből.

A mentőcsoport állománya részére két változatban jelöltek ki gyülekezési helyet. Ezek elfoglalását begyakoroltatták.

A HVP ügyeletes tiszt és a mentőcsoport parancsnok között biztosították az állandó összeköttetést.

Az objektumparancsnokok az objektum állománya részére meghatározták az objektum elhagyásának változatait és ezek jelzéseit, (pl. „A” változat: szaggatott gk.-kürtölés) a veszély jelzését és a jelzésre végrehaj-

tandó feladatokat. Megszervezték a vegyi- és sugárfigyelést. Nagy gondot fordítottak a személyi állomány tevékenységének szabályozására az atomcsapást követő időszakra vonatkozóan. Az objektum teljes személyi állománya részletesen megismerte és begyakorolta a végrehajtandó feladatokat.

Külön ki kell hangsúlyozni, hogy az állomány felkészítése több változatra történt. Így például minden gépkocsivezető megismerte a körletelhagyás különböző lehetőségeit és módjait, saját feladatit akkor, ha gépkocsi üzemképtelenné válik, de vontatható, ha a gépkocsi kigyúlad, ha a gépkocsi útjában tüzek, torlaszok keletkeznek, abban az esetben, ha sebesültek vagy sérült gépkocsik mentésére nyílik lehetőség stb. (Ezeket a feladatokat természetesen a kiképzés során már meg kellett ismertetni a személyi állománnyal, azonban az adott konkrét terepen és körülmények között az objektumparancsnokoknak feltétlenül ki kell térni e feladatok végrehajtásának módjára.)

A hadtáptörzs és az objektumparancsnokok körütekintő szervező munkája, valamint a tevékenységek személyekre történő átgondolt lebontása eredményeként a gépkocsizó lövészeszedt hadtáp képessé vált a csapás bekövetkezése után rövid idővel szervezett és határozott tevékenységre, ezáltal a csapás következményeinek jelentős mérvű csökkentésére.

A csapás következményeinek felszámolása

A gyakorlat elgondolása szerint a körletben elhelyezkedő gépkocsizó lövészeszedt hadtáp második lépcsőjét — az ezred alegységeire mért atomcsapások közül — 1 db 1 kilotonnás atomcsapás érte alacsony légi robbantással. Az atomcsapást megelőzően 8 perccel a HVP ügyeletes tiszt rádión az „atomveszély” jelzését vette, és az alábbi feladatokat hajtotta végre:

- a hadtáp teljes állománya részére továbbította az „atomveszély” jelzését szirénával és rádióval (a hadtáp első lépcsőjében levő ezredek részére is);

- jelentette a parancsnok hadtáphelyettesnek a kapott jelzést;

- gyülekeztette és tájékoztatta az operatív csoport állományát (parancsnoka: terv-szerv. tiszt, beosztva: technikai szolgálatból 1 fő, fegyverzeti szolgálatból: 1 fő);

- rádión vette a mentőcsoport parancsnok jelentését a felkészülésről (a mentőcsoport 80%-a páncélos és gépjárműjavító műhely szervezetszerű állományát képezte);

- készenlétbe helyezte a forgalomszabályzást végrehajtó erőket.

Az objektumoknál végrehajtandó feladatok:

- a hadtáp vezetési pont vezető állománya elfoglalta a kiépített és híradó eszközökkel is berendezett fedezéket;

- az objektumparancsnokok intézkedtek a munka befejezésére, a gépkocsik és anyagok letakarására, a vegyivédelmi eszközök készenléti helyzetbe helyezésére, fedezékek, óvóárok elfoglalására, vegyi-sugárfelderítés és tűzfigyelés fokozására, az objektumok rádiósának fedezékbe vonulására. Az „atomveszély” jelzése a katonáig nem jut el, hanem a végrehajtandó feladatokat határozza meg részére az objektum parancsnoka;

- a személyi állomány a kapott vezényszavakat továbbítva a leggyorsabb ütemben végrehajtotta az abban foglalt feladatokat.

Az atomcsapás bekövetkezésekor a fedezéken még kívül levő erők a csapással ellenkező irányban a védőleplelt magukra terítve a földre vágtak és 10—15 másodpercig mozdulatlanul fekvé megvárták a lökéshullám hatásának elmúlását. A vegyi-sugárfigyelők megállapították a csapás irányát, hozzávetőlegesen távolságát és ható értékét. Az adatokat rádión, illetve szóban (rádiótelefonon) jelentették a hadtáp vezetési pont ügyeletés tisztnek.

A hadtáp vezetési ponton az operatív csoport értékelte a kapott adatokat és megállapította, hogy a csapás feltehetően a fegyverzeti raktárt és javítóműhelyt, valamint a harci-technikai anyagraktárt érte.

A parancsnok hadtáphelyettes intézkedett a körlet „A” változat szerinti elhagyására, a helyzet felmérésére, a csapás körzetének lezárására és a mentés megkezdésére.

Az operatív csoport vette az objektumparancsnokok jelentését, a forgalomszabályozást életbe léptette, ezáltal egyben lezárta a csapás irányába vezető utakat, és intézkedett a körletben maradt erők és eszközök mentésére. Ebben az időben a csapást szenvedett objektumnál (fegyverzeti raktár és javítóműhely) az egyes részlegparancsnokok jelentettek az objektumparancsnoknak. Az objektumparancsnok jelentette az operatív csoport parancsnoknak, hogy a fegyverzeti javítóműhely feltehetően megsemmisült és a 3. számú raktárrészleg a keletkezett torlaszok és tüzek, valamint a sérülések miatt nem tudja a körletet elhagyni. A raktár területén a mozgást torlaszok és tüzek akadályozták, a keletkezett füst rendkívül megnehezítette a gépkocsik vezetését.

Az objektumparancsnok azonnal forgalomszabályozókat állított a veszélyes helyekre, intézkedett a körlet elhagyására és a gépkocsik közelében levő sérültek mentésére. Miután az egész állomány védőköpenyben és gázálcban tevékenykedett, parancsait zászlójelzésekkel továbbította.

A körlet elhagyását a csapás után 3—4 perc múlva megkezdtek, és 2—3 perc alatt befejezték.

A hadtáp mentőcsoportja a csapást követően 6—8 perc múlva az „A” változatnak megfelelő gyülekezési helyen besorolt és megkezdte menetét a csapás körzetéhez.

A mentőcsoport menetrendje:

FUG
— PK
— Vsf. katonák

FRAK B1

sebesült
száll.-ra
kijelölt
tők. és a
mentésre
kijelölt
állomány

Vontató

Vontató

A mentőcsoport állománya a mentés megkezdése előtt vv. eszközeit védőruhaként felvette, majd a FUG behatolt az objektum területére.

A mentőcsoport pk. megállapította, hogy hol helyezkednek el a még menthető sérült erők és eszközök, mely irányban a legkedvezőbb a mentési lehetőség, és ellenőrizte a sugárzási viszonyokat.

Zászlójelzésre a mentőcsoport teljes állománya behatolt a csapás körzetébe, és a mentésre kijelölt állomány gyors ütemben szállt le a gépkocsiról.

A műszaki részleg és a FRAK B-1 munkagép a kijelölt irányban megtisztította az utat a torlaszoktól és lokalizálta a mozgást akadályozó tüzeket. (46—47. kép.)

Nyomában a gk. vontatók haladtak, és megkezdték a sérült gépkocsik ki-vontatását. Azokat a gépkocsikat, amelyek gépkocsivezetői sérülést szenvedtek, a gépkocsivezető részleg vezette ki. Ezalatt a sebesült szállításra kijelölt tehergépkocsi a kijelölt sebesültgyűjtőpontnál megállt. Az egészségügyi részleg harcosai a sebesülteket a sebesültgyűjtőpontra hordták, részükre elsősegélyt nyújtottak, majd gépkocsira rakták őket. A mentőcsoport részlegei szorosan együttműködtek a mentés során. A mentőcsoport parancsnok személyesen irányította a mentést és a csapás körzetének elhagyását.

A gépkocsizó lövészezred hadtáptörzs ebben az időszakban megszervezte a sugárellenőrzést, a mentesítés végrehajtását és intézkedett a kimentett erők és eszközök, illetve a mentőcsoport állományának a mentesítésére is.

* *

*

A bemutató gyakorlat csak egy meghatározott, a konkrét feladat megoldását szemléltette. Nyilvánvaló, hogy más és más lesz a megoldás nagyobb csapás vagy vegyicsapás esetén.

Előfordulhat, hogy a csapás a hadtáp vezetési pontot éri, ebben az esetben ismét más feladatok jelentkeznek. A bemutató gyakorlat azonban jól alkalmazható módszert adott és a hadtápalegységek, hadtáptörzsek állományával szemben magas fokú kiképzési követelményt támasztott.

A gyakorlat tapasztalatai alapján levonhatjuk azt a következtetést, hogy a hadtáp megóvását, folyamatos működését biztosító rendszabályok végrehajtása megköveteli a tömegpusztító fegyverek elleni védelem hatékonyabb oktatását, ezen belül a csapás következményei felszámolásának elsajátítását, szakharcászati-alaki és szakharcászati komplex foglalkozások formájában.

Az ezredhadtáp körletét ért atomcsapás következményei felszámolásának néhány kérdése

Merényi József őrnagy

A korszerű háború egyik fő jellemzője a hagyományos és tömegpusztító fegyverek együttes és tömeges alkalmazása. Ebből következően a tömegpusztító fegyverek elleni védelem rendszabályait minden parancsnok foganatosítani köteles. Ezen rendszabályok közé tartozik a következmények felszámolása is.

Az atomcsapás következményei felszámolásának, illetve a hatás csökkentésének néhány kérdését emelem ki, kiindulva az ezredhadtáp különleges helyzetéből, figyelembe véve a hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat tapasztalatait, illetve az azon bemutatottakat.

A harc megszervezésének időszakában a parancsnok hadtáphelyettes alárendelt hadtápegységei felé intézkedik a települési körlet őrzés-védelmére — természetesen ebbe foglalva a tömegpusztító fegyverek elleni védelem kérdéseit — és a foganatosítandó rendszabályokat is. Így intézkednie kell — többek között a települési körletekben a terep védőképességének maximális kihasználására, óvóárkok, fedezékek kiépítésére, a veszélyjelek közlésére, továbbítására és az azokra való ténykedésekre, a tűzvédelmi rendszabályokra stb. Ki kell jelölni és begyakoroltatni a hadtáp mentőosztagát, mely csapás esetén a sérült személyek és harci technikai eszközök kiürítését végzi.

Az ezred hadtápjá gyakorlatainkon általában erdőkben települ. Ennek — véleményem szerint — előnyei és hátrányai is vannak:

Előnye, hogy az erdő nyári időszakban a sugárszintet (sugáradagot) felére csökkenti, ugyanakkor hátránya, hogy nagyobb a lehetőség a tüzek keletkezésére és annak gyors tovaterjedésére. Amennyiben a települési körletekben óvóárkok kerülnek kiépítésre, ezek a sugáradagot egyharmadára, ha fedett árkok vannak, úgy ezek egynegyed részére csökkentik.

Az időben kivont — atomcsapást szenvedett — hadtápegységeknél az időben elrendelt és végrehajtott mentesítés minimálisra csökkentheti a sugárhatást. Ha ez nem történik meg időben, úgy a személyi állomány harcképtelenné válhat, illetve hadrafoghatóságuk nagy mértékben csök-

kenhet, másrészt a védőeszközök huzamos viselése is megnehezíti a személyi állomány további ténykedését.

A „mentesítés” kifejezés egyrészt harcászati fogalom, mely magába foglalja azon intézkedések és ténykedések összességét, melyek a visszamaradó sugárhatás megszüntetésére irányulnak, másrészt technikai fogalom, mely azokat a műveleteket és folyamatokat jelenti, melyek során ez megvalósul.

A szennyezés jellegétől, a harchelyzettől, valamint a rendelkezésre álló időtől és a technikai eszközöktől függően végrehajtható részleges és teljes mentesítés.

A részleges mentesítést a helyzettől és időtől függően a teljes mentesítés megvalósulásáig kell folytatni. Részleges mentesítés után az egyéni védőeszközöket még nem lehet levetni.

A hadtáparegységeknél az alábbi mentesítő eszközök vannak rendszeresítve:

- személyi vegyimentesítő csomag (SZVCS),
- fegyver vegyimentesítő csomag (FVCS-M),
- MK-67 (mentesítő készlet) minden 2 tonnánál nagyobb teherbírású gépkocsinál, 2 db gépkocsinként 1—1 készlet,
- GL-1 (gépkocsi-löveg mentesítő készlet) 2 tonna alatti gépkocsinként 1—1 készlet.

A mentesítésbe bevonhatók még:

- vízszállító gépkocsik,
- üzemanyag töltő gépkocsik szivattyúi,
- karbantartó gépkocsik.

Teljes sugármentesítésre csak abban az esetben kerül sor, ha a sugárzennyezettség értéke a megengedett normákat meghaladja (1. számú táblázat). A teljes mentesítést a hadtáparegységek saját eszközeikkel is végre tudják hajtani, de végrehajtható a magasabbegység által telepített mentesítő állomáson (MÁ) is. (21. számú melléklet.)

A mentesítés végrehajtása után az alegységek a parancsnok hadtáphelyettes által meghatározott körletben gyülekeznek, ahol végre kell hajtani az elszennvedett sugáradagok lemérését, nyilvántartását, jelentését, valamint a sugáradagmérők újratöltését.

* * *

Összefoglalásként leszögezhető, hogy az ezredhadtáp mentesítésének végrehajtása igen bonyolult, összetett feladat, mely a parancsnoki állomány magas fokú képzettségét, irányító és szervező készségét igényli.

A gyors, átgondolt és hathatós intézkedések nagyban elősegítik a személyi állomány és anyagok megóvását, további felhasználását, ezzel a harcoló alegységek további hadtápbiztosítását.

*A személyi állomány, a különböző objektumok és az élelmiszer
megengedhető sugárszennyezettsége*

M e g n e v e z é s	Sugárszennyezettség	
	A bétabomlások száma percenként, millió bomlás cm ² -ként	mr/ó
Fedetlen testrészek (a bőrfelület maximum 10 ⁰ / ₀ -a)	2,2	4,5
Az emberi test felülete	1,1	15,0
Ruházat, felszerelés, lábbeli és egyéni vegyivédelmi eszközök	2,2	30,0
Gázálarc álarcteste	1,1	10,0
Fehérnemű	1,1	15,0
Egyéni fegyverek	2,2	15,0
Fegyverzet, harceszköz és technikai anyagok	4,4	180,0
Építmények belső felülete	2,2	90,0
Építmények külső felülete	11,0	450,0
Éttermek, sütődék, élelmiszer raktá- rak belső felülete	1,1	45,0
Élelmiszerek csomagolási felülete	0,01	0,2
Konyhafelszerelés, edények, valamint a sütőde felszerelése	0,05	0,1
Egészségügyi felszerelés (sátrak, hordágyak stb.)	2,2	30,0

Gépkocsizó lövészászlóalj hadtáp (anyagi, egészségügyi) biztosítása harcban

Kovács István alezredes

A Magyar Néphadsereg hadtápfőnöke által levezetett hadtáp kiképzési-módszertani gyakorlat egy mozzanataként bemutatásra került „a gépkocsizó lövészászlóalj anyagi és egészségügyi biztosítása harcban” című téma.

Az egységparancsnokok elhatározása alapján a zászlóalj — megerősítve egy harcokocsiszázaddal — az ezred jobbszárnyán a főirányban támadott, s a 2. támadó harc napon az esti órákban kijutott egy meghatározott terepszakaszra. A zászlóaljparancsnok az éjszakai harctevékenység megszervezését hajtotta végre. E parancsnoki munka végzése közben adott parancsot a zászlóalj hadtápegységeknél a lőszer, üzemanyag, élelem feltöltése — ellátás — végrehajtására, a harc alatt keletkezett sérültek összegyűjtésére, egészségügyi ellátására, illetve hátraszállításuk előkészítésére. Tekintettel a gyakorlat bemutató jellegére, igazodni kellett a bemutató menetrendjéhez, így mindez a reggeli órákban zajlott le.

A zászlóaljparancsnok által meghatározott feladatok végrehajtására az alábbi erők és eszközök álltak a zászlóaljhadtáp rendelkezésére:

- a szakaszok állományából 1—1 fő sebesültvivő katona;
- szakaszonként 1—1 fő, a gyalogsági lőszer, valamint a meleg élelem és anyagjárandósági cikkek felvételezésére, illetve a szakaszok részére történő kiszállítására;
- a századok szolgálatvezetői, akik a zászlóalj ellátószakasz által kiszállított lőszer, élelem átvételét, illetve az alegységek részére történő kiadását hajtották végre;
- a zászlóalj ellátó szakasza, ezen belül ténykedett a lőszerellátó raj, az üzemanyagellátó részleg, valamint az élelem ellátó raj;
- a zászlóalj segélyhelye, mely a sebesültek összegyűjtésében és ellátásában ténykedett;
- mivel az egység parancsnoka a zászlóaljat egy harcokocsiszázaddal megerősítette, szükségessé vált az ellátás zavartalan végrehajtása érdekében a zászlóalj feltöltésében az e. htp.-nak is résztvennie. Az elgondolás alapján az egység PK HTPH-e az ezred jobbszárnyán támadó zászlóaljhoz a feltöltés időszakára kiküldött: — az ezredhadtáp állományából 2

db löszerrel megrakott 3 tonnás terepjáró gépkocsit és 1 db üzemanyag-töltő gépkocsit, valamint megerősítette az ezredsegélyhely állományából 4 fő sebesültvivő katonával és 1 db terepjáró páncélozott sebesültszállító gépkocsival.

Hangsúlyozni kívánom, hogy a módszertani bemutató foglalkozás zavartalan végrehajtása érdekében szükséges volt a zászlóaljhadtápjának teljes — 700—800 m-re történő — felzárkóztatása a z. harcrendjére. A zászlóalj ellátószakasz egyes rajainak mozgatása is központi irányítással valósult meg.

A továbbiakban a zászlóalj löszer, üzemanyag, élelem feltöltésével, a zászlóaljnál levő felesleges anyagok hátraszállításával, a sebesültek ellátásával kívánok foglalkozni az alábbiak szerint. (22. és 23. sz. melléklet.)

a) A zászlóalj gyalogsági löszerrel történő ellátása

A zászlóalj, illetve a századparancsnok utasítására egy szd. szolgálatvezető, a harcrend mögött 3—400 m-re, a terep lehetőségeit kihasználva szd. löszerfelvételező helyet rendezett be egy terepmélyedésben. A felismerhetőség érdekében egy fehér táblával jelezte a löszerfelvételező hely helyét. A löszerfelvételező hely jelzése ettől eltérő is lehet, pld.: vörös zászló vagy éjszaka világító eszközzel történő megvilágítás. A zászlóalj löszerellátó raj parancsnoka 1 db terepjáró gépkocsival kiszállította a gyalogsági löszert a szd. löszerfelvételező helyre, ahol a ládázott löszert, kézigránátokat, elosztó alapján átadta a szolgálatvezetőnek. A század-szolgálatvezető a szakaszok részére előkészítette a löszert kiadásra. A századparancsnok parancsára a szakaszok löszerfelvételezői harcszerű mozgással megközelítették a század löszerfelvételező helyet, leadták a szolgálatvezetőnek az üres rakaszokat, majd átvették a szakasz ládázott löszerét és harcszerű mozgással előrementek a század körletébe, ahol a szakaszparancsnokok utasítása alapján rajonként kiosztották a löszert.

b) A hk. szd. feltöltése löszerrel és üzemanyaggal

A harckocsiszázad harckocsijainak löszerrel és üzemanyaggal történő feltöltése több változatban került végrehajtásra. Egyik változat szerint a sérülést szenvedett harckocsi löszerét vette át a hk. szd.-parancsnok parancsára a kijelölt harcképes harckocsi személyzete. E feladat végrehajtása érdekében a sérült harckocsit az üzemképes harckocsi levontatta a magaslatról, az ellenség gyalogsági és páncéltörő tüzetől védett területre — mélyedésbe — ahol kézi erővel átrakták a sérült harckocsi löszerét a harcképes harckocsi küzdőterébe: ugyanakkor a zászlóalj ellátószakasz parancsnok parancsára az üzemanyag tisztas, hordóval megrakott gépkocsin megközelítette a löszert átvévo harckocsi személyzetét, s 2 db gázolajjal töltött hordót ledobott gépkocsijáról. A harckocsi személyzete a gázolajos hordókat a harckocsihoz gurította, ahol a hordóból a hk. szivattyúja segítségével végrehajtotta a feltöltést.

A másik változat szerint, a harckocsi századparancsnok utasítására, a harckocsikat kettesével kivonták a harcrendből az ellenség tüzetől védett területre, egy kis völgybe. A kivonás után a harckocsi személyzete elő-

készítette a harckocsikat lőszer- és hajtóanyag-feltöltésre. A zászlóalj ellátószakasz-parancsnok utasítására a lőszerellátó raj pk-a hk. lőszerrel megrakott tehergépkocsijával, az üzemanyag tisztas pedig a gázolajjal töltött töltőgépkocsival megközelítették a kivont harckocsikat. A töltőgépkocsi a két harckocsi közé beállva, végrehajtotta azok egyidőben való feltöltését. Ugyanezen időben a lőszerellátó raj parancsnoka a lőszeres gépkocsit az egyik harckocsi mellé állította. A harckocsi személyzete először leadta az üres hüvelyeket, majd átvette a harckocsilőszert, melyet a küzdőtérbe helyezett be. A feltöltés végrehajtása után a harckocsik előrementek a harcrendbe, a lőszert és üzemanyagot szállító gépkocsik pedig visszamentek a zászlóalj ellátószakasz elhelyezési körletébe.

c) A sebesültek ellátása, összegyűjtése a zászlóalj harctevékenysége idején

A szakaszok állományából kijelölt sebesültvivők a harcrendben, vagy az mögött, — figyelve a harcmezőt — mozogtak előre. A sebesültvivők a harc alatt megsebesült katonákhoz kúsztak, s elsősegélyben részesítették azokat. Az elsősegélyben való részesítés után a sebesülteket különböző módszerekkel a fehérgézzel megjelölt sebesültfészekbe szállították.

Ilyen módszerek voltak:

- a könnyűsérült, a sebesültvivő eligazítása alapján, harcszerű mozgással — oldalkúszással — megközelítette a sebesültfészeket;
- a sebesültvivő pár a terep lehetőségeit kihasználva hordágyon szállította hátra a sérültet;
- a sebesültvivő hátára vette a sérültet és úgy szállította hátra;
- a sebesültvivő szükségeseszközként sátorlapját használta, azon helyezte el a sérültet, s úgy húzta hátra;
- a sebesültvivő a sebesültszállító heveder felhasználásával, kúszva húzta hátra a sérültet.

A zászlóalj segélyhely parancsnoka, a megerősítésül kapott páncélozott sebesültszállító járművet, közvetlenül a sebesültvivő párok mögött mozgatta előre azzal a feladattal, hogy a harckocsikban keletkezett sérülteket lássa el, emelje ki és a meghatározott sebesültfészekbe szállítsa hátra. Ez a tevékenység a módszertani foglalkozáson bemutatásra került. A páncélozott sebesültszállító gépkocsi parancsnoka — a terepmélyedéseket kihasználva — megközelítette a sérült harckocsit úgy, hogy a harckocsi természetes fedezékül szolgált a sebesültszállító gépkocsi részére. A gépkocsivezető — mint kiképzett egészségügyi katona — bekötözte a harckocsi küzdőtérében a sérülést szenvedett harcosokat. Az egészségügyi ellátás után a gépkocsi vezetője, együttműködve a harckocsi egészséges személyzetével, kiemelte a sérülteket a harckocsiból, majd hordágyon a sebesültszállító gépkocsiba helyezte azokat. Ezt követően végrehajtották a sérültek hátraszállítását a zászlóalj segélyhelyre.

A sebesültfészekben összegyűjtött sebesültek kiürítését a zászlóalj segélyhely sebesültszállító gépkocsijával, valamint az üresen visszatérő tehergépkocsikkal hajtották végre az alábbi sorrendben:

1. A zászlóalj segélyhely sebesültszállító gépkocsija 2 fő sebesültvivővel a sebesültfészekhez mozgott előre, s ott a súlyos sérülteket hord-

ágyon felrakták a gépkocsiba, míg a könnyűsérültek 1—1 sebesültvivő segítségével felszálltak a gépkocsira.

2. A zászlóalj gyalogsági löszert kiszállító gépkocsi, miután a század löszterfelvételező helyen leadta a löszert, a zászlóalj egészségügyi tiszt-helyettes irányításával a legközelebb eső sebesültfészekhez mozgott előre, s ott a sebesültvivők segítségével a sérülteket felrakták a tehergépkocsi rakfelületére.

3. Ezután megtörtént mind a két gépkocsival a sérültek zászlóalj segélyhelyre történő hátraszállítása.

* *
*

A leírtak azt bizonyítják, hogy a zászlóalj hadtápszakképzettséggel nem rendelkező állományának, valamint az ellátószakasz és segélyhely beosztottjainak, a zászlóalj sikeres harca érdekében nehéz és összesített feladatokat kell megoldani. Erre azonban csak akkor képes az állomány, ha már a békekiképzés időszakában elsajátítja tevékenysége rendjét, módját, ez viszont feltételezi és megköveteli az előírt kiképzési foglalkozások magasszintű végrehajtását.

A gépkocsizó lövészegység egészségügyi szolgálatának működése támadó harcban

Dr. Oláh Lajos orvos-őrnagy

Az MNHF elvtárs által 1970 szeptemberében levezetett hadtáp módszertani bemutató gyakorlat keretén belül került bemutatásra az egység egészségügyi szolgálat ténykedése is, mivel az egészségügyi szolgálat harszerű működtetése a gyakorlatok komplexitásának szerves részét képezi. A gyakorlat vezetése kihangsúlyozta, hogy a gyakorlatok értékelésénél a jövőben fokozottabban figyelembe kell venni a hadtáp, ezen belül pedig az egészségügyi szolgálat munkáját.

A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a komplex foglalkozások, gyakorlatok szervezésébe és levezetésébe az egészségügyi szolgálatnak az eddigieknél aktívabban, fokozottabban kell bekapcsolódnia és a parancsnokoknak is nagyobb követelményt kell támasztani mind az egészségügyi szolgálattal, mind az alegységek egészségügyi kiképzésével szemben.

A komplex foglalkozások megtervezése és levezetése nagy körültekintést igényel és sikeres végrehajtásának érdekében minden oktatási kérdést aprólékosan, részletekig lemenően kell kidolgozni. Felhasználva a hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat és a korábban levezetett komplex foglalkozások tapasztalatait, néhány fontosabb kérdésre kívánom felhívni a figyelmet.

A komplex foglalkozások, gyakorlatok levezetésénél fontos feladat, hogy az alegységek harctevékenységének egészségügyi biztosítása oktatási kérdésként szerepeljen és e feladat gyakoroltatását kijelölt markírozott sérültekkel végezzék. Ennek érdekében szükséges begyakoroltatni minden harcost a segélynyújtásban való ténykedésre, különös gondot fordítva az ön- és elvtársi segélyre, a sebesültgyűjtésre, valamint a mentesítési munkák végrehajtására a tömegpusztító fegyvercsapások körzetében.

A sérültek számát és jelleg szerinti felosztását lehetőleg a várható reális számvetési adatoknak megfelelően célszerű meghatározni.

Fontos érvényt szerezni a valóságos helyzetnek maximális megközelítésének oly módon, hogy kijelölt (markírozott) sérültek legyenek minden harctevékenységnél és annak, hogy a kijelölt sérültek ellátása és kiürítése megtörténjen. Ezzel a minden szintű parancsnokokat és a harco-

sokat szoktassuk a harci körülményekhez, illetve a körülmények adta lehetőségek felhasználásához az egészségügyi kiképzés érdekében. A gyakorlatok levezetésénél célszerű a parancsnokok figyelmét az egészségügyi szolgálat harcmezőn végrehajtásra kerülő feladataira irányítani. Különösen vonatkozik ez az alegység egészségügyi szolgálatára, az ennek keretén belül működő egészségügyi katonákra és sebesültvivőkre. A sebesültvivőkkel és a szállító alegységekkel célszerű gyakoroltatni a sérült kiürítés és összegyűjtés különböző formáit. A sebesültek kiürítésére fel kell használni a hadtáp keretén belül működő járműveket (pl. lőszerszállító gépkocsi), szükség esetén a harcjárműveket is. Ez utóbbi különösen vonatkozik a páncélozott alakulatokra, ahol a sebesülteket a harcmezőről olyan védett helyre kell szállítani, ahonnan a közúti sebesültszállító járművek képesek a hátraszállítást folytatni. Külön gondot kell fordítani a páncélozott járművekből való mentés begyakoroltatására annak érdekében, hogy a páncélozott jármű minden személye végre tudjon hajtani mentést, ilyenformán is segítve a megsérült járműn és annak személyzetén.

Az egység komplex foglalkozásainak, gyakorlatainak keretén belül minden esetben gyakoroltatni kell az ezredsegélyhely telepítését és funkcionális részlegeinek működtetését is harci körülmények között. Ez feltételezi, hogy a harcmezőn keletkezett sérültek az egészségügyi kiürítés szakaszain keresztül az ezredsegélyhelyre eljussanak. A kiképzési cél elérése érdekében az alábbi főbb szempontokat kell figyelembe venni:

Általános elvként fogadható el, hogy ezredsegélyhely támadó harc esetén a peremvonaltól 6—8 km, védelmi harc esetén 8—10 km távolságra települhet, kihasználva a terep adta lehetőségeket, háborúban a rendelkezésre álló épületeket, ezzel is biztosítva a működési lehetőségeket. Igen fontos feltétel, hogy az ellenség közvetlen irányzású fegyverei elől védve legyen. Ezen feltételeket az előzetes felderítés biztosítja. Mindenkor figyelembe kell venni az álcázás lehetőségeit, a víznyerési lehetőséget. A kiürítési (hátraszállítási) útvonalak közelében kell telepíteni, hogy az alegységektől, valamint a hadosztálytól beérkező sebesültszállító járművek forgalma biztosítva legyen. A településnél figyelembe kell venni az ellenség és saját csapataink helyzetét, a harci cselekmények várható következményeit. Nem szakadhat el az ESH a harcoló alegységektől, de ne is kerüljön az ellenség várható csapásának irányába, ezzel veszélyeztetve tevékenységét, kockáztatva megsemmisülését.

Az ezredsegélyhely települési helye mintegy 100x100 m-es terület lehet (24. sz. melléklet és 48. sz. kép), teljes telepítési ideje 40 perc, de az átvevő-osztályozó és a műtő-kötőző gépkocsi működőképessége 20 perc múlva elérhető. Az ezredsegélyhely egyhelyben általában 4—6 órát működik, ezt figyelembe véve naponta 2—3 alkalommal is képes települni, ezen idő alatt 100—150 főt részesíthet első orvosi segélyben. Tömegpusztulási góc keletkezése esetén a segélynyújtás mérvét be lehet szűkíteni első életmentő orvosi segélyre, így az áteresztő képesség napi 2000 főre növelhető. A felsorolt normatívák igen nagy jelentőséggel bírnak, mivel ezek meghatározzák az erőkkel és eszközökkel történő manőver szükségességét, illetve lehetőségeit.

Az ESH telepítése esetén létrehozásra kerül:

- osztályozó pont,
- osztályozó tér,
- mentesítő hely,
- elkülönítő,
- átvevő-osztályozó,
- műtő-kötöző (sátor és gépkocsi),
- fektető-kiürítő (sátor és tér),
- gyógyszertrésszel (gépkocsin),
- kiszolgáló részleg (mozgókonyha, vízszállító utánfutó),
- telephely,
- személyi állomány elhelyezési körlete.

Ezekon felül az ESH őrzési és védelmi építményei (lövészárkok, óvóhely stb.) is kialakításra kerülnek a helyzettől, időtől és lehetőségektől függően.

Az ezredsegélyhely funkcionális részlegeinek feladatait az alábbiak szerint lehet összefoglalni:

Az osztályozó ponton olyan egészségügyi tiszthelyettes vagy katona ténykedik, aki kezelni tudja a sugárszintmérő műszert, fel tudja ismerni a különböző vegyisérüléseket és a fertőző betegségek alapvető tüneteit. Tömegpusztító fegyver alkalmazása esetén vegyivédelmi ruhába öltözik és az érkező sérülteket még az osztályozó térre történő szállítás előtt a sugár-, vagy vegyiszennyezettség szempontjából osztályozza és amennyiben szennyezettség áll fenn, a mentesítő térre irányítja őket. Itt történik a fertőző vagy fertőzésre gyanús sérültek elkülönítőbe történő irányítása, valamint a vegyi sérültek különválasztása is.

A mentesítő téren részleges mentesítést végeznek, ami azt jelenti, hogy a szennyezetteket leporolják, felső ruházatukat kirázzák, fedetlen testrészeiket kulacsaikból vízzel lemossák.

Az elkülönítő feladata a fertőzés vagy fertőzésre gyanús sérültek elkülönítése a többi sérülttől. E részlegnek különösen védelemben van nagy jelentősége, mivel védelmi harctevékenységek során a huzamosabb ideig egy körletben való tartózkodás miatt nagyobb a fertőző betegségek keletkezésének és elterjedésének, a járványok kialakulásának veszélye.

Az osztályozó téren végzik az érkező sérültek osztályozását. Ez a legnehezebb feladat és mindig a legtapasztaltabb orvos végzi, mivel a sérültek további ellátása, így a gyógyulása szempontjából a helyes vagy helytelen osztályozás döntő lehet.

Az osztályozás főbb szempontjai:

- az ESH-en elsősorban ellátásra szorul;
- az ESH-en másodsorban szorul ellátásra;
- az ESH-en nem szorul ellátásra.

Ez utóbbi csoportba tartozók tehát közvetlenül a kiürítőbe kerülhetnek vagy orvosi felülvizsgálat után visszamehetnek alegységeikhez, mivel harcképesek.

A csapatokhoz a sérültek mielőbbi visszakerülésének igen nagy a jelentősége, mivel a korszerű haditechnika kezelésére történő kiképzés hosszadalmas és harci körülmények között fontos a harci tapasztalat.

Az osztályozó téren történik a segélyhelyen belüli osztályozás is, tehát annak meghatározása, hogy melyik sérült, melyik funkcionális részlegbe kerüljön. Ezt a tényt a már békeidőben elkészített jelölő kartonokkal rögzítik és a rendszeresített kartonon dokumentálják. Ennek azért van nagy jelentősége, mivel ez az első hely a sérültek kiürítése során, ahol a sérülés dokumentálása megtörtént és ez a dokumentáció a gyógyulásig végigkíséri a sérültet. Itt gyűjtik össze azok fegyverét, akik a felsőbb egészségügyi kiürítési szakaszra hátraszállításra kerülnek.

Az osztályozó térről egészségügyi katonák szállítják a sérülteket hordágyon a különböző funkcionális részlegekbe, az osztályozás eredményétől függően.

Az átvevő-osztályozó sátorban azoknak a sérülteknek az osztályozása történik, akiknél csak tüzetesebb vizsgálat teszi lehetővé a sérülés jellegének és súlyosságának eldöntését, tehát kötéscserét, rögzítést vagy más beavatkozást kell végezni.

Műtő-kötöző részleget a két műtőasztallal berendezett sátor és a kötőgépkocsi képezi. Itt történik azoknak a műtéteknek az elvégzése, melyek életmentés szempontjából halaszthatatlanok, mint például mell- és hasüreg fedése, illetve zárása, ütőeres vérzések sebészeti ellátása, befejezetlen amputáció befejezése, szükség esetén légszomsztás elvégzése. Különösen nagy jelentősége van a kötőgépkocsinak, mivel gyorsan működőképes és könnyen — gyorsan elmozgatható.

Fektető-kiürítőbe kerülnek a kiürítésre váró sérültek, melyek közül a súlyosakat sátorban helyezik el, akiket egészségügyi szakszemély ápol és osztályoz a kiürítés szempontjából. Az osztályozásnál figyelembe kell venni, hogy a sérült első- vagy másodszorban, ülve vagy fekvve kerül kiürítésre. Itt történik meg az esetleges szükséges ruhacsere azoknál, akiknél túlságosan megrongálódott, véres vagy vizes lett, illetve megégett.

Itt kívánom megemlíteni, hogy igen nagy jelentősége van a szakszerűen nyújtott ön- és elvtársi segélynek, mivel nagymértékben befolyásolja a végleges gyógyulás kimenetelét és idejét. Ezt csak békeidőben folytatott mélyreható kiképzéssel érhetjük el.

A gyógyszerár részleg feladata az ezredsegélyhely ellátása a szükséges gyógyszerekkel és kötszerrel, valamint az alegységek ellátása kötszerrel és kiürítő eszközzel (hordágy, hordheveder stb.).

A kiszolgáló részleg keretén belül működő mozgókonyha állandóan meleg teát tud biztosítani és ez igen fontos a sérültek schoktalanításának folyamatában, valamint téli körülmények között biztosítja a melegítő italt.

A téli körülmények közötti működés nehézségeit fokozza a sátrak nehéz felfűthetősége. Ezért főleg télen feltétlenül indokolt az épületekben való település lehetőségeinek kihasználása.

* *
*

A felsorolt főbb szempontok harci körülmények között csak úgy érvényesülnek és valósulnak meg, ha azokat békeidőben folytatott komplex gyakorlatok keretén belül jól begyakoroltattuk. A hadtáp kiképzésmódszertani gyakorlaton látottak összhangban vannak az Összkövetelményi program célkitűzéseivel, a katonák jobb kiképzését és összekovácsoltságát célozták.

Az ezredhadtáp menetoszlopát ért földi támadás és légicsapás elhárítása

Lengyel Lajos őrgy.

Cikkemben az ezredhadtáp menetoszlopát ért földi támadás és légicsapás elhárításával kívánok foglalkozni, az MNHF elvtárs által vezetett kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat tükrében.

Az ellenség korszerű támadó eszközei és a tömegpusztító fegyverek várható alkalmazása miatt fontos kérdés az ezredhadtáp őrzése, megóvása, illetve oltalmazása, az ellenséges tevékenység hatóköre alól való kivonása, valamint a földi- és légitámadás elleni védelme minden helyzetben. Ugyancsak fontos feladat a csapás által elszenvedett károk, a következmények felszámolása, ezáltal az ezredhadtáp működőképességének helyreállítása.

Az ezredhadtáp menetoszlopa őrzés-védelme megszervezésének célja:

— hogy az ezred hadtápjá legyen képes hatékonyan védekezni menet végrehajtása közben az ellenség erőinek a hadtáp ellen irányuló mindenfajta tevékenység ellen, különösen a diverziós, hátramaradt és ejtőernyős ellenséges csoportok váratlan rajtaütése esetén;

— biztosítsa az ezredhadtáp lehető legkisebb veszteséggel történő megérkezését az új működési körletbe úgy, hogy a csapatok hadtápbiztosítása ennek következtében csorbát ne szenvedjen.

Az ezredparancsnok hadtáphelyettesének az őrzés-védelem megszervezésénél és a támadás elhárításánál szükséges figyelembe venni, hogy a hadtáp egyik fő feladata a nála tárolt, illetve szállított anyagok megvédelése és ennek eredményeképpen időben a rendeltetési helyre való eljuttatása.

Az ezredhadtápnak a menetet hadműveleti területen közvetlen biztosítás mellett kell végrehajtani. Ha az ezredhadtáp olyan menetvonalon hajt végre menetet, ahol fokozottan fennáll az ellenséges csoportok támadásának veszélye, indokolt az ezredparancsnok részéről annak gépkocsizó lövészalegységgel történő megerősítése, azonban, ha az ezredhadtáp nem kap ilyen megerősítést, saját erőikkel és eszközökkel kell az őrzés-védelmet megszervezni. Ennek egy célszerű változatát mutatta meg a kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat.

Az ezredhadtáp menetoszlopa az alábbiak szerint épült fel:

- a hadtáposzlop élén az ezredhadtáp vezetési pont menetelt;
(az ezredparancsnok hadtáphelyettese részére biztosított felderítő úszógépkocsi a parancsnok hadtáphelyetttel a hadtáp vezetési pont elején menetelt, ahonnan biztosítani tudja az összeköttetést az ezredparancsnokkal és a hadtáp menetoszlop egyes lépcsőivel)
- az ellátási feladatoknak megfelelően a következő csoportba a löszert szállító járművek voltak besorolva;
 - ezeket követték a harci-technikai anyagokat szállító járművek;
 - következő csoportot az üzemanyag-szállító járművek képezték;
 - ezeket követték az ezred többi raktárainak és a páncélos és gépkocsi javítóműhely fennmaradó járművei;
 - és az oszlop végén menetelt a parancsnok hadtáphelyettes által szervezett technikai zárórészleg.

Még a menet megszervezésének időszakában minden katona részére meghatározásra kerültek egyéni feladatok, ellenséges támadás esetére. A meghatározott feladatok alapján az állomány csoportosítása az alábbiak szerint történt:

— biztosító csoport: ez alatt azokat a személyeket, illetve csoportokat értem, akik az ellenséggel folytatott harc esetén a gépkocsik mellett maradnak és közvetlenül biztosítják a gépkocsikat. Ebbe a csoportba általában a gépkocsivezetők kerülnek kijelölésre, mivel így szükség esetén az oszlop, illetve az egyes gépkocsik továbbhaladása biztosítható;

— támadó csoport: az a csoportosítás, amely résztvesz a támadást elhárító harci részlegben, tevékenységét pedig az ellenséges csoport megtámadásával, felszámolásával, elszigetelésével fejt ki. A csoport állományába kerülnek a megerősítők, ha ilyenek vannak, valamint azok a személyek, akik a másik két csoport állományába nem kerültek beosztásra;

— következményeket felszámoló csoport, vagyis, akik az ellenség támadása következményei felszámolásában fejtik ki alapvető feladatukat. Ez alatt a sérültek ellátását, az anyagok átmálházását és a sérült járművek vontatását értem. Ebbe a csoportba az oszlopban tartózkodó gépjármű-javító, egészségügyi erőket célszerű kijelölni, valamint a raktárvezetőket és kezelőket. Feladatuk végrehajtása után a biztosító, a támadó és felszámoló csoportok önállóan felzárkóznak az ezredhadtáp menetoszlopához. A kijelölt csoportok elhelyezésénél az oszlopon belül célszerű figyelembe venni azt, hogy az ellenséges csoport az esetek többségében nem az oszlop elejét támadja meg, hanem az ezredhadtáp zömének menetoszlopára irányul a támadása. Ezért azt a csoportot, amely a támadás elhárításában részt vesz, a hadtáp vezetési pontot követő gépkocsin tartom célszerűnek elhelyezni.

Ha az ezredhadtáp menetoszlopát földi ellenség támadása éri, a tevékenységre — formáját tekintve — megítélésem szerint általában két lehetőség adódik:

— egyik az lehet, hogy kitérni a harc elől. Ilyen esetben kikerülési lehetőséget keresve maximális gyorsasággal kivonjuk az oszlopot az ellenség tűzhatása alól;

— a másik az, amikor kitérésí lehetőség nincs és az oszlop menetét le kell állítani.

Az első esetben, amikor a harc elkerülésének lehetősége fennáll, a harci részleg felveszi a harcot a támadó ellenséges csoporttal és biztosítja az oszlop továbbhaladását. Miután az oszlop biztonságos távolságra került, a harci részleg elszakad az ellenségtől és sérültjeit összegyűjtve csatlakozik az ezredhadtáp menetoszlopához. A harc elkerülése lehetséges az ezredhadtáp menetoszlopa megfordításával is.

A második esetben, amikor kikerülési lehetőség nincs és az oszlopot meg kell állítani, akkor a harci részlegek, a támadó és biztosító csoportok felveszik a harcot az ellenséges csoporttal.

A földi ellenséges támadás elhárításának és felszámolásának egy változata lehet, melyet a módszertani gyakorlaton is bemutattunk:

A menetvonalon az ellenséges csoport híd felrobbantásával az oszlopot abban a momentumban kényszerítette megállásra, amikor a robbantás előtt a hídon már a hadtáp vezetési pont áthaladt. A híd mellett volt ugyan megkerülési lehetőség, de terepen, és azt az ellenséges csoport tűz alatt tartotta.

Az ellenséges támadás észlelésekor a híd felrobbanása miatt az oszlop megállt, a harci részleg parancsnok (általában a szállítószázad-parancsnok) vezényszavára minden katona elhagyta a gépkocsit és azon csoport feladatának megfelelően ténykedett, amelybe beosztásra került. A támadó részleg parancsnok vezényszavára, a biztosító részleg tűzfedezete mellett, a terep adta lehetőségek maximális kihasználásával, felvette a harcot az ellenséges csoporttal.

A parancsnok hadtáphelyettese a támadás észlelése után az állandó összeköttetés fenntartása mellett felderítette a rombolt útszakasz (híd) megkerülésének lehetőségét és intézkedett az oszlop továbbhaladására, mikor az már lehetségessé vált azáltal, hogy az ellenséges tűzfészeket kellően lefogták, illetve megsemmisítették. Az intézkedés alapján minden mozgásképes gépkocsi a veszélyeztetett terepszakaszt elhagyta.

A terepszakasztól függően — figyelembe véve az egyes gépjárművek nagyfokú sebezhetőségét: üzemanyag töltőgépkocsi, lőszert és robbanóanyagot szállító gépkocsi stb. — olyan megoldás is lehetséges, hogy a támadó csoport a harcot felveszi, a gépkocsikat pedig terepfedezet mögé lehet állítani, ezzel a sérülésektől megóvni.

Az ezredhadtáp menetoszlopát előrevonás közben érheti az ellenség légicsapása és véleményem szerint ebben az esetben is két lehetősége lehet a parancsnok hadtáphelyettesnek a tevékenységre:

— az egyik ilyen lehetőség, ha a terepviszonyok lehetővé teszik, vagy az út romboltsága miatt az oszlop nem tudja menetét folytatni, az utat el kell hagyni és a mellékterepen a terep adta lehetőségek kihasználásával szétszórtnak, tagoltan kell elhelyezkedni, ezzel szétszórta, egyes célpontokat nyújtva a támadó repülőgépeknek. A repülőgépek eltávolozásával a következmények felszámolása után a menetet tovább lehet folytatni. A módszertani gyakorlaton ez a megoldás került bemutatásra, mivel az út rombolt volt és a földi ellenség támadása a menet folytatását akadályozta;

— a másik lehetőség az, ha a terepviszonyok a mellékterepen kedvezőtlenek és az út a menet folytatására szabad, az oszlop a menetsebesség és a távközök növelésével folytatja a menetet.

Mindkét esetben, ha a repülőgépek mélyrepülésben támadnak, a személyi állomány a parancsnok hadtáphelyettes vagy a csoportparancsnok parancsára össztűzet lő a támadó repülőgépekre.

A légitámadás elmúltával a következményeket a lehetőségek függvényében fel kell számolni (a sebesülteket el kell látni, az égő gépkocsikat el kell oltani, a megmenthető anyagot át kell málházni és a sérült gépjárműveket vontatni kell), és a menetet tovább kell folytatni.

* *

*

Az ellenség földi és légitámadása esetén az ezredhadtáp ténykedésének bemutatásával az volt a célunk, hogy egy módszert adjunk ezen ténykedések megszervezésére és végrehajtására, felhívjuk a hadtáphelyettesek figyelmét arra, hogy a kiképzési foglalkozásokon ezen kérdések gyakorlása során milyen módszereket lehet alkalmazni, hogy ezen feladatokat adott esetben eredményesen tudják a hadtápalegységek, katonák megoldani.

TARTALOMJEGYZÉK

Szerkesztő Bizottság	Bevezető — — — — —	3
Szűcs László vörgy.	A hadtáp kiképzés-módszertani bemutató gyakorlat megnyitó előadása — — — — —	5
Damó László ezds.	A hadtáp kiképzés-módszertani gyakorlat szervezési kérdései — — — — —	10
Zimonyi István ezds.	Az anyagátadás-átvétel módszerei — — — — —	18
Török Zoltán alez.	Anyagátadó pontok előkészítése, berendezése és munkája — — — — —	26
Csontos Endre mk. alez.	Korszerű, nagy teherbírású terepjáró szállító gépjárművek a hadseregben — — — — —	33
Kapus Gyula alez.	Gépkocsizó lövészezred hadtáp második lépcsőjének telepítése (elhelyezése), tömegpusztító fegyverek elleni védelme, őrzésének-védelmének megszervezése — — — — —	39
Barabás Gyula őrgy.	Gépkocsizó lövészezred hadtáp vezetési pont telepítése és berendezése — — — — —	47
Nagy János őrgy.	A gépkocsizó lövészezred fegyverzeti és lőszer-raktárának, fegyverzeti javítóműhelyének telepítése és berendezése — — — — —	54
Szaktács János szds.	Az ezred élelmezési raktárának telepítése, berendezése — — — — —	57
Tóth István fhdgy.	Az ezred ruházati raktár telepítése, berendezése — — — — —	61
Gyórfi Béla fhdgy.	Az ezred üzemanyagraktár telepítése, berendezése — — — — —	63
Hajós Zoltán őrgy.	Az ezred harci-technikai, páncélos és gépkocsi-raktár, valamint javítóműhelyének telepítése — — — — —	65
Zimonyi István ezds.	Hadtáptechnikai bemutató — — — — —	68
Sáfár Bálint őrgy.	Az atomcsapás következményei felszámolásának lehetőségei és módszerei a hadtáp alegységeknél — — — — —	95
Merényi József őrgy.	Az ezredhadtáp körletét ért atomcsapás következményei felszámolásának néhány kérdése — — — — —	104
Kovács István alez.	Gépkocsizó lövésszállóalj hadtáp (anyagi, egészségügyi) biztosítása harcban — — — — —	107
Dr. Oláh Lajos o. őrgy.	A gépkocsizó lövészegység egészségügyi szolgálatának működése támadó harcban — — — — —	111
Lengyel Lajos őrgy.	Az ezredhadtáp menetoszlopát ért földi támadás és légicsapás elhárítása — — — — —	117

СОДЕРЖАНИЕ

Редакционная комиссия	Введение — — — — —	3
Ласло СЮЧ	Вступительная лекция о методическом показателе- ном учении тыловой подготовки — — — — —	5
Ласло ДАМО	Организационные вопросы методического учения тыловой подготовки — — — — —	10
Иштван ЗИМОНИ	Методы сдачи и приема материальных средств —	18
Золтан ТОРОК	Подготовка, оборудование и работа пунктов сдачи материальных средств — — — — —	26
Эндре ЧОНТОШ	Современные тяжелогрузные транспортеры-везде- ходы армии — — — — —	33
Дюла КАПУШ	Развертывание (расположение) второго эшелона тыла мотострелкового полка, защита его от ору- жия массового поражения, организация охраны и защиты — — — — —	39
Дюла БАРАБАШ	Развертывание и оборудование тылового пункта управления мотострелкового полка — — — — —	47
Янош НАДЬ	Развертывание склада вооружения и боеприпасов и артиллерийской ремонтной мастерской мото- стрелкового полка — — — — —	54
Янош САКАЧ	Развертывание и оборудование полкового продо- вольственного склада — — — — —	57
Иштван ТОТ	Развертывание и оборудование полкового вещево- го склада — — — — —	61
Бела ДЕРФИ	Развертывание и оборудование полкового склада горючего — — — — —	63
Золтан ХАЙОШ	Развертывание бронетанкового и автотракторного склада и ремонтной мастерской полка — — — — —	65
Иштван ЗИМОНИ	Показ тыловых технических средств — — — — —	68
Балинт ШАФАР	Возможности и методы ликвидации последствий атомного удара в тыловых подразделениях —	95
Йожеф МЕРЕНИ	Некоторые вопросы ликвидации атомного удара, понесенного по тыловому району полка — —	104
Иштван КОВАЧ	Тыловое (материальное, медицинское) обеспечение мотострелкового батальона в бою — — — — —	107
Д-р Лайош ОЛАХ	Работа медицинской службы мотострелковой части в наступательном бою — — — — —	111
Лайош ЛЕНДЕЛ	Отражение наземного наступления и воздушного удара, понесенного по походной колонне тыла полка — — — — —	117

A GL. E. HTP. ÁLLOMÁNYÁNAK CSOPORTOSÍTÁSA A TELEPÜLÉSI KÖRLETBEN

1, HVP

Megnevezés	Fő	Állapot	Technika			
			Tpk	készgk	potk	egyéb
HTPH és HTP	8		1	4	1	
Technikai R.	7					
SZL	3					
Fv	2					
Pu	3					
Találkozók	4					1 db
Összesen	37		2	5	1	1

2, FV RAKTÁR ÉS JAVÍTÓ MŰHELY

Megnevezés	Fő	Állapot	Technika			
			Tpk	készgk	potk	egyéb
Fv r.	17	10 db				1
		AV 28	1			
		V-15				
		Ract 08	1			
		Wk 240	10			
		Kbt 50				2
Jav. műh	19			3		1 db
Összesen	36		15	3	3	1

3, UZA RAKTÁR

Megnevezés	Fő	Állapot	Technika			
			Tpk	készgk	potk	egyéb
Uza r.	10	B. 747	1	6	1	1 db
		Gr 121				
		Wp 41				
Összesen	10		2	6	1	1

4, HARC-TECHNIKAI FŐ PC GK RA, PC GK JAVÍTÓMŰHELY

Megnevezés	Fő	Állapot	Technika			
			Tpk	készgk	potk	egyéb
PC gk. og. r.	3	5,051	1			1
Hir. og. r.		21	1			1
Mű. og. r.	3	31	2			
W. og. r.	2	21				
PC gk. jav. m.	30			4		1 db
Hir. jav. m.	5			1		
Összesen	44		7	4	2	1

5, ÉLM, RUH RA, SZÁLL. SZD TÖ.

Megnevezés	Fő	Állapot	Technika			
			Tpk	készgk	potk	egyéb
Élm. r.	7	6,631	1			3 db
Ruh. r.	3	3,61				
Szál. szd. r.	4					
Gk. r.	3					1
Prop. r.	4					
Összesen	21		1	6	5	1

GÉPKOCSIZÓ LÖVÉSTEZRED HADTÁP ÖSSZESEN:

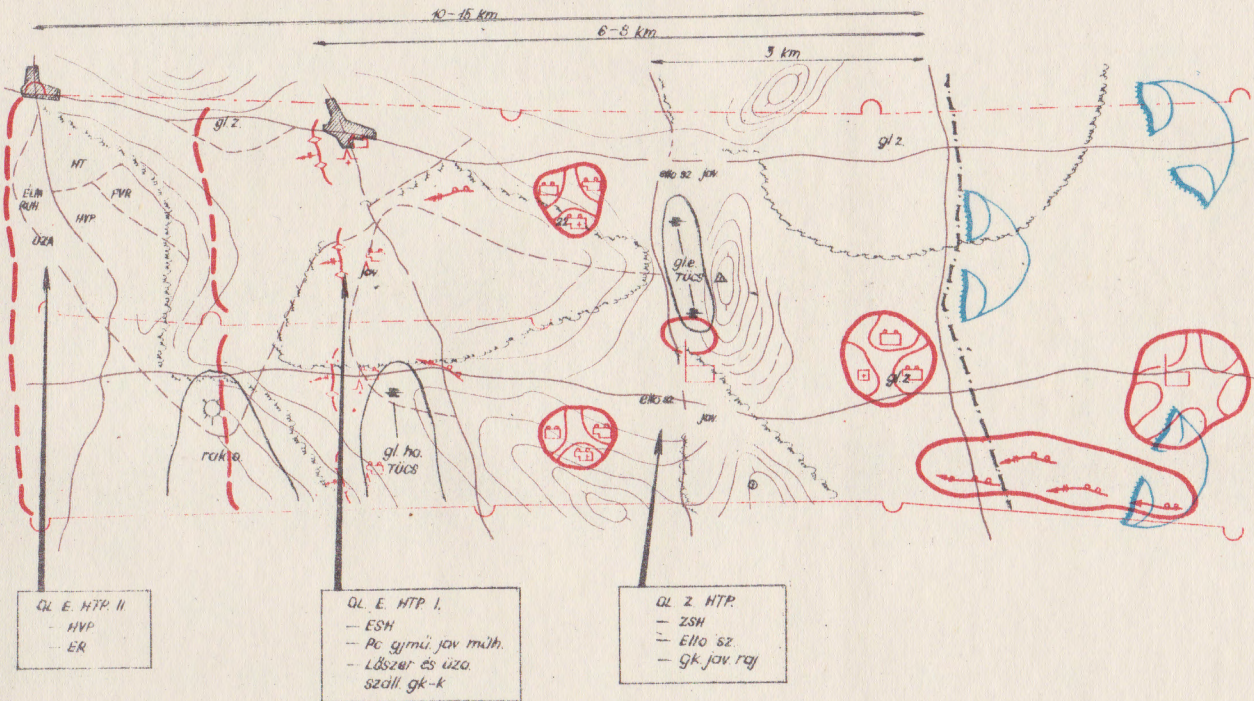
140 fő	lebből nem a HTPH	79 fő	53%
30 tpk	(előrendeltettségben)	5 db	17%
23 készgk		14	61%
8 potk		1	12,5%
4 egyéb		2	50%

MEGJEGYZÉS

A PSZH. vár felszerelt a htp. kétszáma 21 fővel tpk + száma 14 db-ból 6 db. Alapvető változás hogy a jelenlegi 100-tal szemben 144 f. álláslehetőség kínálható az a htp. jó

2. sz. példányokhoz

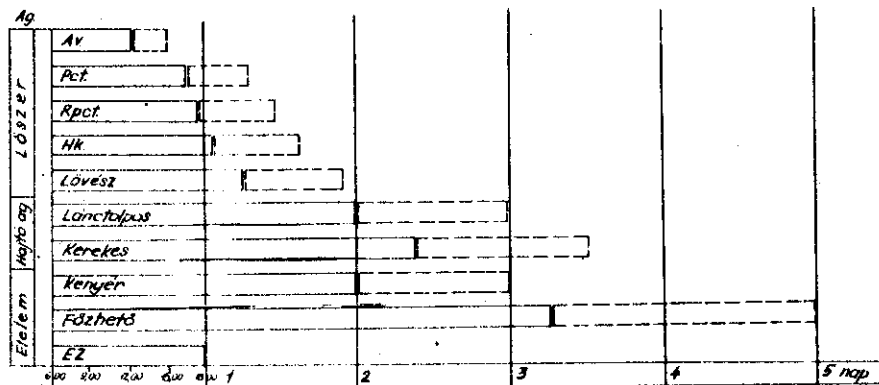
(VÄLTÖZÄT)

TITKOS!

3 az 11. bekezdés

**GÉPKOCSIZÓ LÖVÉSZEZRED ANYAGKÉSZLETEI ÉS AZOK LEHETŐSÉGEI HARCNAPOKBAN KIFEJEZVE
(FELTÖLTÉS SZÜKSÉGESSÉGE)
(VÁLTOZAT)**

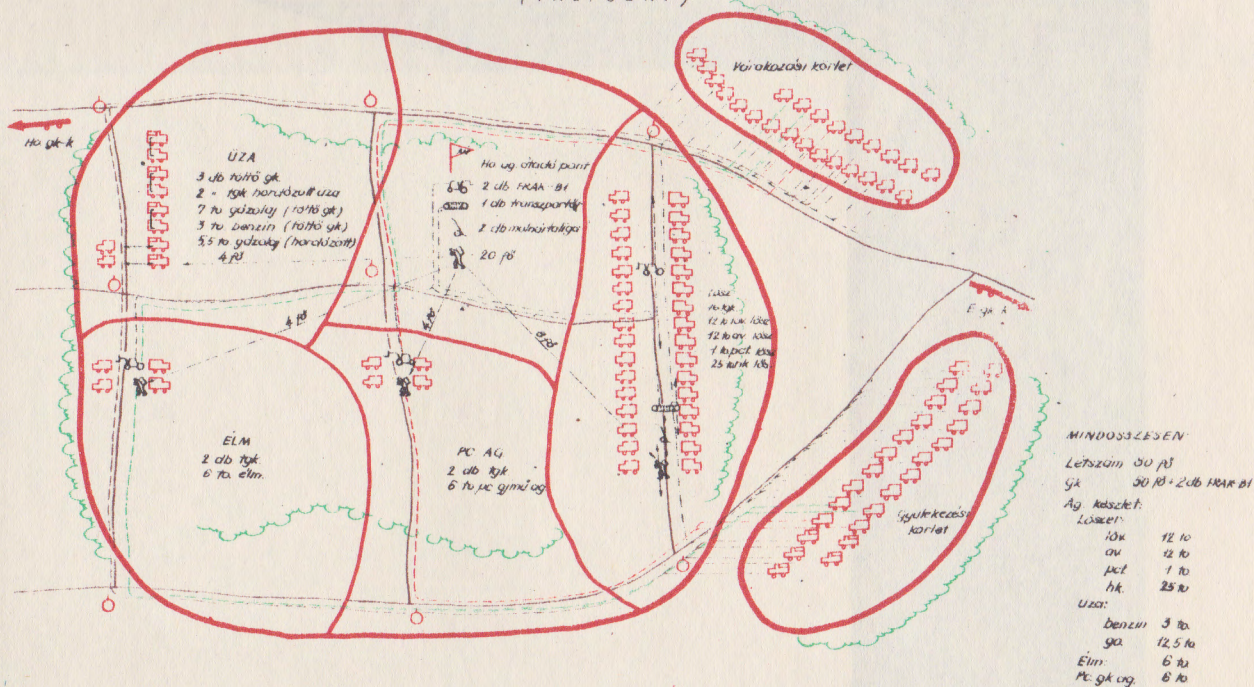

Ag megnevezés	Mozgó készlet ja	Átl. fogy. normák a tén. harc egy napján	A készletek által br. t. ellátás /nap/
Lőszerek			
Av	1,1	1,0 - 1,5	1,1 - 0,73
Pct	1,1	0,5 - 0,8	1,1 - 1,37
Rpkt	1,5	0,8 - 1,0	1,8 - 1,5
HK	1,25	0,8 - 1,1	2,2 - 1,6
Lövész	0,9	0,4 - 0,6	2,2 - 1,5
Lővtámasz	1,8 + 0,4	0,5 - 0,7	3,6 - 2,6
Kerek	1,4 + 0,4	0,3 - 0,5	3,6 - 2,8
Kétyű	3	1	3
Főzhető	5	1	5
EZ	1	—	1
Hajtóanyag			
Egyéb			

JELMAGYARÁZAT:

A készlet 2/3-a A KH. 1/3-a
Feltöltés szükségessége

ANYAGI ESZKÖZÖK ÁTRAKÁSA HO. ANYAGÁTADÓ PONTON (AÁP)
(VÁLTOZAT)

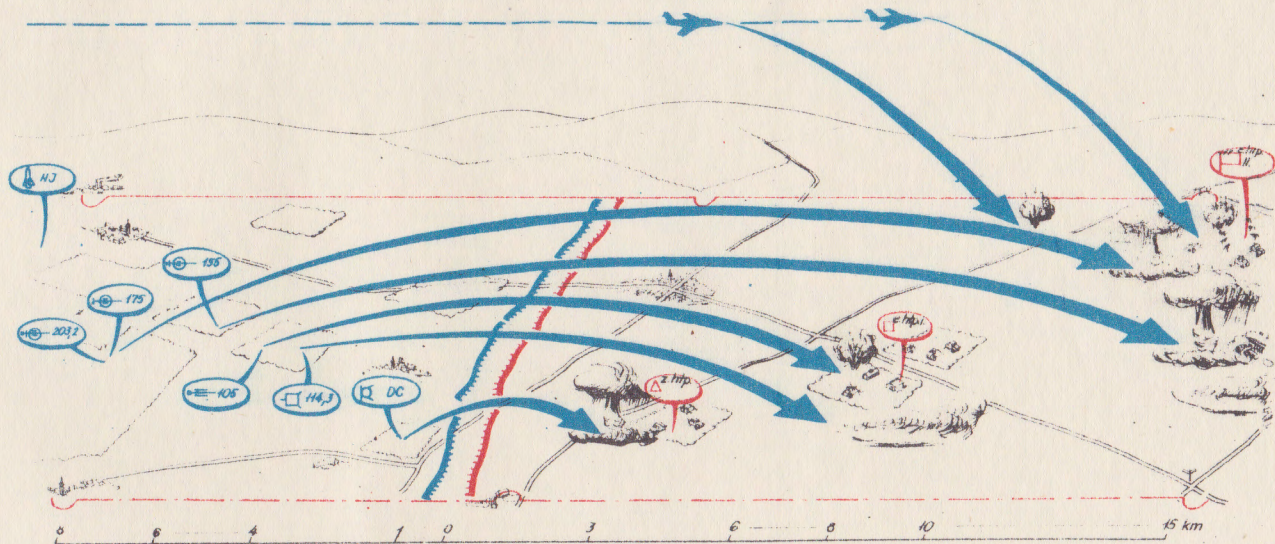

JELMAGYARAZAT: no. gk-k e. gk-k légi száll. gk. ólm. száll. gk. pc. úg. száll. gk. úti száll. gk. fészab. (0.00)

AZ IDEGEN HADSEREGEK FEGYVEREINEK LEHETSÉGES BEHATÁSAI A CSAPATHADTÁP ALSÓ TAGOZATÁRA

203.2 mm M. TARACK

Megnev.	Hatáskör köré mkm	Hatáskör köré m ²	Fegy. távolsága km	VX
1 löveg	79x29	2400	—	—
1 löveg	280x70	17500	2.5	25-30
1 löveg	280x70	17500	—	—

175 mm AGYÚ

Megnev.	Hatáskör köré mkm	Hatáskör köré m ²	Fegy. távolsága km	VX
1 löveg	—	—	—	—
1 löveg	200x70	10500	—	10-25
1 löveg	275x72	39900	5	75

155 mm TARACK

Megnev.	Hatáskör köré mkm	Hatáskör köré m ²	Fegy. távolsága km	VX
1 löveg	55x16	450	—	—
1 löveg	145x65	9425	6	16-18
1 löveg	342x40	39900	12	36

105 mm TARACK

Megnev.	Hatáskör köré mkm	Hatáskör köré m ²	Fegy. távolsága km	VX
1 löveg	27-18	465	—	—
1 löveg	—	—	2	5

VBR

Megnev.	Hatáskör köré mkm	Hatáskör köré m ²	Fegy. távolsága km	VX	Ar. m.
1 löveg	280x70	17500	2.5	25-30	60-80
1 löveg	280x70	17500	2.5	25-30	60-80
1 löveg	280x70	17500	2.5	25-30	60-80

AZ ELLENSÉG HAGYOMÁNYOS ÉS VEGYI FEGYVEREINEK, VALAMINT GYUJTÓESZKÖZEINEK LEHETSÉGES HATÁSA A QL.E. HADTÁPRA

VEGYI CSAPÁS

VADÁSZBOMBÁZÓ RAK (4 GEP)

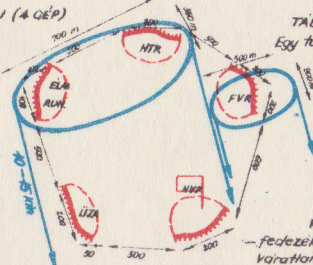
Csoporos bombavetés
„SARIN”-típusú 25 ha
terület szennyeződik.

VISSZA NEM TÉRŐ VESZTESÉG

Várhatóanul (vechle-
köz használatú nélkül):

nyíltan 25-30%
gk-ban 20-35%
erdőben-
fedett
gk-ban 10-20%
felkészülve 8-12%

Elsődleges ártalmak felhívás
8 km-ig gázmaskar viselése kötelező

TAB TÚ Ú (6/9)
Egy tűzcsapással 6 ha

VESZTESÉG

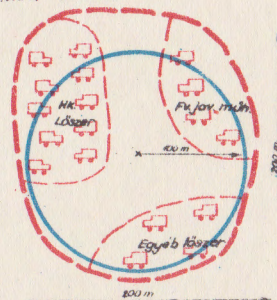
- fedezékben - fedezék nélküli
- Várhatóanul 10-15%
- felkészülve 8-12%
- elsődleges ártalmak felhívás
- 10-15 km-ig 6-8 órán át gáz-
maskar viselése kötelező

GYUJTÓESZKÖZZEL MÉRT CSAPÁS

504 kg gyújtótartály
(benzinnapalm)

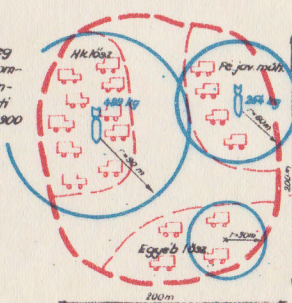
VESZTESÉG

- Elsődleges, tűz okozta sérülés
- Másodlagos, lőszeres felrobbanás
- Összesen elérheti a 80%-os vesz-
teséget

LÉGI CSAPÁS

Az ellenség jelenleg
rendszeresített bomb-
vetés célzóberen-
dezésének taktikai
valószínűsége 15-300
m sugarú kör

K BOMBÁZÓ REP GÉP ÁLTAL VÉGREHAJTOTT BOMBAVETÉS

- 4 bomba hatása:
- obj-anként 30%-os lefogás
- 1 vkr rak által mért csapás
esetén:
- hlp obj-anként 80-100%-
os lefogás

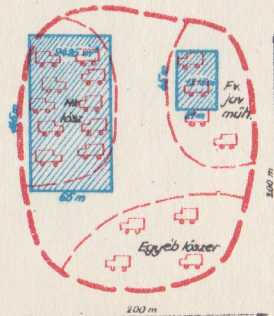
VADÁSZ BO REP ÁLTAL VÉGRE- HAJTOTT RAK CSAPÁS

- 4 rövid rak sorozat (10 db-ral)
- 10 m-es valószínű eltérés
mellől valószínű megsemm.
- 30%-os

TÜZÉRSÉGI TŰZCSAPÁS

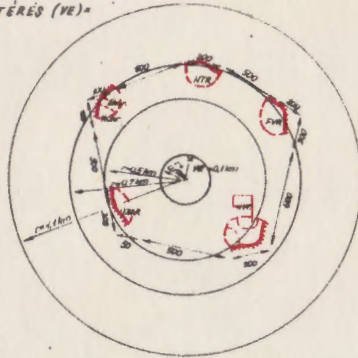
155 mm A (4 10) U.

- Az üteg hagyományos löszettel
5' tűzcsapással 9425 m² terüle-
tet fog le 25-30%-os veszteség
várható
- egy lövésessel 215 m² területet
fog le.
- 5-10%-os veszteség várható

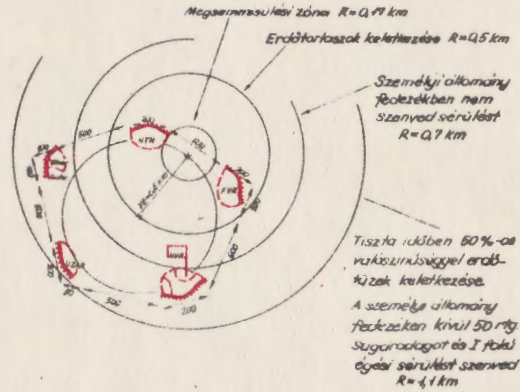

1 KT-L. ATOMCSAPÁS VALÓSZÍNŰ HATÁSA AZ E. HTR. TELEPÜLÉSI KÖRLETÉRE

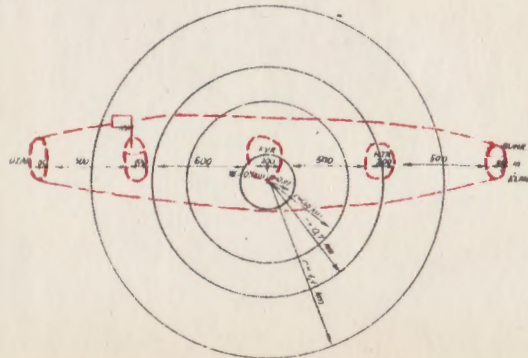
(VÁLTOZATOK)

VALÓSZÍNŰ ELTÉRÉS (VE) =
0,1 km

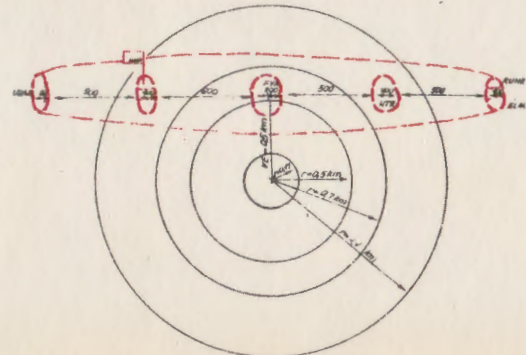
VE = 0,5 km

VE = 0,1 km

VE = 0,5 km

A GL. E. HTP. TELEPÜLÉSI KÖRLETÉNEK BERENDEZÉSE

(VÁLTOZAT)

TELEPÍTÉSI KÖVETELMÉNYEK (AZ ELHE BIRTOKSÁGA)

- Ellenőrzendő széttagozás;
- Készletek utárellátás az elkövetkező htp-tól;
- Kiszolgálóutak az előrendeléseknek;
- A menetrend gyors felvételét;
- Rendszeres üzemeltetést;
- Vezetésszerű;
- Vezetésszerű;
- Gyógyművek forgalmait.

ÉLM, RUH RA, SZÁLL SZD TÖ.

21 fő 70 m töl.
9 gk 10 m ördőcsák
4 pótk. 3 gk fedezék
1 motorfedezék

UZAR

10 fő 30 m töl.
8 gk 5 m ördőcsák
2 pótk. 2 gk fedezék
2 motorfedezék
2 harcifedezék

MŰSZAKI MUNKA SZÁMVETÉSE

	töl	ördőcsák	gk fed	harcifed	harcifed	ördőcsák	ördőcsák
Szükséglet	600 m	75 fm	10 db	10 db	2 db		
Földm. m ³	10	75	540	100	15	850	
Kiszolgáló fő	15	10	30	15	2	70	
Munkasab			2				

MEGJEGYZÉS (számvetési alapadatok)

- 10 munkasab;
- FRAX-BI 10 m³/óra;
- 1 fő 3 m³/nap (10 óra);
- 1 gk fedezék 30 m³ földmunka;
- 1 motorfedezék 10 m³ földmunka

HT, ES PC, OK RA - PC, GK JAV MŰHELY

44 fő 100 m töl.
11 gk 20 m ördőcsák
2 pótk. 5 gk fedezék
1 agyreg 2 motorfedezék

FV, ES LÖSZ RA, FV JAV MŰHELY

36 fő 100 m töl.
18 gk 20 m ördőcsák
4 pótk. 6 gk fedezék
3 motorfedezék

NVP

37 fő 100 m töl.
7 gk 20 m ördőcsák
4 pótk. 2 gk fedezék
1 mka 2 motorfedezék

E. HTP. MÁSODIK LÉPÉS ÖSSZESEN:

146 fő
30 gk
12 motorfedezék

A KÖRLETEN BELÜL BERENDEZENDŐ

- személyi fedezékek (dívócsák);
- gk (anyag) fedezékek, tárolóhelyek;
- tüzekalkálások (kőszegedek, lövészekndk);
- mentőhelyek;
- a személyi állomány (tartóalak) gyűléshelye (fedezékekkel).

A HADTÁP MÓDSZERTANI BEMUTATÓ TERVE

I. MOZZANAT

Hadtápbiztosítás a gl.e. támaszpont harcában

A gl.e. HVP települése
Htp technikai eszközök
Elvár, ruh, települése és munkája
FVR települése és munkája
NT sz. anyagoktól települése és munkája
UZAR települése és munkája
Atyúncsapos követelményeinek teljesítménye
A gl.e. htp részének mentése
Készletek átvétele a gl.e. szőlőidő aszkuzeről
A bemutatói időpontja
08.00 - 08.08 15.30 - 16.15
Htp. részlet 08.08 09.00 - 17.00

Htp. menetszempont elvt. és
földi támaszpont elhelyezése
Gl.e. szőlőidő aszkuzer
Támaszpont végrehajtója
- egy repülői raj
- banda 10-12 fő

Sebesültek összegyűjtése és hátra szállítása
ZSH, ESH tevékenysége
Végrehajtója
szd. eu, utatatók sebesülteivel
ZSH (1 gl.e. 3 fő)
ESH (3 db szőlőidő gl.e.)

Gl.e. HVP és szőlőidő rakomány

A gl.e. HVP és hadtápi csapatok
települése és munkája, htp.Technikai eszközök átmozgatása
Követelményeinek teljesítménye

A gyakorlati végrehajtó állomány

Htp. részlet	Techn. eszköz	Anyagkészlet
Htp. utasítás	7	---
Szőlőidő	4	---
E. rakomány	4	---
Ju. rakomány	19	---
CS-D-55E	1	---
Bemutatói időpontja		
08.00 - 08.08	15.30 - 16.15	
Összesen	72	---

ANYAGTÁRÓ PONT

Anyagi eszközök átvételének
átmozgatásának módszerét, az
anyag átvétel végrehajtása
A gyakorlati végrehajtó állomány

Htp. utasítás	Típus	Anyagi helyzet
Gl.e. szőlőidő	25	12.1. k. 10.00
2 db PRK-B1	35	12.1. k. 10.00
1 db transzport		12.1. k. 10.00
2 db. 10.00		25.1. k. 10.00
1 db. 10.00		31.1. k. 10.00
20 fő rakomány		7.1. k. 10.00
Összesen	50	60.1. k. 10.00

Htp. utasítás mentése

Gl.e. htp. részének mentése

Mentéshez szükséges

15 fő

7.1. k. 10.00

40.1. k. 10.00

A mentéshez szükséges végrehajtója

FVR és szőlőidő sz. szőlőidő állomány

(szőlőidő mentése)

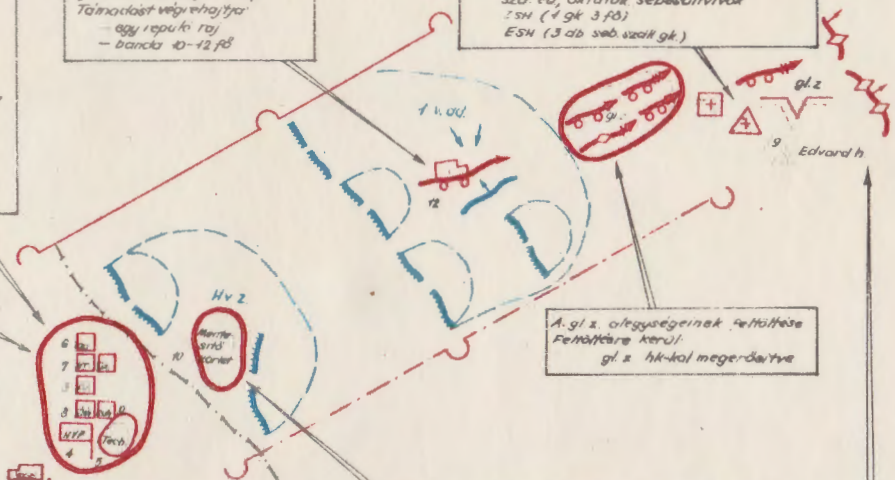
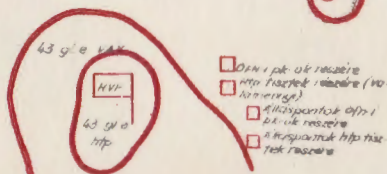
V. utasítás (teljes mentés)

II. MOZZANAT

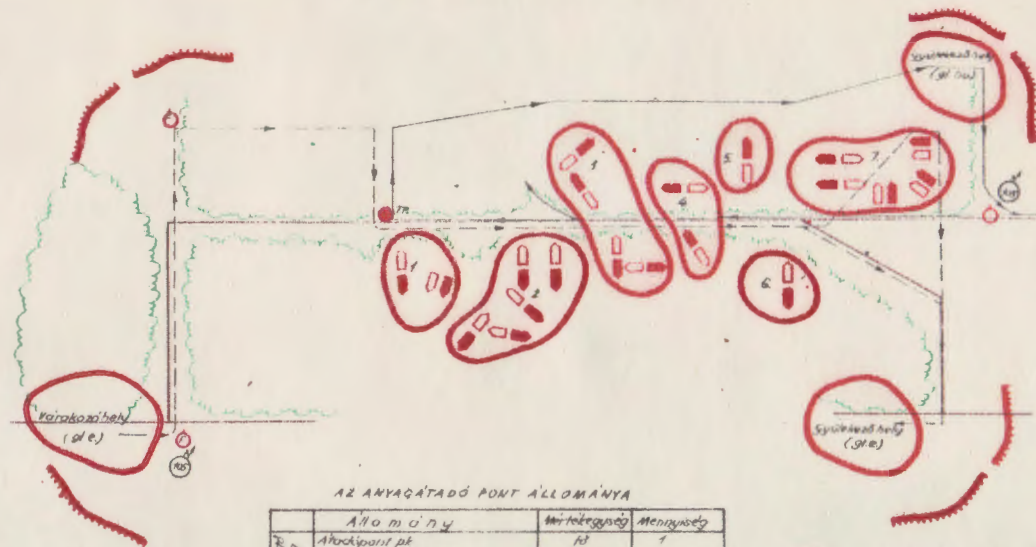
Gl.e. htp. részének mentése
a harc tevékenység megkezdése után
Sebesültek összegyűjtése a harcban
ZSH, hátra szállításuk a sebesültek
ZSH tevékenysége

ESH tevékenysége sebesültek hátra-
szállítása, fogadása, szőlőidő állomány
Htp. menetszempont elvt. és földi
támaszpont elhelyezése

A bemutatói időpontja
08.00 - 08.08 15.30 - 16.15
Htp. részlet 08.08 09.00 - 17.00

HO. ANYAGÁTADÓ PONT

AZ ANYAGÁTADÓ PONT ÁLLOMÁNYA

	Állomány	Terület	Mennyiség
Eldm. / Típus	Alakponti pt	R	1
	Rakodási rakodó pt	R	1
	VSK	R	1
	Rakodási	R	10
	Forgalomszabályozó és hírv. pont	R	4+3
Szállító eszköz	Asztal pt	R	1
	G. vez. ts	R	25
	Szállítmánykísérő	R	10
	Sz. + G. ts	OB	19
	Állópt. rakodó pt	OB	3
	Lősz. tároló	OB	44
	Techn. sz.	OB	3
	Techn. sz.	OB	3
	Gyűjtő	OB	3
	Rakodó	OB	5
	Készletgazd.	OB	3
	FRAX-81 rakodógéj.	OB	3

JELMAGYARÁZAT:

1. Lősz. kézi rakodó
2. Lősz. forgómozg. vald rakodó
3. Lősz. "FRAX-81" vald rakodó
4. Főlem. kézi rakodó
5. Techn. sz. kézi rakodó
6. Kézi sz. kézi rakodó
7. Helyi anyag átvittele

- G. ha száll. eszköz mozgat
- G. e. száll. eszköz mozgat
- G. ha terhel. járművel
- G. e. üres járművel
- T. Rakodási pont

AZ ANYAGÁTADÁS MOZZAMATAI

Az AP szemrevételezése, ábrás vedelme, rakodási helyek, közlekedési utak kijelölése,
Ha száll. eszközököt figyelve, rakodási helyekre való
beigazítása, rakodási rendszerek elhelyezése,
E száll. állomáshoz tartozó kijelölés, az az. állomás
rendszere,

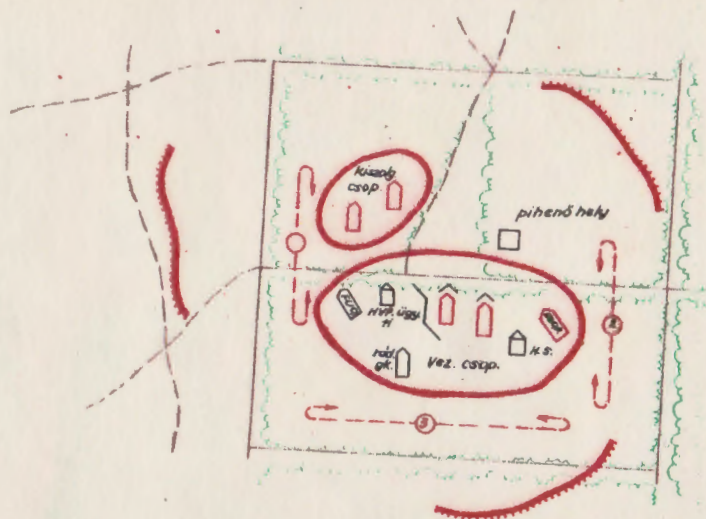
Ha száll. eszköz pt. vezérlő, bevezető és beállítási az e
járművel ellenőrzik a rakomány teljeségét, végrehajt-
ják a járművek közötti anyagátvitelt, a hirt.

A száll. állomáshoz tartozó ellenőrzők és irányítók a
rakodást végrehajtják az átvittelek és a száll. állomás
helyén rendezik az eszközöket, meglátogatják az állomá-
sokat, megkezdik a munkát.

TITKOS!

19. sz. melléklet

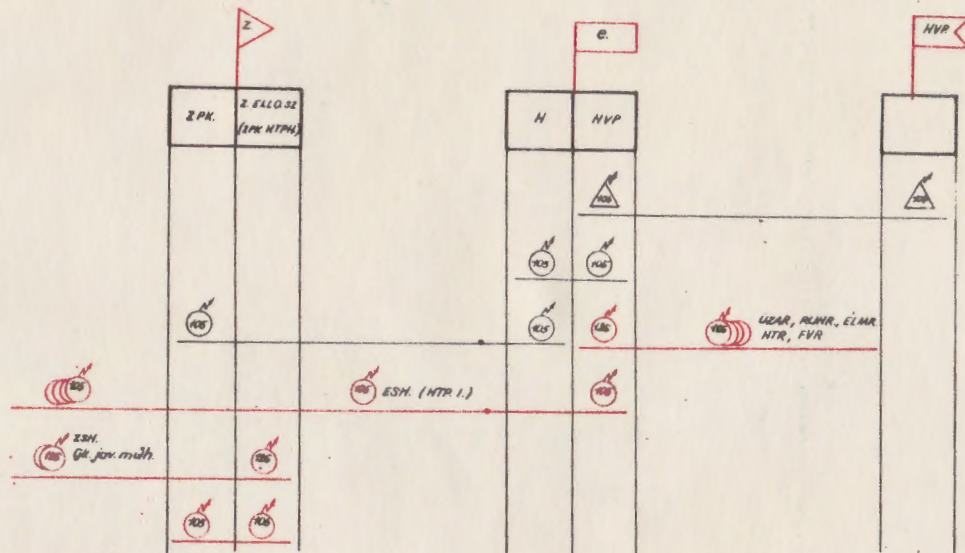
A QL. E. HVR TELEPÍTÉSE

HARCERTEK

	Szem. áll.				Techn. állomány						Vont. e	
	fr	sz	vegy.	össz.	GAZ hírd.	GAZ rad.	FUG.	TO busz.	ST tű	össz.	SZEM. munk.	össz.
HVR. vez. áll.	6	1	3	10								
Techn. hírd. áll.			0	8	1	1	1	2		5		
Techn. TO	4	1	1	6								
Fegyver. szolg.	1	1	1	3								
Szül. any. ken. rög.	2	1	1	4								
Pu. szolg.	1	1	1	3								
HVR. pol. (pol. h.)	1			1								
HVR. ell. sz.		1	3	4					1	1	1	1
Szül. rög.		1	1	2					1	1		
Összesen:	15	5	10	30	1	1	1	2	2	7	1	1

GL. E. HTP RH.-URH. NIRADÁSA

A hadtűp vezetéséhez szükséges eszközök

Jelenleg meglévő eszközök

R-105 rádiókészülék

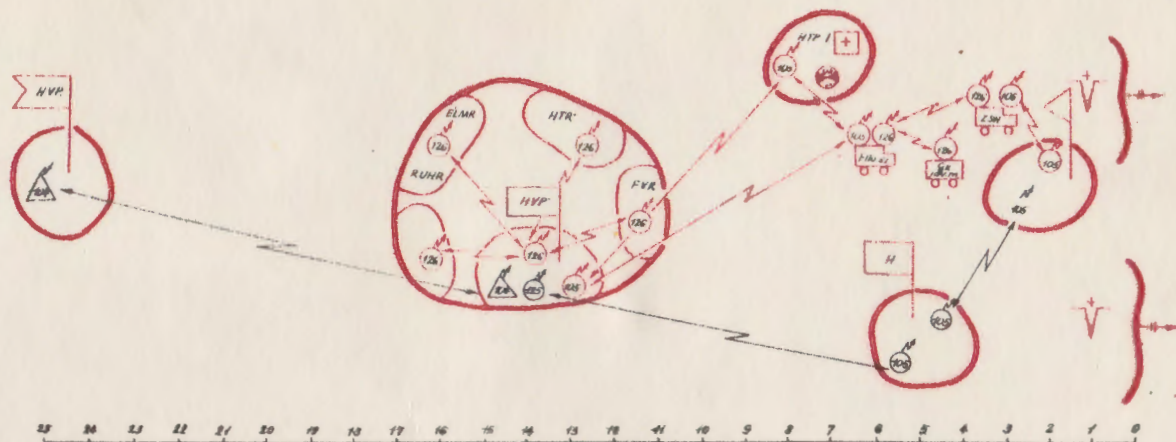

R-126 rádiótesztelő.

R-104 RM rádiókészülék

A GL. E. HTP RH-URH. HIRADÁSA

A HADTÁP HIRADÁSSAL SZEMBEN TÁMASZTOTT KÖVETELMÉNYEK

- A támasztás folyamán az EHK HTPH területén előírt vezetőkötést a parancsnokkal, a főzessel és a zsebzóaljparancsnokkal kísérfő figyelemmel a harcshelyzetet, a csapatok anyagi ellátottságát és a náluk levő sebesülteket, betegek szótárát.
- A parancsokat technikai helyettesítéssel tartson ellátott vezetőkötést alárendelt alegységeivel.
- A támasztás folyamán a hadtápl vezetésre miniaternekedő a rádióhíradást kell felhasználni (csapatkórházi utasítás 254. pont).

JELMAGYARÁZAT.

A htp vezetéshez szükséges eszközök

Jelenlét megjelölő eszközök

R-100 rh rádió készülék

R-106 urh rádió készülék

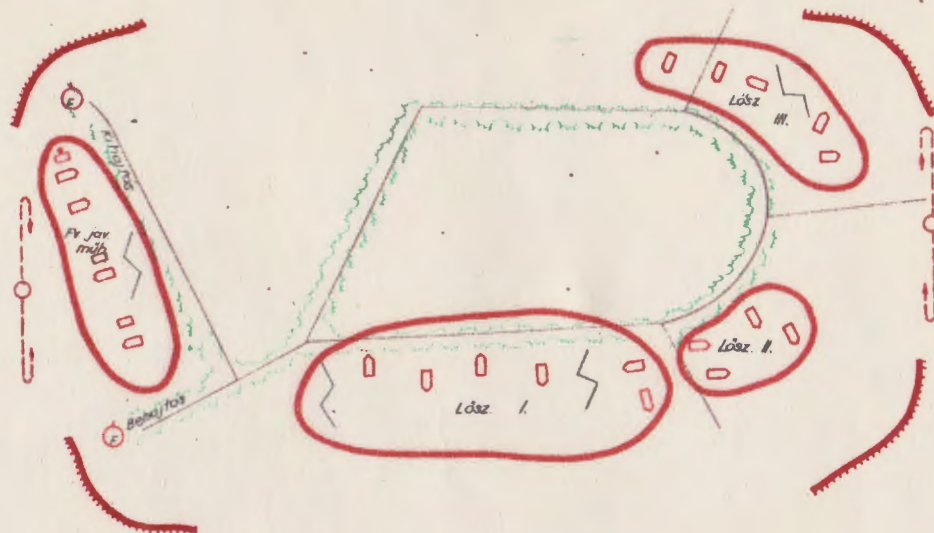
R-105 urh rádió készülék

T I T K O S I

16 sz. melléklet

A GL. E. FVR. ELHELYEZÉSE, ÁLLOMÁNYA, ESZKÖZEI

(FEGYVERZETI RAKTÁR)

AZ ELHELYEZÉS KÖVETELMÉNYEI

Terrület szükséglet	530 x 300 m
Gk közötti távolság	15-30 m
Gk fedezék	5ab
Övöcök	20 m
Ajánl. társaságok	
Statiszt. munkára	Sz. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

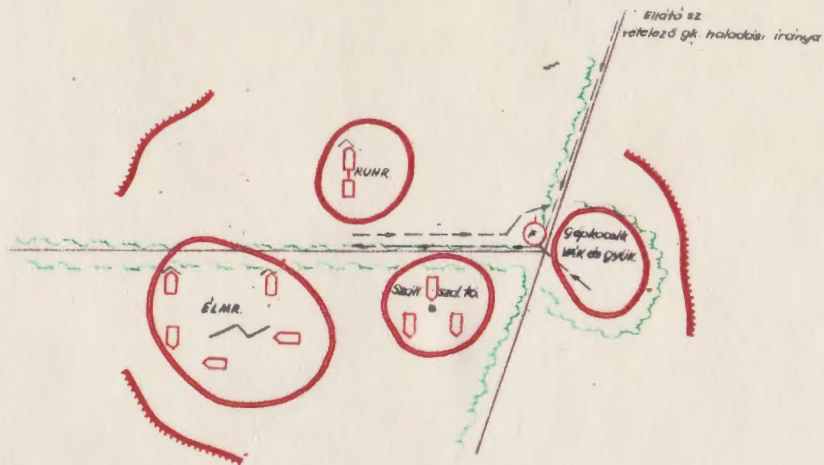
HARCÉRTÉK

Megnevezés	Szem. ell.				Techn. eszköz				Víz. eszköz			
	tl.	RS	Agg.	össz.	Agg. ell.	Agg. ell. ell.	Agg. ell. ell.	Agg. ell.	Agg. ell.	Agg. ell.	Agg. ell.	Agg. ell.
Lősz. ra	1	1	2									
Sz. ell. sz. ell.	1	14	12	14					14	3	3	
Fv. jav. műh.	3	4	12	19	1	2	1		4	1	1	
Összesen	3	6	24	33	15	2	1		18	4	4	

TÁROLT KÉSZLETEI

Megnevezés	Ja	tonna
Lősz.	41	3,98
Ar	41	2,54
Pct + 2 Pt	41+0,5	1,3+0,28
Hk + uhl	0,5+0,75	24
Opt. jav. k/h	—	2,5
Fv. jav. k/h	—	
Lőveg. jav. k/h	—	

A GL. E. ÉLMR. ÉS RUHR. ELHELYEZÉSE, ÁLLOMÁNYA, ESZKÖZEI

AZ ELNEVELÉZÉS KÖVETELMÉNYEI

Revised: 10/1/1981	10/1/1981
Set: 10/1/1981	10/1/1981
10/1/1981	10/1/1981
10/1/1981	10/1/1981

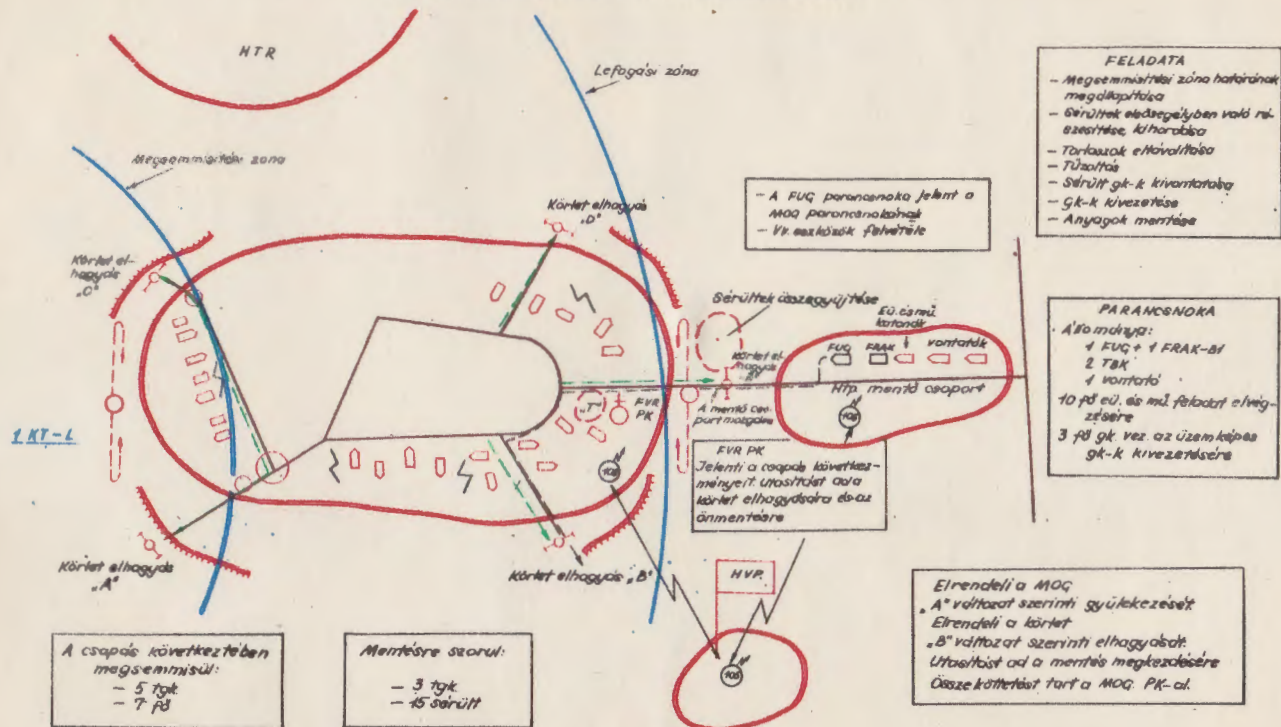
NARCÉRTÉK

Magnetmeter	Stromfeld			Technische Ausk. z.						Pom. Ausk. z.	
	n	dc	geom. Feld	Strom	geom. Feld	Strom	geom. Feld	Strom	geom. Feld	Strom	geom. Feld
Flussfeld	1	6	9	2	1	1	1	5			
Flussfeld	1	2	3	1				1	1		1
Stromfeld	3	2	1	5	1			1			
Stromfeld		3	3				1	1			
Stromfeld		4	4				1	1			
Stromfeld	2	4	5	2	4	1	1	1	1	1	1

TÁROLT KÉSZLETEI

Megnevezés	fü	tonna
É/ha (fő/ha/é)	2	3.600
Földművelési	10%	0.900
Létszám	10%	0.400
Földművelési	100%	1.500
Jószágok	1 ha/é	0.400
1000-szer	1 ha/é	0.070
Állomány	100 kg/ha/é	0.170

**A GL. E. HTR MÁSODIK LÉPCSŐJÉRE MÉRT ATOMCSAPÁS KÖVETKEZMÉNYEI
FELSZÁMOLÁSÁNAK VÉGREHAJTÁSA**

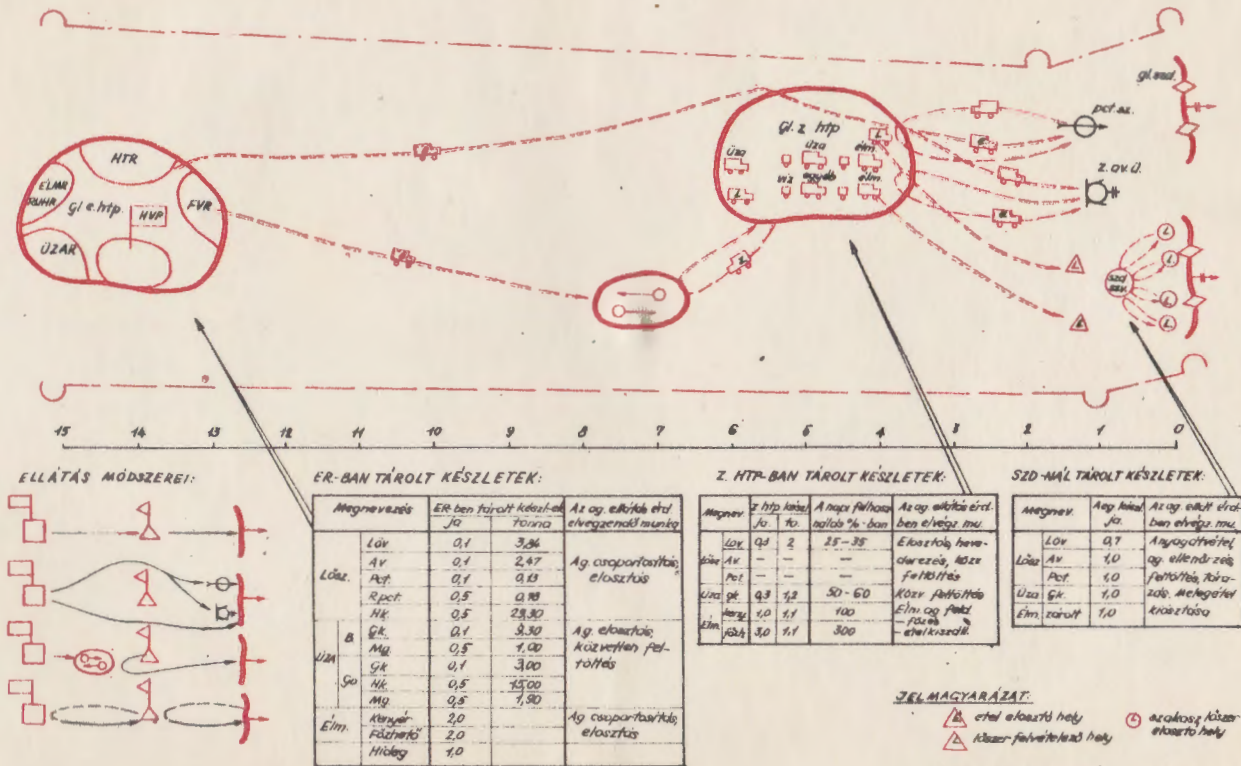
HADOSZTÁLY ÁLTAL TELEPÍTETT MENTESÍTŐ ÁLLOMÁS

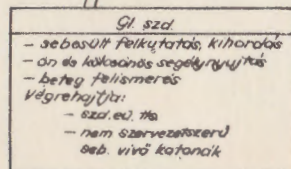
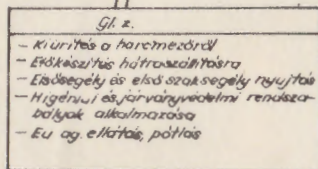
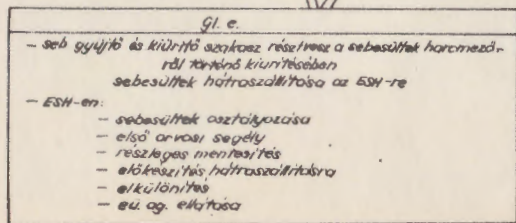

A személyi állomány, a különböző objektumok és az elm. megengedhető szennyezettsége

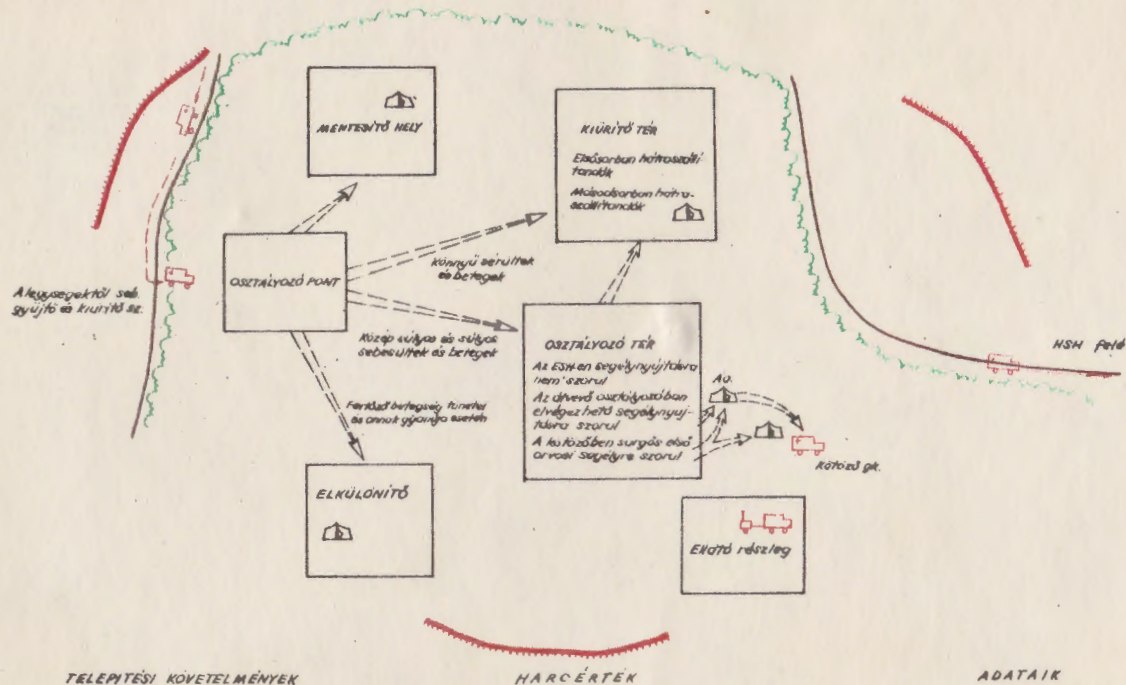
Megnevezés	Sugárterhelésszint	
	A betárolási időszakra vonatkozó maximális értékek	
	MR/6	MR/6
Fedett terület (a terület max. 10%-a)	2,2	4,5
Az emberi test felülete	1,1	15,0
Ruházat felszerelés, lábbeli és egyéb v. aszt.	2,2	30,0
Időutak	1,1	10,0
Felhérmű	1,1	15,0
Építési anyagok	2,2	15,0
Fegyverzet, harci eszközök és techn. eszközök	2,2	15,0
Építési, szellőztető, elv. és belső terület	1,1	45,0
Építési, szellőztető, elv. és belső terület	0,01	0,2
Víz, levegő, szellőztető, elv. és belső terület	0,05	0,1
Ép. felszerelés (szellőztető, harci eszközök)	2,2	30,0

A GL. Z. ANYAGELLÁTÁSÁNAK RENDJE

QI. E. SEGÉLYHELY TELEPÜLÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

TELEPÍTÉSI KÖVETELMÉNYEK

Terrület igény	100 x 100 m
Telepítési idő	nyáron: 20-25 perc télen: 30-40 perc

HARCÉRTÉK

Megnevezés	Szem. áll.				Techn. áll.				Harcosok áll.			
	A	B	Alp	Uzsz	11 p	11 p	11 p	11 p	11 p	11 p	11 p	11 p
ESH	5	2	20	35	2	1	2	1	1	1	2	

ADATAIK

Egy helyben szálló funkció	3-4 óra
Átvezetési képesség	100-150 fő
Első orvos segélyben, időtartam	10-15%-os
Első orvos segélyben, időtartam	15-20%/10

AZ ÉLELMEZÉSI SZOLGÁLAT TECHNIKAI-ESZKÖZ RENDSZEREI '25 sz. melléklet

A technikai-eszköz rendszer megnevezése	Az egység hadtá- ban	Az ellátó alegy- ségnél	Kisebb gyegetsnél, különített csoportnál	A katonánál
Étel/kikészített - tároló és szállító				
Hűtő - tároló és szállító				—
Kenyér - tároló és szállító				
Víz - tároló és szállító				
Étel/mixer egység (30 mag /ja)				

tervezett